

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΠΑΪΤΕΝ

Σκληρή στάση απέναντι στην Κίνα

Ο εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στο Πεκίνο συνεχίζεται, καθώς τίποτα δεν αλλάζει στις σχέσεις των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη με την ανάληψη της εξουσίας από τον Τζον Μπάιντεν. Το κατέστησε σαφές η νέα υπ. Εμπορίου των ΗΠΑ, Τζίνα Ράιμόντο, η οποία εμφανίστηκε ιδιαίτερα δυναμική έως επιθετική κατά του Πεκίνου. **Σελ. 9**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΕΤΣΟΣ

Αβεβαιότητα και το 2021 για τον τουρισμό

Παράταση της αβεβαιότητας για τον τουρισμό εξαιτίας των καθυστερήσεων στους εμβολιασμούς παγκοσμίως και της συνεχιζόμενης έντασης της πανδημίας προέβλεψε ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων Γιάννης Ρέτσος. Εκτίμησε ο στόχος για ανάκτηση του 50% των εσόδων του 2019 εμφανίζεται αυτή τη στιγμή ως επικίνδυνος αισιόδοξος. **Σελ. 18**

ΘΑ ΕΒΑΖΑΝ ΛΟΥΚΕΤΟ

Η στήριξη έσωσε εταιρείες «ζόμπι»

Αν και η πανδημία πλήττει ανελέητα τις οικονομίες του πλανήτη, οι πτωχεύσεις επιχειρήσεων είναι λιγότερες και από τις εποχές της σταθερότητας και της ανάπτυξης. Αυτό οφείλεται στα πολλά μέτρα στήριξης που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις, από τα οποία επωφελούνται και εταιρείες «ζόμπι», οι οποίες υπό κανονικές συνθήκες θα έβαζαν λουκέτο. **Σελ. 9**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Επιτυχής η έξοδος και στο βάθος το χρέος

Αναγκαιότητα πλέον για την Κύπρο η εφαρμογή ενός αναπτυξιακού μοντέλου ώστε να μειωθεί σταδιακά

Επιτυχής ήταν η χθεσινή έξοδος της Κύπρου στις διεθνείς αγορές, η πρώτη για το 2021. Ανήλθε 1 δισ. ευρώ με επιτόκιο κοντά στο μηδέν, που είναι το πιο φθινό που έχει λάβει ποτέ από πενταετές ομολόγο. Ωστόσο, η πραγματική πρόκληση για την Κύπρο είναι η διαχείριση του δημόσιου χρέους που είναι βάσει των επισημών στοιχείων του Σεπτεμβρίου του 2020 το 4ο υψηλότερο στην Ε.Ε. και που παραμένει στο 119,5%, ως προς το ΑΕΠ. Με το πενταετές ομολόγο θα αυξηθεί με προσωρινά, αλλά θα μειωθεί με την αποπληρωμή του δανείου από τις εγκάρσιες τράπεζες. Το χρέος θα πρέπει μεθοδικά να μειωθεί και γι' αυτό η δημιουργία και εφαρμογή ενός αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας αποτελεί πλέον αναγκαιότητα. Μετά την ολοκλήρωση της εξόδου της Κύπρου στις αγορές μέσω του πενταετούς ομολόγου, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ανέφερε πως οι διεθνείς αγορές εξακολουθούν να δείχνουν την εμπιστοσύνη τους στην κυπριακή οικονομία και στις πολιτικές της. **Σελ. 3**

λογο. Ωστόσο, η πραγματική πρόκληση για την Κύπρο είναι η διαχείριση του δημόσιου χρέους που είναι βάσει των επισημών στοιχείων του Σεπτεμβρίου του 2020 το 4ο υψηλότερο στην Ε.Ε. και που παραμένει στο 119,5%, ως προς το ΑΕΠ. Με το πενταετές ομολόγο θα αυξηθεί με προσωρινά, αλλά θα μειωθεί με την αποπληρωμή του δανείου από τις εγκάρσιες τράπεζες. Το χρέος θα πρέπει μεθοδικά να μειωθεί και γι' αυτό η δημιουργία και εφαρμογή ενός αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας αποτελεί πλέον αναγκαιότητα. Μετά την ολοκλήρωση της εξόδου της Κύπρου στις αγορές μέσω του πενταετούς ομολόγου, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ανέφερε πως οι διεθνείς αγορές εξακολουθούν να δείχνουν την εμπιστοσύνη τους στην κυπριακή οικονομία και στις πολιτικές της. **Σελ. 3**

λογο. Ωστόσο, η πραγματική πρόκληση για την Κύπρο είναι η διαχείριση του δημόσιου χρέους που είναι βάσει των επισημών στοιχείων του Σεπτεμβρίου του 2020 το 4ο υψηλότερο στην Ε.Ε. και που παραμένει στο 119,5%, ως προς το ΑΕΠ. Με το πενταετές ομολόγο θα αυξηθεί με προσωρινά, αλλά θα μειωθεί με την αποπληρωμή του δανείου από τις εγκάρσιες τράπεζες. Το χρέος θα πρέπει μεθοδικά να μειωθεί και γι' αυτό η δημιουργία και εφαρμογή ενός αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας αποτελεί πλέον αναγκαιότητα. Μετά την ολοκλήρωση της εξόδου της Κύπρου στις αγορές μέσω του πενταετούς ομολόγου, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ανέφερε πως οι διεθνείς αγορές εξακολουθούν να δείχνουν την εμπιστοσύνη τους στην κυπριακή οικονομία και στις πολιτικές της. **Σελ. 3**

λογο. Ωστόσο, η πραγματική πρόκληση για την Κύπρο είναι η διαχείριση του δημόσιου χρέους που είναι βάσει των επισημών στοιχείων του Σεπτεμβρίου του 2020 το 4ο υψηλότερο στην Ε.Ε. και που παραμένει στο 119,5%, ως προς το ΑΕΠ. Με το πενταετές ομολόγο θα αυξηθεί με προσωρινά, αλλά θα μειωθεί με την αποπληρωμή του δανείου από τις εγκάρσιες τράπεζες. Το χρέος θα πρέπει μεθοδικά να μειωθεί και γι' αυτό η δημιουργία και εφαρμογή ενός αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας αποτελεί πλέον αναγκαιότητα. Μετά την ολοκλήρωση της εξόδου της Κύπρου στις αγορές μέσω του πενταετούς ομολόγου, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ανέφερε πως οι διεθνείς αγορές εξακολουθούν να δείχνουν την εμπιστοσύνη τους στην κυπριακή οικονομία και στις πολιτικές της. **Σελ. 3**

λογο. Ωστόσο, η πραγματική πρόκληση για την Κύπρο είναι η διαχείριση του δημόσιου χρέους που είναι βάσει των επισημών στοιχείων του Σεπτεμβρίου του 2020 το 4ο υψηλότερο στην Ε.Ε. και που παραμένει στο 119,5%, ως προς το ΑΕΠ. Με το πενταετές ομολόγο θα αυξηθεί με προσωρινά, αλλά θα μειωθεί με την αποπληρωμή του δανείου από τις εγκάρσιες τράπεζες. Το χρέος θα πρέπει μεθοδικά να μειωθεί και γι' αυτό η δημιουργία και εφαρμογή ενός αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας αποτελεί πλέον αναγκαιότητα. Μετά την ολοκλήρωση της εξόδου της Κύπρου στις αγορές μέσω του πενταετούς ομολόγου, ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ανέφερε πως οι διεθνείς αγορές εξακολουθούν να δείχνουν την εμπιστοσύνη τους στην κυπριακή οικονομία και στις πολιτικές της. **Σελ. 3**

ΠΙΚΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ

Ισως ακολουθήσουν κι άλλοι τον Κωστήριον

Το δρόμο της παραίτησης από την Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή, τον οποίο άνοιξε ο Λεόντιος Κωστήριος δεν αποκλείεται να ακολουθήσουν και άλλοι. Κι αυτό γιατί φαίνεται ότι υπάρχει έντονη δυσαρέσκεια για συγκεκριμένες επιλογές του υπουργού Υγείας, που αφορούν στην επιστημονική ομάδα. Πάντως, δεν τίθεται θέμα ρήξης ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη. **Σελ. 5**

ΕΛΛΑΔΑ

Χάθηκαν 4 δισ. σε 9 μήνες στο λιανεμπόριο

Απώλειες σε τζίρο και σε θέσεις εργασίας μετράει το λιανεμπόριο στην Ελλάδα. Στα τρία πρώτα τρίμηνα του 2020 ο κλάδος είχε χάσει περισσότερα από 3 δισ. ευρώ. Εάν αφαιρέσει κάποιος τον κλάδο των τροφίμων και ειδικά τα σούπερ μάρκετ, που είδε τις πωλήσεις του να αυξάνονται περίπου 10%, προκύπτει ότι η ζημία ξεπερνά τα 4 δισ. ευρώ. **Σελ. 19**

ΣΕ 22 ΗΜΕΡΕΣ

Αντλησαν κεφάλαια 400 δισ. δολαρίων

Κεφάλαια ύψους 400 δισ. δολαρίων άντλησαν οι επιχειρήσεις μέσα στις τρεις πρώτες εβδομάδες του 2021 μέσα από πυρετώδη δανεισμό αλλά και ρεκόρ εισαγωγών σε χρηματοπιστώση και εκδόσεις ομολόγων. Οι πολιτικές στήριξης των οικονομιών, τους έδωσαν τη δυνατότητα να δανειζονται με ιστορικά χαμηλά επιτόκια και στις μετοχές τους συνεχής ανοδική ώθηση. **Σελ. 11**

Η πανδημία οδήγησε σε διεύρυνση ανισοτήτων

Την ώρα που εκατομμύρια άνθρωποι διολισθαίνουν στη φτώχεια, οι πλουσιότεροι αυξάνουν τον πλούτο τους. Η πανδημία εκτιμάται ότι έχει λειτουργήσει ως καταλύτης πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό των αστέγων και όσων ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Όταν εκατομμύρια άνθρωποι έχαναν τις θέσεις εργασίας τους, οι πλουσιότεροι γίνονταν πλουσιότεροι, όπως εύκολα διαπιστώνει κανείς από τη διασημική εκτόξευση που σημείωσαν οι περιουσίες των πλουσιότερων ανθρώπων στον κόσμο, όπως ο Ελον Μασκ, ιδρυτής της βιομηχανίας ηλεκτροκίνητων οχημάτων Tesla, ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ, ιδρυτής του δημοφιλέστερου μέσου κοινωνικής δικτύωσης, Facebook, ο Μπιλ Γκέιτς, ιδρυτής του κολοσσού των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του λογισμικού, Microsoft, ο Τζεφ Μπέζος, ιδρυτής του γίγαντα του ηλεκτρονικού εμπορίου, Amazon, και γενικότερα οι γνωστοί «βαρώνιοι» της υψηλής τεχνολογίας. Σύμφωνα με το Bloomberg, οι 10 πλουσιότεροι άνθρωποι στον κόσμο αύξησαν τον πλούτο τους κατά 319 δισ. δολ. μέσα στο 2020. **Σελ. 10**

Στη Μαύρη Ηπειρο επενδύουν οι κολοσσοί του Ιντερνετ

Οι εταιρείες Ιντερνετ έχουν αντιληφθεί ότι μπορούν να πάρουν μεγάλη ώθηση επενδύοντας στην ψηφιακή τεχνολογία της Αφρικής, καθώς έτσι θα μειώσουν και το κόστος που έχει η πρόσβαση στις υπηρεσίες τους σε μια τεράστια και ανεκμετάλλευτη αγορά. Google και Facebook προχωρούν σε σημαντικές επενδύσεις που θα αυξήσουν την ταχύτητα του διαδικτύου και θα συμβάλουν στην ανάπτυξη της Μαύρης Ηπείρου. **Σελ. 12**

Οι τρεις εταιρείες στις οποίες ελπίζει ο πλανήτης

AstraZeneca, Pfizer/Biontech και Moderna, είναι οι εταιρείες που προηγούνται στην κούρσα των εμβολίων και θα δουν τα μεγέθη τους να εκτοξεύονται. Τα εκτιμώμενα έσοδα των Pfizer/ Biontech και της Moderna α-

νέρονται σε περίπου 19 δισ. ευρώ. Η μετοχή της AstraZeneca, από 44,6 ευρώ που διαπραγματευόταν τον Μάρτιο, έχει αυξηθεί άνω του 17%. Και παρότι στη λίστα των προμηθευτών αναμένεται να προστεθούν

η CureVac, η Sanofi και η Johnson&Johnson, οι AstraZeneca, Pfizer/ Biontech και Moderna αποτελούν τις «τρεις αδελφές» της φαρμακοβιομηχανίας από τις οποίες εξαρτάται η ανάκαμψη της οικονομίας. **Σελ. 8**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η επόμενη μέρα

Σημαντικά θετικά στοιχεία καταγράφονται στο Ισραήλ όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα των εμβολιασμών. Η χώρα του Ισραήλ, η οποία είναι πρωτοπόρος στους εμβολιασμούς σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη χώρα, στέλνει τα πρώτα ουσιαστικά μηνύματα για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Σε διάστημα επτά ημερών από τη δεύτερη δόση του εμβολίου, το ποσοστό των νέων μολύνσεων στην ηλικία των 65 και άνω κυμαίνεται στο 0,07% ενώ καμψοστάινουν. Στο Ισραήλ έχουν μέχρι στιγμής διατεθεί πέντε εκατομμύρια δόσεις του εμβολίου στον πληθυσμό των εννέα εκατομμυρίων, ενώ ο αριθμός εκείνων που έλαβαν και τη δεύτερη δόση κυμαίνεται στο ένα εκατομμύριο.

Οι μέχρι σήμερα μετρήσεις στη χώρα με το μεγαλύτερο δείγμα ανέρχεται στο 92% και επιβεβαιώνουν το ποσοστό του 95% που είχε ανακοινώσει η Pfizer κατά το στάδιο των δοκιμαστικών εμβολιασμών. Με εξαίρεση όμως το Ισραήλ οι υπόλοιπες χώρες υστερούν στα επίπεδα εμβολιασμών ενισχύοντας τις ανησυχίες για την εξέλιξη της πανδημίας με νέες μεταλλάξεις και καθυστερήσεις στην ανάκαμψη της οικονομίας. Αν και η Πρόεδρος της Κομισιόν επαναβεβαίωσε τον στόχο για 70% εμβολιασμούς μέχρι το καλοκαίρι, η αισιόδοξια είναι συγκρατημένη. Από πλευράς ΕΚΤ η εκτίμηση για ένα υφεσιακό τέταρτο τρίμηνο του 2020 εκτείνεται και τείνει να καλύψει και το πρώτο τρίμηνο του 2021. Οι προοπτικές των ευρωπαϊκών κρατών θα

πρέπει να εντατικοποιηθούν και σε συνδυασμό με βελτίωση της εφοδιαστικής αλυσίδας να επιδιωχθεί ο στόχος του 70%. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, ο ρυθμός εμβολιασμών σήμερα κρίνεται ως μη ικανοποιητικός και η συνέχιση της υφιστάμενης κατάστασης μέχρι το καλοκαίρι θα δώσει ένα αποτέλεσμα που θα υπολείπεται σημαντικά των στόχων. Ενδεικτικά να αναφέρουμε ότι Κύπρος και Ελλάδα με τα σημερινά δεδομένα και εφόσον διατηρηθούν θα έχουν πετύχει ένα 20% μέχρι το καλοκαίρι. Η κατάσταση σαφώς προβληματίζει απειλώντας περισσότερο χώρες που στηρίζονται στις υπηρεσίες και κυρίως στον τουρισμό (Ελλάδα και Κύπρος). Προς το παρόν και εν αναμονή θετικότερων εξελίξεων στους εμβολιασμούς,

οι χώρες συνεχίζουν να συσσωρεύουν χρέος προκειμένου να στηρίξουν την πραγματική οικονομία μέσω επιδοτήσεων των εισοδημάτων των εργαζομένων. Τούλαχιστον, οι ενέργειες της ΕΚΤ κερδίζουν χρόνο στα κράτη μέλη και διασφαλίζουν ότι μια νέα καταστροφική κρίση χρέους θα αποφευχθεί. Βλέπουμε, λοιπόν, παρόλη τη δύσκολη μακροοικονομική κατάσταση το παράδοξο όπου τα κράτη μέλη συνεχίζουν να δανειζονται με άνεση και σε ιδιαίτερα ελκυστικά επιτόκια καταρρίπτοντας το ένα ρεκόρ χαμηλής τιμολόγησης μετά το άλλο. Η συσσώρευση χρέους δεν θα πρέπει να ιδωθεί ως μια αρνητική εξέλιξη στον βαθμό που αποτρέπει τις χρεοκοπίες, σε ατομικό και επιχειρηματικό επίπεδο και συνεχίζει να διατηρεί ζωντανές τις

ελπίδες για μια γρήγορη ανάκαμψη. Το ζητούμενο, όμως, παραμένει η αξιοποίηση της συγκυρίας για μεταρρυθμίσεις και αναπροσαρμογές στον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων και των οικονομιών. Η ΕΕ, μετά από συντονισμένη δράση, έθεσε τη χρονιά που μας πέρασε τις προτεραιότητες και προσδιόρισε το πλαίσιο της επόμενης μέρας. Η ψηφιακή ατζέντα και η βιωσιμότητα της οικονομικής δραστηριότητας τέθηκαν στην πρώτη γραμμή. Αυτό σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρείται αρκετό για τις κυβερνήσεις που δεν θα ξεκινήσουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων που οδηγούν τα πράγματα προς τα εκεί. Η επόμενη μέρα αυτής της πανδημίας θα αργήσει να έρθει όσο αναστέλλουμε τον σχεδιασμό και την υλοποίησή της.

CONNECT

WEB | MOBILE APP | CONTACT PAY | MOBILE WALLETS | ATM

www.hellenicbank.com/connect

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ισχύουν Όροι & Προϋποθέσεις

ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ

Γράφει ο **ΘΩΜΑΣ Ο ΜΠΕΜΠΑΣ**

Χαρά Θεού για τον κ. Πετρίδη από την εισπραξη ΦΠΑ που θα φέρει το shopping therapy των Κυπρίων.

Ένα αγαλμα για τους επιδημιολόγους

Ολο γλύκες η κυρία Ντίνα μας αυτή τη βδομάδα. Ετοιμάζεται βλέπετε για shopping therapy μετά από πολύ καιρό. «Είδες Θωμά μου; Mas άνοιξαν και τα mall και την Στασικράτους. Τι άλλο θέλουμε σιγο;». Η κυρία Ντίνα συνέχισε με την παραγγελία της: Ψάρι στη σχάρα, κόρτα βραστά και λουβί για την επομένη μέρα το μεσημέρι. «Να βάλω και ένα λαδερό;» την ρώτησα. «Με τίποτα», απάντησε οργισμένη. «Πρέπει να χάσω τρία κιλά για να φορέσω τα ρούχα της νέας σεζόν». «Ως γνωστόν, όπως λείει και η κυρία διευθύντρια του must, η κα Χριστοφόρου, η ανοιξιάτικη μόδα θα είναι γεμάτη χρώματα. Πρέπει να είμαστε έτοιμες». Ακολούθησε βέβαια το οικονομικό δελτίο της ημέρας. «Ευτυχώς που είναι και ο Αβέρωφ και αντιλαμβάνεται τα της αγοράς», φώναξε από πίσω ο πρώην τραπέζι της σύζυγος της κυρίας Ντίνας. Αναλαμβάνοντας αυτός την ενημέρωση με πληροφόρησε πως με παρέμβαση του πρόεδρου του ΔΗΣΥ άνοιξαν (ευτυχώς) τα mall και ίσως γλιτώσουν οι τράπεζες την προσθήκη νέων NPLs από αυτό. Άσε που αναμένεται «μπας» στις εισπράξεις από τον ΦΠΑ, μιας και οι κυρίες και οι κύριοι της Λευκωσίας και της Λεμεσού έχουν πάθει στέρεση από την ελληνική fashion shopping. Μεγάλη ανακούφιση ακούω για τα δύο μεγάλα γκρουπ ένδυσης της χώρας, Χουλιώτη και Μαλλοπούλα & Παπακώστα. Άντε να μας ανοίξουν και εμάς, αναφώνησα κι εγώ βλέποντας έναν εκ των δημοφιλών επιδημιολόγων να εισέρχεται στο μαγαζί με την μάσκα του για να παραλάβει το take away. «Η χώρα πρέπει να μας στήσει αγαλμα», αναφώνησα ο επιδημιολόγος με αυτοπεποίθηση. «Κλείσαμε τελευταίοι από όλη την Ευρώπη και μάλιστα

μετά τα Χριστούγεννα, και ανοίγουμε πρώτοι». «Ούτε ταχυδακτυλουργοί να ήμασταν», συνέχισε με στόμφο το μέλος της επιδημιολογικής ομάδας. Δεν απάντησα πάντως στο επιχείρημά του εν πρώτοις γιατί έχει κάποιο δικαίωμα και κατά δεύτερον επειδή είναι μεγάλος πελάτης και πάντα διαλέγει τα καλύτερα (και πιο ακριβά) πιάτα. Σε άλλα νέα, σκέφτομαι να φτιάξω ξαδερφάκι της Μπέμπας στα βουνά. Ναι - ναι καλά ακούσατε. Με τις επενδύσεις που γίνονται πλέον εκεί ψηλά αλλά και την μανία των Κυπρίων να ανακαλύψουν τα μονοπάτια της κυπριακής φύσης, που καταλήγουν σε τραπέζια, πιστεύω πως το μέλλον της εστίασης της Κύπρου είναι σε... υψόμετρο. Έμαθα μάλιστα από έναν γνωστό δήμαρχο πως ο Mr Prime της Λεμεσού, ο κ. Ρομανόφ που αγόρασε έναντι πινακίου φακός το ιστορικό Βεργγάρια, ετοιμάζεται να το φτιάξει ως ξενοδοχείο πολυτελείας προσθέτοντας αρκετά δωμάτια στο υπάρχον κτήριο, έχοντας δε στο πλευρό του γνωστή αλυσίδα ξενοδοχείων του εξωτερικού. Πραγματικά όμως αλυσίδα από το εξωτερικό, όχι όπως το Marriott του Γιαννάκη. Ουρές προβλέπω στον Πρόδρομο και πρέπει να είμαστε εκεί όταν θα συμβαίνουν αυτά. Μία φίλη του μαγαζιού από την Λεμεσό μάλιστα με ενημέρωσε πως λίγο πιο κάτω, στα γραφικά χωριά Βουνί, Λόφου, Κοιλάνη, Όμοδος, γίνεται σφαγή ποιος θα προλάβει τα αγοράσει από τις τράπεζες τα σπίτια από τους πλειστηριασμούς. Μάλιστα η κα Γιολάνη αγούγετα πως επένδυσε εκεί για την καλοζωία της και όχι στην Γόλωση. «Τουλάχιστον επένδυσε στην κυπριακή γη και όχι στο Κολωνάκι σαν κάποιους άλλους», σχολίασε καταληκτικά και με νόημα η φίλη μου.

Ο ΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Γράφει ο **ΟΝΑΣΤΟΛΟΣ**

Πόσο θα αντέξει ο Αναστασιάδης και ποιος πληρώνει τα άγια καπρίτσια;

Ούτε τελεία, ούτε παύλα

Μπορεί ο Πρόεδρος να είχε χθες ξανά το «τελεία και παύλα», αυτή τη φορά για την απόφασή του να μην ξανασολιάσει ό,τι κι αν λειχθεί για το θέμα των πολιτογραφώσεων και τη δική του ανάμειξη. Ωστόσο, η αντιπολίτευση, ως αναμενόμενος, δεν πρόκειται να τον ακολουθήσει. Αντιθέτως ετοιμάζεται να τον καταδιώξει και μάλιστα μέχρι τέλους. Αυτό τουλάχιστον δηλώνουν στελέχη τόσο του ΑΚΕΛ όσο και του ΔΗΚΟ καθώς και των Οικολόγων. Όπως είχε χθες δραστήριος βουλευτής: «Το πάρτι τώρα αρχίζει!». Αναφερόταν προφανώς στην αυριανή συνεδρίαση της κοινοβουλευτικής επιτροπής ελέγχου κατά την οποία θα συζητηθεί το θέμα: «Το δεύτερο προσωπικό ταξίδι του Προέδρου της Δημοκρατίας στις Σευχέλλες με το τζετ του Σαουδάραβα σείκη και όλα τα ζητήματα που ενδεχομένως αναφύονται και άπτονται δημόσιου συμφέροντος και σοβαρών πολιτικών ευθυνών».

Το θέμα θα εξεταστεί αυτεπάγγελα έπειτα από πρόταση μιας εκπληκτικής πεντάδας. Των βουλευτών Νικόλα Παπαδόπουλου, Στέφανου Στεφάνου, Ειρήνης Χαραλαμπίδου, Σκευής Κούτρα Κουκουμά και Γιώργου Περίδη. Για τη συζήτηση του θέματος κλήθηκε μία πλειάδα αξιωματικών: Ο Γενικός Ελεγκτής, ο Υφυπουργός παρά τω Πρόεδρο, ο Διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο Προϊστάμενος Διοίκησης Προεδρίας, ο Αρχηγός Αστυνομίας, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών, ο Έφορος Φορολογίας, η Γενική Λογίστρια, εκπρόσωποι του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων και της ΜΟΚΑΣ. Πάντως δυσκολεύομαι να πιστέψω μετά από όσα θα βγουν στον αέρα στην επιτροπή ελέγχου, μετά από τις δηλώσεις του Νικόλα Παπαδόπουλου, της Ειρήνης Χαραλαμπίδου, του Περίδη και των άλλων, ότι ο Πρόεδρος θα τηρήσει τη νέα του... δέσμευση. Ούτε τελεία, ούτε παύλα προβλέπω ότι θα βάλει.

Ως να είναι άλλος

Μεγάλη συζήτηση είχαν πριν από λίγες ημέρες δύο πολιτικοί από τα δύο μεγάλα κόμματα για τη διαφθορά και τις επιθέ-

-Όταν λέω δεσμευόμαι χρειάζεται και να υπογράψω;

σεις κατά του Προέδρου Αναστασιάδη. «Θα μπορούσε ο Πρόεδρος με όλες αυτές τις κατηγορίες και τον πόλεμο φθοράς που υφίσταται να πάει στην πενταμερή να διαπραγματευτεί την τύχη μας;», διερωτήθηκε ο ένας. «Εξαρτάται από το πόσο παχύδερμος τελικά είναι!» ήταν η απάντηση του άλλου που συμπλήρωσε: «Η λάσκα θα είναι που ο Νίκαιος θα καλέσει ξανά τους πολιτικούς αρχηγούς να τον συνοδεύσουν στην πενταμερή, εάν βεβαίως το επιτρέψουν οι συνθήκες της πανδημίας και αυτοί θα τρέξουν ως να μην συνέβη τίποτα. Ως να συνοδεύουν άλλον άνθρωπο και όχι αυτόν που ηγείται της πιο διεφθαρμένης κυβέρνησης που πέρασε ποτέ από την πολύπαθη Κυπριακή Δημοκρατία».

Ποιος πληρώνει Μακαριώτατε;

Δεν είναι οξύμωρο ο Αρχιεπίσκοπος και οι συν αυτώ να κομπάζουν για τη δημιουργία πολιτιστικού τριγώνου στην περι-

κή της Αρχιεπισκοπής, αλλά να κατεδαφίζονται όλα τα ενοχλητικά κτήρια που ποτέ δεν... κύνεψαν; Πολύ ιδιόμορφη δεν είναι η αντίληψή τους για τον πολιτισμό; Τώρα, λέει, θα επαναφέρει τα διατηρητέα κτήρια στην αρχική τους μορφή. Θα έπρεπε εάν το είχε πράξει στα τόσα χρόνια που τα κτήρια αφέθηκαν στην τύχη τους για να καταρρεύσουν και να τους δώσει την χαριστική βολή με την μουλντόζα επικολοιμένους ανέμους και βροχές.

Η δική μου απορία είναι: ποιος τελικά πληρώνει τα νανάκριβα καπρίτσια του Μακαριώτατου;

Για πρώτη φορά

Ένα μνήμερο το αξίζει ο Γενικός Εισαγγελέας για την άμεση παρέμβαση του για το θέμα της κατεδάφισης των τεσσάρων διατηρητέων κτηρίων από τις άγιες μουλντόζες της Αρχιεπισκοπής. Ο Γ. Εισαγγελέας ζητά ενημέρωση για τις ενέργειες που θα γίνουν από τους αρμόδιους, δηλαδή τον ΥΠΕΣ Νίκο Νουρή και

τον δήμαρχο Λευκωσίας Κωνσταντίνο Γιωρκάτζη ώστε να αποφασιστούν από τη Νομική Υπηρεσία τυχόν περαιτέρω ενέργειες προς όλες τις κατευθύνσεις. Δηλαδή ο Γιώργος Σαββίδης αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο ακόμα και για τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας, κάτι που πρώτη φορά γίνεται για δράσεις του Αρχιεπισκόπου. Το θέμα είναι το ενδεχόμενο να παραμείνει ανοικτό και να διερευνηθεί εις βάθος και να μην κλείσει βιαστικά και άγαρμπα.

Εκείνο που είχε χθες ο Λουκάκης ότι η κυβέρνηση Αναστασιάδη έχει καταστήσει συμπερόδο τον Αρχιεπίσκοπο σας έχει θυμίσει και εσάς κάτι; Από που δανείστηκαν την έκφραση; Τι συμπερόδοτος, τι συγκυβερνήτης...

ΚΟΙΝΙΣ: Αληθεύει ότι στο τσακ αποφεύχθηκε άλλη μία παραιτήση από την συμβουλευτική επιστημονική επιτροπή για την πανδημία μετά την παραιτήση Κωστή; Και ότι δεν είναι ακόμη σίγουρο εάν η αποτροπή αυτή θα έχει μεγάλη διάρκεια;

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

«Καβάφης και Κύπρος»

Κυκλοφόρησε ο τόμος των Πρακτικών του Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής με τίτλο Καβάφης και Κύπρος (επιμέλεια: Κυριάκος Ιωάννου, Λεωνίδας Γαλάζης, Στέλλα Αλεξίου).

Η έκδοση των Πρακτικών εκτείνεται σε 334 σελίδες και περιλαμβάνει τη γραπτή και ολοκληρωμένη μορφή των δεκαοκτώ προφορικών ανακοινώσεων του Συνεδρίου, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 25 και 26 Σεπτεμβρίου του 2020 στη Λευκωσία.

Οι συγγραφείς της έκδοσης, γνωστοί πανεπιστημιακοί, νεοελληνιστές και άλλοι μελετητές, είναι οι εξής: Κωνσταντίνος Κασιμάτης, Γιώργος Κεχαγιόγλου, Λεωνίδας Γαλάζης, Νίκος Ορφανίδης, Μιχαήλα Καραγιάννη-Ιατρού, Άνδρη Χριστοφίδου-Αντωνιάδου, Ευριπίδης Γαραντούδης, Στέλλα Αλεξίου, Μαρία Διαμαντοπούλου, Παντελής Βουτουρής, Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Λουίζα Χριστοδουλίδου, Λευτέρης Παπαλεοντίου, Κυριάκος Ιωάννου, Παναγιώτης Σεραφείμ, Γιώργος Γεωργιάδης, Ανδρέας Χατζηπολιώτης και Σταυρούλα Μπίου.

Οι μελέτες που περιλαμβάνονται στον τόμο αυτόν χαρακτηρίζονται από εξαιρετική πρωτοτυπία, γι' αυτό και προσθέτουν νέες ψηφίδες στο εργογραφικό πορτρέτο του αλεξανδρινού

ποιητή και συμβάλλουν στην περαιτέρω προώθηση των καβαφικών σπουδών, ειδικά μάλιστα στο νησί μας, πράγμα που ήταν και η κύρια μέριμνα του Ο.Λ.Κ.

Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με χορηγία των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας. Χορηγός του Συνεδρίου ήταν επίσης το Κοινωνικό Επιστημονικό και Πολιτιστικό Ίδρυμα «Φώτος Φωτιάδης». Υποστηρικτής του Συνεδρίου ήταν το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

«Μείνε Δίπλα μου», καινούργια παραγωγή της Persona

Η θεατρική Ομάδα Persona παρουσιάζει την καινούργια της παραγωγή, «Μείνε Δίπλα μου» των Κώστα Σιλβέστρου, Χριστίνας Κωνσταντινίου και Πάνου Μακρή, σε σκηνοθεσία και τελική δραματουργική επεξεργασία Κώστα Σιλβέστρου, για πρώτη φορά μέσω online streaming.

Μία αλληγορική θεώρηση του «Νεαρού Βασιλιά» του Όσκαρ Ουάιλντ, μέσα από τον φακό της συγκλονιστικής πραγματικότητας. Μια παράσταση που γεννήθηκε στην καρδιά της πανδημίας με μαύρο χιούμορ και κινητική διάθεση, με το παράλογο, και το οξύμωρο να έχουν την πρώτη θέση. Οι άνθρωποι εξαγλαβίζονται και ζουν ολόενα και πιο παρασιτικά στην ανέχεια και την ένδεια, χωρίς διεξόδους διαφυγής. Το αδιεξόμο κοινωνικό σύστημα αδυνατεί να προσφέρει λύσεις. Οι

κώδικες ηθικής ανατρέπονται από την ίδια την ανάγκη.

Η υπόθεση

Δύο αδέρφια στην επαρχία, παρτημένα στο έλεος της τύχης, έχοντας χάσει τη μητέρα τους από ανίατη ασθένεια, αποφασίζουν, μετά από πολλή σκέψη, να πραγματοποιήσουν την τελευταία της επιθυμία. Ο θάνατός της κι η στερνή παράκλησή της -ακραία, παράδοξη, ωμή και μακάβρια- δίνει σ' αυτήν μια επ' αόριστον παράσταση στα εγκόσμια, και στους ίδιους, μια μοναδική ευκαιρία για επιβίωση.

Η παράσταση διαμορφώθηκε και τροποποιήθηκε κατά την περίοδο της πανδημίας με δεδομένο το κλειστό των θεατρικών αιθουσών, προκειμένου να φτάσει στους αποδέκτες της με τη βοήθεια των κινηματο-

γραφικών μέσων και χωρίς τη φυσική παρουσία θεατών.

Ηθοποιοί: Χριστίνα Κωνσταντινίου και Πάνος Μακρής. Σκηνοθεσία: Κωστής Σιλβέστρου. Σκηνογραφία: Δημήτρης Σπύρου. Σχεδιασμός Φωτισμού: Σοφία Τσελεπίδη. Οπτική Επικοινωνία: Λένια Γεωργίου.

Για τη μεταφορά στην οθόνη: Κινηματογραφική Σκηνοθεσία: Αντρέας Κυριάκος. Κινηματογράφος: Έκτορας Παπαγεωργίου. Ηχολόγηση-Σχεδιασμός ήχου: Μάριος Μπννά

Πληροφορίες

Μέρες Προβολής: 20, 21, 22 και 23 Φεβρουαρίου 2021.
Τιμή εισιτηρίου: 8 ευρώ
Επικοινωνία: 70000138
Η παράσταση θα είναι διαθέσιμη

από τις 7 το βράδυ και για 24 ώρες ανάλογα με την ημέρα που θα επιλέγει ο θεατής.
Η παράσταση θα είναι διαθέσιμη

online μέσω της πλατφόρμας www.soldoutticketbox.com, απ' όπου το κοινό θα μπορεί να προμηθευτεί και τα εισιτήριά του.

Το «Ρύζι» του Κώστα Μαννούρη

Ο ηθοποιός Χάρης Αττώνης μαζί με τους συνεργάτες του, τον ηθοποιό-φωτογράφο Φάνη Παυλόπουλο και τον μουσικό-συγγραφέα Μίλτο Πιστώφ, δημιούργησαν ένα συγκινητικό και αισθητικά άρτιο βίντεο βασισμένο σ' ένα μικρό κείμενο και ένα ποίημα του Κώστα Μαννούρη.

Το «ρύζι» είναι ο καρπός της σύμπρα-

ξης αυτών των καλλιτεχνών εν μέσω λοκντόουν σε Ελλάδα και Κύπρο. Σε μια εποχή που ο πολιτισμός πεθαίνει στην ανεργία, στην απαγόρευση της εργασίας λόγω των μέτρων κατά της πανδημίας, σε μια εποχή που οι καλλιτέχνες ζουν μέσα στην αβεβαιότητα, με το κράτος (σε Ελλάδα και Κύπρο) να αδιαφορεί, ο Χάρης πήρε το κείμενο

και το ποίημα του δικού μας βραβευμένου θεατρικού συγγραφέα Κώστα Μαννούρη και δημιούργησε ένα μικρό θεατρικό στιγμιότυπο και ίσως κάτι παραπάνω.

Δείτε το βίντεο στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=Ei00MEdyfiw&t=2s>

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Έκδοσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Αρχισυντάκτης: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλ.Α.: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αι.Α.: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΑΛΛΗΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΑΤΣΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Βλέμμα στραμμένο στο χρέος παρά το καλό 5ετές

Τέταρτο υψηλότερο στην Ευρώπη έχει η Κύπρος με 119,5% και έχει αυξηθεί σε σχέση με το 2019 κατά 24% - Ανάγκη για αναπτυξιακό μοντέλο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η χθεσινή ημέρα ήταν μια αντικειμενικά καλή για την κυπριακή οικονομία, αφού άντλησε 1 δισεκατομμύριο ευρώ από τις διεθνείς αγορές με επιτόκιο κοντά στο μηδέν. Ωστόσο, η πραγματική πρόκληση για την Κύπρο είναι η διαχείριση του δημόσιου χρέους που, βάσει των επίσημων στοιχείων του Σεπτεμβρίου του 2020, είναι το 4ο υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Κύπρος χθες δανείστηκε με το πιο φθινό επιτόκιο που έχει λάβει ποτέ από 5ετές ομόλογο, όμως το χρέος παραμένει στο 119,5% του ΑΕΠ, ποσοστό που θα πρέπει μεθοδικά να μειωθεί. Άλλωστε, το χρέος σε οποιοδήποτε κράτος δεν είναι και τόσο καταστροφικό για μία συγκεκριμένη περίοδο, ωστόσο, σε αντιστάθμισμα, θα πρέπει να υπάρχει ένα αναπτυξιακό οικονομικό μοντέλο για να μειωθεί. Το χρέος θα ανέβει ακόμα πιο πολύ μετά την έκδοση του 5ετούς ομολόγου της Τρίτης, αλλά θα είναι κάτι προσωρινό, μέχρις ότου το κράτος αποπληρώσει στις εγχώριες τράπεζες το λεγόμενο «t-bill» του 1,25 δισ. ευρώ που

Οι αγορές των ομολόγων από την ΕΚΤ βοηθούν στη μείωση του κόστους δανεισμού των κρατών μελών.

είχε δανειστεί τον Απρίλιο του 2020. Οι πρόσθετοι δανεισμοί, που έχει προβεί το κράτος από το πρώτο τρίμηνο του 2020, έχουν αυξήσει σημαντικά τη ρευστότητα και το 20% πλέον του χρέους αφορά ταμειακά διαθέσιμα. Η δημιουργία ενός αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας φαντάζει πλέον απαραίτητη, έπειτα και από την κατάργηση του επενδυτικού προγράμματος, το οποίο πολύ σωστά κρίθηκε να σταματήσει, αφού γίνονταν κατάχρησή του. Η πανδημική κρίση έχει πλήξει σε μεγάλο βαθμό τον τομέα των υπηρεσιών, το ίδιο και τον τουρισμό, ενώ ο μόνος τομέας που δεν έχει πληγεί και συνεχίζει ακάθεκτα να στηρίζει την Κύπρο, είναι η ναυτιλία. Μόλις επανέλθει

Είναι το πρώτο ευρωπαϊκό ομόλογο που εκδίδει η Κύπρος για το 2021 και η άντληση του 1 δισ. ευρώ θα χρησιμοποιηθεί για την αναχρηματοδότηση του χρέους (T-Bill) που είχε δανειστεί το κράτος από τις εγχώριες τράπεζες τον Απρίλιο του 2020, ύψους 1,25 δισ. ευρώ.

η κανονικότητα, θα επανέλθει και ο τουρισμός. Η Κομισιόν, όμως, όπως και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο για όλες τις χώρες της Ένωσης, παρέχοντάς τους εποπτικές και χρηματικές ευκολίες. Την Τρίτη, είδαμε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποδεσμεύει και την δεύτερη δόση των χρημάτων ύψους 229 εκατ. ευρώ προς την Κύπρο, στο πλαίσιο εξασφάλισης χρηματοδότησης από το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για το μεταστροφή των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE). Η Κομισιόν ικανοποίησε πλήρως το αιτιολογημένο αίτημα τη Κύπρου για την εξασφάλιση δανείου ύψους 479 εκατ. ευρώ

με σκοπό τη χρηματοδότηση των κυβερνητικών σχεδίων στήριξης της απασχόλησης, συμπληρώνοντας τα εναπομείναντα λεφτά που είχαν μείνει από την πρώτη δόση του Νοεμβρίου του 2020.

Την ίδια ώρα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αγοράζει χρόνο και χρήμα για όλους μέσω ομολόγων. Δημιουργεί συνθήκες άντλησης χρέους από τις χώρες, παρέχοντας την ελπίδα πως θα ξεπεραστεί σύντομα αυτή η κρίση και θα καταφέρουν να ανακάμψουν μόνες τους. Αυτή τη φορά δεν γίνονται λάθη, όπως έγιναν στο παρελθόν το 2010, 2011, 2012, 2013 με τα κράτη (όπως η Κύπρος) για να μπουν σε προγράμματα άλλου τύπου.

Τα ποσοστά δημοσίου χρέους των κρατών μελών προς το ΑΕΠ

Ελλάδα	199,9%
Ιταλία	154,2%
Πορτογαλία	130,8%
Κύπρος	119,5%
Γαλλία	116,5%
Ισπανία	114,1%
Βέλγιο	113,2%
Κροατία	86,4%
Αυστρία	79,1%
Σλοβενία	74,3%
Γερμανία	70%
Φινλανδία	66,9%
Ιρλανδία	62%
Σλοβακία	60,8%
Πολωνία	56,7%
Ολλανδία	55,2%
Μάλτα	53,7%
Λιθουανία	45,9%
Λετονία	44,6%
Ρουμανία	43,1%

Στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) για το τρίτο τρίμηνο του 2020 (Q3 2020)

Ένας αστερίσκος ακόμα. Με τις χαλαρώσεις αυτές και τους δανεισμούς κρατούνται υγιείς και οι τράπεζες, και ακόμα δεν έχουν παρουσιαστεί προβλήματα, τουλάχιστον μη διαχειρίσιμα. Αξίζει να σημειωθεί πως οι αγορές των ομολόγων από την ΕΚΤ συμβάλλουν στη μείωση του κόστους δανεισμού των κρατών μελών και η διαφορά των αποδόσεων που παρατηρήθηκε, ήταν ουσιαστική. Όπως είχε καταγραφεί το τρίτο τρίμηνο του 2020, είχαν ξεπεράσει τα 3,5 δισ. ευρώ οι καθαρές αγορές κυπριακών ομολόγων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου μέσω των προγραμμάτων αγορών περιουσιακών στοιχείων δημοσίου τομέα

Οκταπλάσιες προσφορές

Οι προσφορές για το ομόλογο 5ετούς διάρκειας που εξέδωσε η Κύπρος ήταν οκταπλάσιες του ζητούμενου και έφτασαν τα 8 δισεκατομμύρια ευρώ. Το επιτόκιο (yield) για το ομόλογο 5ετούς διάρκειας ανήλθε συγκεκριμένα στο 0,053% (mid swap +48 μονάδες βάσης) και είναι το πρώτο ευρωπαϊκό ομόλογο που εκδίδει η Κύπρος για το 2021. Ανέθεσε την έκδοση στις επενδυτικές τράπεζες Barclays, BNP Paribas, JP Morgan, Morgan Stanley και Société Générale και η συναλλαγή έγινε στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου. Μετά την ολοκλήρωση της εξόδου της Κύπρου στις αγορές μέσω του 5ετούς ομολόγου ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης ανέφερε πως οι διεθνείς αγορές εξακολουθούν να δείχνουν την εμπιστοσύνη τους στην κυπριακή οικονομία και στις πολιτικές της. Τόνισε πως «σε μια εποχή που η κρίση έχει επηρεάσει σοβαρά μεγάλο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας, η έκδοση αυτού του ομολόγου ενισχύει τη ρευστότητα για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας».

(PSPP) και του Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Ομολόγων Πανδημίας (PEPP). Το ύψος των κυπριακών ομολόγων που διακρατούσε στον ισολογισμό της η ΕΚΤ ανερχόταν στο 14,7% του χρέους της Κύπρου. Οι συνολικές καθαρές αγορές όσον αφορά στα στοιχεία του PSPP ανέρχονταν στα 2,64 δισ. ευρώ, ενώ από το πρόγραμμα PEPP, είχαν φτάσει τα 936 εκατ. ευρώ.

Τέταρτο υψηλότερο

Το χρέος, ως προς το ΑΕΠ, είναι ένα μεγάλο πρόβλημα όχι μόνο για την Κύπρο, αλλά και για όλες τις χώρες. Από τη στιγμή που τη δεδομένη περίοδο υπάρχουν τα πιο πάνω προγράμματα χαλαρώσεων και

δανεισμού, το στοιχείο είναι μόλις παύσουν τα προγράμματα αυτά, τα κράτη να βρεθούν με μεγάλα χρέη, αλλά ταυτόχρονα να μην έχουν διαβρωθεί οι πυλώνες των οικονομιών τους. Εν προκειμένω, τα κράτη θα βρεθούν αντιμέτωπα και με ένα λογαριασμό που θα πρέπει να διαχειριστούν, διότι να μην η ΕΚΤ επιτρέψει να ζητά ένα κράτος 2 δισ. και να του δίνει 20 για παράδειγμα, ή να ζητά 2 δισ. και να το δανείζει με μηδέν επιτόκιο, αλλά τα χρέη δεν πρόκειται να χαριστούν και θα βρεθούν αντιμέτωπα με αυτά. Πόσο είναι όμως το δημόσιο χρέος της Κύπρου σε σχέση με τα άλλα κράτη; Τελευταία επίσημα διαθέσιμα στοιχεία υπάρχουν για το τρίτο τρίμηνο του 2020 από την Eurostat. Το υψηλότερο χρέος λοιπόν από όλα τα κράτη στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατέχει η Ελλάδα, που φτάνει το 199,9%, ακολουθεί η Ιταλία με 154,2% και μετά είναι η Πορτογαλία με 130,8%. Τέταρτη, όπως προείπαμε,

Οι πρόσθετοι δανεισμοί που έχει προβεί το κράτος από το πρώτο τρίμηνο του 2020 έχουν αυξήσει σημαντικά τη ρευστότητα και το 20% πλέον του χρέους αφορά ταμειακά διαθέσιμα.

είναι η Κύπρος, με 119,5% και εδώ αξίζει να σημειωθεί πως έχει αυξηθεί σε σχέση με τα ποσοστά του 2019 που ήταν στο 95,5% κατά 24%. Το καθαρό χρέος υπολογίζεται γύρω στο 100%, λόγω του 20% περίπου που αφορά τα ρευστά διαθέσιμα του κράτους. Πέμπτο υψηλότερο χρέος έχει η Γαλλία με 116,5%, η Ισπανία με 114,1% και το Βέλγιο με 113,2%. Από εκεί και πέρα τα χρέη είναι σε διψήφια ποσοστά, με την Κροατία να έχει 86,4%, η Αυστρία 79,1%, η Σλοβενία 74,3%, η Γερμανία 70%, η Φινλανδία 66,9%, η Ιρλανδία 62%, η Σλοβακία 60,8%, η Πολωνία 56,7%, η Ολλανδία 55,2%, η Μάλτα 53,7%, η Λιθουανία 45,9%, η Λετονία 44,6% και η Ρουμανία 43,1%.

Ανακαλύψτε τη νέα σας στέγη

Ανακαλύψτε το δικό σας ακίνητο ανάμεσα σε δεκάδες οικιστικές επιλογές σε μοναδικές τοποθεσίες και θέστε τους δικούς σας στόχους ζωής.

Στην GoGordian θα βρείτε το σπίτι, το διαμέρισμα ή το οικόπεδο που σας ταιριάζει για κατοικία, εξοχικό, επένδυση ή εκμετάλλευση στις πιο χαμηλές τιμές και σε όλη την Κύπρο.

Ανακαλύψτε τα σήμερα!
7777 5656 | www.gogordian.com

GoGordian
REAL ESTATE

Τα τρία σενάρια για τον τουρισμό

Το καλό, το κακό και το ρεαλιστικό ενδεχόμενο για τις αφίξεις και πληρότητες του 2021

THE ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Λίγους μήνες πριν από την έναρξη της επίσημης καλοκαιρινής περιόδου, ο τουρισμός επανέρχεται και πάλι στο επίκεντρο των συζητήσεων με το στοίχημα για φέτος να διαφέρει από τα φιλόδοξα σενάρια προηγούμενων χρονιών. Μουδιασμένες είναι οι προβλέψεις του Υφυπουργείου Τουρισμού για τις επιδόσεις του τρέχοντος έτους, μετά το τουριστικό τέλμα του 2020, παρά το γεγονός ότι η αύξηση σε σχέση τουλάχιστον με την προηγούμενη χρονιά θεωρείται δεδομένη σύμφωνα με τον υφυπουργό Τουρισμού

Σάββα Πετρίδου. Εκτίμηση η οποία ωστόσο δεν έχει ιδιαίτερο αντίκρισμα σε κρατήσεις και αφίξεις, αφού πέσει ήταν ίσως η πιο τραγική χρονιά για τον τουρισμό των τελευταίων δεκαετιών. Πάντως, σύμφωνα με τον σύνδεσμο ταξιδιωτικών πρακτόρων, ο συνολικός αριθμός των ταξιδιωτών για τον Ιανουάριο περιορίστηκε γύρω στις 40 χιλιάδες συνολικά αφίξεις και αναχωρήσεις με τον Φεβρουάριο να παίρνει την σκυτάλη χωρίς να αυξάνει τις επιδόσεις. Την ίδια ώρα με μηδαμινές αφίξεις και κρατήσεις στα ξενοδοχεία οι πρώτοι έξι μήνες του έτους θεωρούνται τουριστικά χαμένοι.

Πληροφορίες κάνουν λόγο για θετικές εξελίξεις στον τουρισμό από τον Ιούλιο και μετά, με πληρότητες έως και 70%.

Το σίγουρο είναι ότι ούτε κατά διάνοια δεν θα φτάσουμε φέτος τους αριθμούς του 2019. Αυτό, όπως εκτιμά ο Υφυπουργός θα χρειαστεί άλλα τρία με τέσσερα χρόνια για να επανέλθουμε σε αυτά που

ξέραμε τουλάχιστον όσον αφορά τους αριθμούς.

Την ίδια ώρα, πληροφορίες στην «Κ» κάνουν λόγο για θετικές εξελίξεις στον τουρισμό από τον Ιούλιο και μετά, με ενδείξεις που επιτρέπουν να γίνεται λόγος μέχρι και για πληρότητες 70% σε ορισμένες περιπτώσεις κατά τους μήνες της τουριστικής αιχμής. Σύμφωνα με τους ξενοδόχους, ουσιαστική τουριστική κινητικότητα αναμένεται από τον Ιούνιο, ενώ υπάρχουν καλές ενδείξεις για τον Ιούλιο. Όλα αυτά υπό την αίρεση των εξελίξεων των επιδημιολογικών δεδομένων.

Ότι κατά διάνοια δεν θα φτάσουμε φέτος τους αριθμούς του 2019. Αυτό, όπως εκτιμά ο Υφυπουργός, θα χρειαστεί άλλα τρία με τέσσερα χρόνια για να επανέλθουμε σε αυτά που ξέραμε τουλάχιστον όσον αφορά τους αριθμούς.

Πολύ δύσκολα θα πιάσουμε το 40-50% του 2019

Εκ μέρους του ΠΑΣΥΣΕ, ο Φιλόκυπρος Ρουσσουινίδης αναφέρει ότι οποιοσδήποτε εκτιμήσεις για πληρότητες την δεδομένη περίοδο είναι επισφαλείς.

Από τον ΠΑΣΥΣΕ αναφέρονται ότι υπάρχει πολύς δρόμος να διανυθεί για να μετουσιωθεί η ζήτηση σε πραγματικές κρατήσεις. Σχολιάζοντας τα δεδομένα που έχει ενώπιόν του ο ΠΑΣΥΣΕ ο γενικός διευθυντής του συνδέσμου Φιλόκυπρος Ρουσσουινίδης, ανέφερε ότι το πλέον αισιόδοξο σενάριο για το οποίο μπορούμε να μιλήσουμε είναι αυτό που θέλει τα ποσοστά των κρατήσεων και των αφίξεων να φτάσουν στο 50% του 2019. Αυτό είναι και το ζητούμενο για το 2021, ωστόσο αυτή την στιγμή τα δεδομένα δεν το ενισχύουν, σύμφωνα και με τον επίτιμο πρόεδρο των ταξιδιωτικών πρακτόρων Άκη Κελλεπέσι, ο οποίος επισμαίνει ότι το τοπίο στον τουρισμό είναι εξαιρετικά ρευστό. Στην χειρότερη περίπτωση, το κακό δηλαδή σενάριο είναι η χρονιά να κινηθεί στα επίπεδα του 2020 με τις ανάλογες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία. Βάσει στοιχείων της στατιστικής υπηρεσίας, για την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2020, τα έσοδα από τον τουρισμό υπολογίζονται σε €382,9 εκ. σε σύγκριση με €2.628,4 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2019, και κατέγραψαν μείωση 85,4%.

Υπάρχει ένα τρίτο σενάριο το οποίο περιγράφεται ως το πιο ρεαλιστικό από τον κ. Ρουσσουινίδη ότι το ρεαλιστικό σενάριο είναι να περιμένουμε οτιδήποτε μεταξύ 35-50%. «Πάντοτε υπό την αίρεση των επιδημιολογικών δεδομένων που μπορεί να ανατρέψουν τα πάντα ανά πάσα στιγμή», σημειώνει. Καταγράφεται πάντως ένα θετικό κλίμα μέσω των επαφών των συνδέσμων ξενοδόχων με τουριστικούς πράκτορες και οργανωτές ταξιδιών, που αναμένουν και θέλουν να προγραμματιστούν για να κάνουν κρατήσεις. Σε εξέλιξη είναι και οι επαφές με τις αεροπορικές εταιρείες. Μεταφέροντας το κλίμα ο ΠΑΣΥΣΕ αναφέρει ότι υπάρχει θέληση εκ μέρους των αεροπορικών εταιρειών για να ενταχθούν την Κύπρο στα δρομολόγια τους και συνεχίζονται οι συζητήσεις με μεγάλους οργανωτές ταξιδιών όπως η TUI, η JET2 και η TUI Russia, που αναμένουν τις εξελίξεις ώστε να μπορέσουν να συμπεριλάβουν την Κύπρο ως προορισμό. Ωστόσο, όλα τα παραπάνω παραμένουν μέχρι στιγμής σε θεωρητικό επίπεδο. Στα θετικά καταγράφεται το γεγονός ότι η Wizz Air ανακοίνωσε άλλα τρία δρομολόγια από και προς το αεροδρόμιο Λάρνακας (Όλο, Τελ Αβίβ και Χάρκοβο), και επαναφορά τρίτου αεροσκάφους στην βάση της στο νησί.

Κατηγορηματικός ως προς το αν θα είναι προϋπόθεση ο εμβολιασμός για τους επισκέπτες στο νησί ήταν ο Υφυπουργός Τουρισμού, σημειώνοντας ότι δεν υπάρχει ακόμα επίσημη τοποθέτηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Βαρόμετρο ο Μάρτιος και ένεση εκ των έσω

Οι τουριστικοί φορείς κρατούν μικρό καλάθι αναμένοντας τον Μάρτιο, τον οποίο χαρακτηρίζουν μήνα-βαρόμετρο για τον τουρισμό. Αυτό που στην ουσία θα δείξει ο Μάρτιος είναι τα βήματα τα οποία πρέπει να γίνουν και το πώς θα εξελιχθεί το θέμα της πανδημίας, μετά και την κοινή κατηγοριοποίηση των χωρών βάσει του ECDC (European Center for Disease prevention and Control). Εντός Μαρτίου, θα ξεκαθαρίσει παράλληλα η πορεία του προγράμματος εμβολιασμού των χωρών, καθώς και οι πολιτικές τους σε σχέση με τον περιορισμό στις διακινήσεις εντός και εκτός συνόρων. Θεωρείται δε εξαιρετικά σημαντικό η Κύπρος να διατηρήσει μια σταθερότητα στην επιδημιολογική της εικόνα, αφού σε διαφορετική περίπτωση το κόστος για την τουριστική βιομηχανία και την οικονομία εν γένει, θα είναι μεγάλο. Ως δεδομένη θεωρείται πάντως η μετάθεση της έναρξης της καλοκαιρινής τουριστικής περιόδου περί τις

αρχές Ιουνίου, δυο μήνες αργότερα από την καθιερωμένη ημερομηνία.

Νέα ένεση

Στο μεταξύ το Υπουργείο φαίνεται να προχωρεί προς την εδραίωση του σχεδίου ενίσχυσης εγχώριου τουρισμού αφού θέτει εκ νέου πρόταση ενόπιον Υπουργικού Συμβουλίου για επέκταση του σχεδίου μέχρι τον Μάιο. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα το οποίο εφαρμόστηκε αρχικά για την περίοδο Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου 2020 και προνοούσε την κάλυψη του 25% του κόστους διαμονής από το Υπουργείο. Στη συνέχεια επεκτάθηκε για την περίοδο Δεκεμβρίου 2020 - Μαρτίου 2021 προνοώντας κάλυψη του 35%. Όπως ανέφερε σε διάσκεψη τύπου ο υφυπουργός Σάββας Πετρίδης, για την περίοδο Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου 2020, έχουν επωφεληθεί από το Σχέδιο και έχουν πραγματοποιήσει διακοπές, σε όλες τις επαρχίες, πέραν των 29.000 ατόμων, με υπολογιζόμενο αριθμό

Την άνοιξη θα ξεκαθαρίσουν τα δεδομένα στην κατηγοριοποίηση των χωρών και τον περιορισμό των ταξιδιών.

διανυκτερεύσεων πέραν των 63.000, ενώ η δαπάνη για το Υπουργείο ανήλθε στις 550.000 ευρώ. Φέτος, ανέφερε, το ποσό ανέρχεται σε πρώτη φάση στο 1,5 εκατομμύριο ευρώ, ωστόσο, σημείωσε ότι μέσα από εξοικονομήσεις θα υπάρξει ευελιξία ώστε να χρησιμοποιηθεί κι άλλο ποσό. Σχετική ανακοίνωση αναμένεται εφόσον εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο. Το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται από πλεονάζοντα ως καλό εργαλείο το οποίο διατήρησε την φλόγα του εσωτερικού τουρισμού αναμμένη, αν και δεν

έσωσε την κατάσταση. Σύμφωνα με τον ΠΑΣΥΣΕ, οι μέγιστες πληρότητες λόγω του προγράμματος καταγράφηκαν τους προηγούμενους μήνες κυρίως Σαββατοκύριακα και ήταν της τάξης του 50-60%.

€4 εκατ. για ψηφιακή καμπάνια

Στα 20 εκατομμύρια ευρώ ανέρχεται το ποσό για σκοπούς διαφήμισης και προβολής του Υπουργείου για το 2021. Από αυτό, εκτιμάται ότι ένα ποσό της τάξης των 3-4 εκατομμυρίων ευρώ θα διατεθεί για σκοπούς ψηφιακής καμπάνιας ώστε η Κύπρος να κερδίσει το στοίχημα της μάρκετινγκ και να ξανασυστηθεί στις τουριστικές αγορές και ψηφιακά, αξιοποιώντας και το νέο brand name. Πρόκειται πάντως για το μεγαλύτερο ποσό που δόθηκε για ψηφιακή καμπάνια στο εξωτερικό εκ μέρους του Υπουργείου, θεωρείται, ωστόσο, λογικό επακόλουθο της απουσίας τουριστικών εκδόσεων και επαφών λόγω της πανδημίας.

Πιστοποιητικό εμβολιασμού

Εξοκείνη είναι η θέση του Υφυπουργού Τουρισμού για το θέμα των εμβολίων. Εν μέσω συζητήσεων για το αν θα πρέπει ή όχι να αποτελέσει προϋπόθεση για τους ταξιδιώτες, ο κ. Πετρίδης υπογραμμίζει ότι το μοναδικό ζητούμενο για την Κύπρο, είναι ο ταξιδιώτης να έχει υποβληθεί σε τεστ. Σε αντίθετη περίπτωση οι προσδοκίες για αύξηση των τουριστικών αφίξεων θα ήταν μηδαμινές, από την στιγμή που το πρόγραμμα εμβολιασμού κινείται με αργούς ρυθμούς. Εξάλλου, όπως σημείωσε, στο πλαίσιο δημοσιογραφικής διάσκεψης, η νέα κατηγοριοποίηση των χωρών βασίζεται πάνω στα τεστ, όχι στον εμβολιασμό. Τόνισε ότι σε καμία περίπτωση δεν θα δοθούν εκ μέρους του Υπουργείου κίνητρα για εμβολιαζόμενους.

ΑΡΟΠΟ / Των HOLGER SCHMIEDING και FLORIAN HENSE*

Οι μεταλλάξεις του ιού επιβραδύνουν την ανάκαμψη

Οι πιο μεταδοτικές μεταλλάξεις του κορωνοϊού επιβραδύνουν σημαντικά την οικονομία της Ευρωζώνης αυτόν τον χειμώνα. Ορισμένες χώρες όπως η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Ισπανία έχουν ήδη πληγεί σοβαρά. Άλλες όπως η Γερμανία, όπου οι μεταλλάξεις δεν έχουν ακόμα ευρέως εξαπλωθεί, καθυστερούν τη χαλάρωση των περιοριστικών τους μέτρων ή ενισχύουν ορισμένα εξ αυτών παρά το ότι τα καταγεγραμμένα κρούσματα είτε σταθεροποιούνται είτε μειώνονται. Είχαμε εν μέσω ενός χαμένου τριμήνου. Μέχρι στιγμής, βασίζαμε τις οικονομικές μας προβλέψεις στην υπόθεση ότι πολλές χώρες θα μπορούσαν να χαλαρώσουν κάπως τους περιορισμούς τους τον Φεβρουάριο και πιο ουσιαστικά από τον Μάρτιο και μετά. Υποθέτουμε τώρα ότι οι περιορισμοί θα διατηρηθούν έως τον Φεβρουάριο, στη συνέχεια θα υπάρξει μια μέτρια χαλάρωση σε κάποιες χώρες στα τέλη Μαρτίου και

Οι εκτιμήσεις για την πορεία της οικονομίας βασίζονται σε χαλάρωση των περιορισμών τον Φεβρουάριο και πλήρη άρση τους τον Μάρτιο.

μία γενικότερη και σταδιακή από τον Απρίλιο και μετά. Ο καιρός θα βελτιώνεται, επιβραδύνοντας την εξάπλωση και θα προχωρά ο μαζικός εμβολιασμός. Αναθεωρήσαμε προς τα κάτω τις προβλέψεις μας για το ΑΕΠ της Ευρωζώνης το πρώτο τρίμηνο του 2021 από -0,5% στο -2% σε τριμηνιαία βάση. Εντούτοις, υπάρχουν και καλές ειδήσεις. Εν μέσω δεύτερου κύματος της πανδημίας

Λόγω του κινδύνου που ενέχουν οι μεταλλάξεις του κορωνοϊού, καθώς και της αργής εφαρμογής του εμβολιασμού στην Ευρωζώνη, εξακολουθεί να είναι δύσκολη η πρόβλεψη του πότε θα χαλαρώσουν τα μέτρα και θα εκκινήσει η ανάκαμψη.

του κορωνοϊού, η οικονομία της Ευρωζώνης διατηρήθηκε σε καλύτερη κατάσταση στα τέλη του 2020 από ό,τι είχε προβλεφθεί. Το ΑΕΠ το 8^ο τρίμηνο περιορίστηκε μόνον 1,3% σε τριμηνιαία βάση στη Γαλλία, όταν είχε συρρικνωθεί 13,7% το β^ο τρίμηνο - κι αυτό παρατηρήθηκε ανεξαρτήτως του ότι οι περιορισμοί, που επιβλήθηκαν τον Νοέμβριο, ήταν ιδιαίτερα αυστηροί. Στη Γερμανία η οικονομία ενισχύθηκε απροσδόκιστα 0,1% σε τριμηνιαία βάση κατά 0,4% στην Ισπανία. Ναι μεν η Ευρωζώνη είδε την οικονομία της συνολικά να περιτέλλεται το τρίμηνο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου κατά 0,9%, αλλά ήταν σαφώς μικρότερη η συρρίκνωση από το 2,5% που είχαμε αρχικά προβλέψει. Η δυναμική των εξαγωγών και η ανάκαμψη των επενδύσεων αντιστάθμισαν και άμβλυναν την επίπτωση από την ελάττωση της ιδιωτικής καταναλώσεως. Λόγω του κινδύνου που ενέχουν οι μεταλλάξεις του κορωνοϊού, κα-

θώς και της αργής εφαρμογής του εμβολιασμού στην Ευρωζώνη, εξακολουθεί να είναι δύσκολη η πρόβλεψη του πότε θα χαλαρώσουν τα μέτρα και θα εκκινήσει η ανάκαμψη. Ωστόσο, τα πρόσφατα δεδομένα ενισχύουν την πεποίθησή μας ότι, μόλις ξεκινήσει, θα είναι ισχυρή. Η οικονομία της Ευρωζώνης αποδείχθηκε το τελευταίο τρίμηνο του 2020 πως είναι ανθεκτική, διότι αντιστάθμισε σχεδόν όλες τις απώλειες του β^ο τριμήνου. Τα νοκομικά είναι πρόβλημα να επιστρέψουν σε μια πιο φυσιολογική ζωή. Ένα σημαντικό μέρος των δημοσιονομικών μέτρων, που αποφασίστηκαν πέρυσι, θα εκταμειωθούν μόνον το 2021 και το 2022, ενώ οι συνθήκες για τη μεταποίηση και το εμπόριο διεθνώς, άρα και για τις εξαγωγές, παραμένουν ευνοϊκές.

* Ο κ. Holger Schmieding και Florian Hense είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Ανοιξε ο ασκός του Αιόλου για την ομάδα των επιδημιολόγων

Μετά την παραίτηση Κωστρίκη την πόρτα εξόδου πιθανόν να περάσουν και άλλα μέλη της Επιτροπής

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ

Η γνωστοποίηση από το Υπουργείο Υγείας την Δευτέρα της παραίτησης του καθηγητή Μοριακής Ιολογίας, Λεόντιου Κωστρίκη, ήταν κεραυνός εν αιθρία, ακόμα και για τα ίδια τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Σύμφωνα με την ενημέρωση που δόθηκε στην δημοσιότητα, ο δρ Κωστρίκης, εδώ και μέρες, είχε γνωστοποιήσει στον υπουργό Υγείας, Κωνσταντίνο Ιωάννου, την πρόθεσή του να παραιτηθεί, γραπτώς, με σχετική επιστολή. Ωστόσο, ο Υπουργός δεν έκανε δεκτή την παραίτησή του, με τον επιστήμονα να εμμένει στην θέση του. Το πιο πάνω σκηνικό προκάλεσε, όπως ήταν αναμενόμενο, την εκ νέου πυροδότηση της συζήτησης γύρω από το παρασκήνιο της επιστημονικής ομάδας, το οποίο φτάνει μέχρι και το Υπουργείο Υγείας και το Προεδρικό Μέγαρο. Παρ' όλ' αυτά, η πόρτα που άνοιξε ο Λεόντιος Κωστρίκης δεν κλείνει προς το παρόν, καθώς τα εκπεφρασμένα παράπονα συνεχίζονται, ενώ αφήνονται ανοικτά διάφορα ενδεχόμενα και για άλλα μέλη. Την ίδια στιγμή, το Υπουργείο Υγείας και η πλειοψηφία των μελών της Συμβουλευτικής

Η επιλογή από τον υπ. Υγείας των Τσιούτη, Πανά και Νικολόπουλου για την ομάδα που θα έχει παρά το πλευρό του, φέρεται να προκαλέσει αισθήματα πικρίας στους Λεόντιο Κωστρίκη και Γεώργιο Πάνο, με τον δεύτερο να νιώθει απογοητευμένος και για τον χειρισμό του σχεδίου του.

Επιστημονικής Επιτροπής κρατούν χαμηλά τους τόνους, καθώς δεν πρέπει να αφεθεί το κλίμα να χαλάσει και να επηρεάσει την δουλειά τους.

Η παραίτηση Κωστρίκη Το γεγονός ότι ο καθηγητής Μοριακής Ιολογίας υπέβαλε τις προηγούμενες μέρες την παραίτησή του στον υπουργό Υγείας δεν πρέπει να αποτελεί έκπληξη, καθώς στο πρόσφατο παρελθόν, μετά από αντιδράσεις των πολιτών επί αποφάσεων που ελήφθησαν για την επιβολή περιοριστικών μέτρων, είχε στον τηλεοπτικό αέρα ότι «αν δεν μας θέλουν, έχω εκατό δουλειές να κάνω». Ο Λεόντιος Κωστρίκης είναι γνωστό ότι έχει το δικό του επιστημονικό εργαστήριο στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, όπου επίσης διδάσκει. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», ο κ. Κωστρίκης είχε ενπρωρώσει ότι η πρόθεσή του να παραιτηθεί αφορούσε τις αυξημένες υποχρεώσεις του οι οποίες σχετίζονται με την ακαδημαϊκή του δράση. Ο Κωνσταντίνος Ιωάννου έλαβε προ ημερών την επιστολή παραίτησης του δρος Κωστρίκη, ωστόσο δεν την αποδέχθηκε. Ο καθηγητής ενέμεινε στην θέση του, με αποτέλεσμα να αποδεσμευτεί από τα καθήκοντά του στην Συμβουλευτική Επιτροπή, ωστόσο εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας δεν υπάρχει πρόθεση για διακοπή των σχέσεών τους.

Το παρασκήνιο

Το κλίμα φαίνεται ότι χάλασε για τον Λεόντιο Κωστρίκη στο δεύτερο κύμα της πανδημίας, ενώ

καλά ενημερωμένες πηγές από τα κέντρα λήψης αποφάσεων σε σχέση με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού, αναφέρουν ότι ο καθηγητής ηρσούσε σχετικά απόμακρη στάση από διάφορες διαδικασίες. Φέρεται να μην συμμετείχε πάντα στις συσκέψεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής, αλλά ούτε ανταποκρινόταν στα αιτήματα για κατάθεση των απόψεών του σχετικά με συγκεκριμένα προβλήματα τα οποία έπρεπε να επιλυθούν με την βοήθεια των προτάσεων της ομάδας. Μάλιστα, ο δρ Κωστρίκης είχε επισκεφθεί στο πρόσφατο παρελθόν και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, με τον οποίο είχε κατ' ιδίαν συνάντηση, για να του με-

Δεν τίθεται θέμα ρήξης ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη, αλλά φαίνεται ότι υπάρχει έντονη δυσαρέσκεια για συγκεκριμένες επιλογές που αφορούν στην επιστημονική ομάδα. Μετά τον Κωστρίκη, ο Πάνος δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο να παραιτηθεί.

ταφέρει τις απόψεις του για τον χειρισμό της πανδημίας.

Ανοικτή η πόρτα

Μετά την παραίτηση του Λεόντιου Κωστρίκη, η πόρτα της εξόδου από την Συμβουλευτική Επιστημονική Επιτροπή δεν φαίνεται να κλείνει οριστικά, τουλάχιστον προς το παρόν. Κι αυτό διότι την Δευτέρα, μετά την γνωστοποίηση του γεγο-

νότος αυτού, το άλλο μέλος της επιστημονικής ομάδας, Γεώργιος Πάνος, ερωτηθείς για τις δικές του προθέσεις, δεδομένων των παραπάνω που εκφράζει κατά καιρούς, δήλωσε ότι δεν έχει σκεφτεί ακόμα το αν θα ακολουθήσει τον κ. Κωστρίκη, αλλά είναι κάτι που θα κριθεί το επόμενο διάστημα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο δρ Πάνος δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο να εγκαταλείψει την επιστημονική ομάδα, ενώ εκφράζει παράπονα

τα οποία σχετίζονται με την υιοθέτηση από τον Υπουργό Υγείας μόνο συγκεκριμένων σημείων από το σχέδιο «Νίκη» το οποίο ο ίδιος κατέθεσε, για την σταδιακή αποκλιμάκωση των περιοριστικών μέτρων και την επιστροφή στην κανονικότητα. Μάλιστα, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, πιστεύει ότι, αν πετύχει η αποκλιμάκωση – δεν επιδεινωθεί εκ νέου η κατάσταση – θα είναι καθαρά από τύχη, δεδομένων των πιο πάνω πληροφοριών.

Αισθήματα πικρίας

Γεώργιος Πάνος και Λεόντιος Κωστρίκης, όπως πληροφορείται η «Κ», δεν είδαν με καλό μάτι την επιλογή του Υπουργού Υγείας για τοποθέτηση στα ψηλότερα στρώματα της ιεραρχίας της επιστημονικής ομάδας συγκεκριμένα πρόσωπα. Είναι γνωστό ότι, εδώ και μερικούς μήνες, πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής ορίστηκε ο δρ Κωνσταντίνος Τσιούτης, ενώ η δρ Ζωή-Δωροθέα Πανά ορίστηκε Σύμβουλος του Υπουργού Υγείας και έχει επίσης αναλάβει αυξημένα καθήκοντα και εκπροσωπεί την Κύπρο στις τηλεδιασκέψεις των εκπροσώπων των επιστημονικών επιτροπών των κρατών μελών της Ε.Ε. για τα θέματα της πανδημίας. Επιπρόσθετα, θέση κοντά στον Υπουργό πήρε και ο δρ Γιώργος Νικολόπουλος, ο οποίος είναι ο Επιδημιολόγος της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής και ο άνθρωπος ο οποίος συλλέγει και επεξεργάζεται τα δεδομένα.

Ο δρ Κωστρίκης, ο οποίος, κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας, είχε σημαντικό ρόλο στην ενημέρωση του κοινού από τηλεοράσεως, κάθε απόγευμα, φέρεται να μην είδε με καλό μάτι την τοποθέτηση του δρος Τσιούτη στην Προεδρία της Επιτροπής. Τα ίδια αισθήματα φέρεται να τρέφει και ο δρ Πάνος, σε συνδυασμό με την μη πλήρη υιοθέτηση της πρότασής του για έλεγχο της πανδημίας από τον Υπουργό. Ωστόσο, αψίζει να αναφερθεί ότι μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, κατά καιρούς εξέφρασαν την διαφωνία επί διαφόρων σημείων των προτάσεων που κατέθετε ο δρ Πάνος.

Εργατικότητα και εμπιστοσύνη

Καλά πληροφορημένες πηγές με τις οποίες επικοινωνήσαμε η «Κ», ανέφεραν ότι ο Κωνσταντίνος Ιωάννου έδειξε μεγάλη εμπιστοσύνη στους τρεις που επέλεξε για να έχει παρά το πλευρό του, λόγω του μεγάλου ζήλου που επιδεικνύουν και της εργατικότητάς τους. Επίσης, είναι άτομα τα οποία, σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, ψάχνουν αμέσως και δίνουν απαντήσεις σε ερωτήματα που θέτει ο Κωνσταντίνος Ιωάννου, είτε μέσω προσωπικής εργασίας είτε με την συνεργασία τους με τα υπόλοιπα μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής.

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

ΑΠΟΨΗ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Διατηρητέα κτήρια και χάσιμο μπάλας

Γνώριστε συνεχώς μάρτυρες μιας ασυδοσίας σε ό,τι αφορά στο τι συλλογικά αποκαλούνται «Διατηρητέα Κτήρια». Τα διατηρητέα κτήρια είναι κληροδότημα και κληρονομιά της χώρας και του λαού μας – κάτι που θεωρούνται τόσο αξιόλογα από πλευράς αρχιτεκτονικής σύλληψης, αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, κατασκευαστικής τεχνοτροπίας και επιλογής υλικών που κρίνονται – όντας άξιοι εκπροσώπων της εποχής τους – να διατηρηθούν στον αιώνα τον άπαντα για να καταμαρτυρούν το τι η Κύπρος ήταν, είναι και θα είναι σε θέση να παρουσιάσει στα κεφάλαια του πολιτισμού και της παράδοσης.

Με το τι μόλις ανέφερα, είναι κατανοητό ότι η διατήρηση δεν περιορίζεται σε μια εποχή. Αντίθετα, η κάθε εποχή μπορεί να αναδείξει κάποια αρχιτεκτονικά αριστουργήματα που να κριθούν πως αξίζουν μόνιμης παρουσίας. Και θα έρθει η ώρα της ανακρίβυξής τους ως διατηρητέα. Ενώ υπάρχει πλέγμα νομοθεσίας και κανονισμών που κανονικά θα έπρεπε να εξασφαλίζει την εσοχή παρουσία αυτών των κτισμάτων, μετά θλίψης μας βλέπουμε πως ο σεβασμός προς αυτή την παράδοση παραταίει, όπως άλλωστε και τόσα άλλα πράγματα σε αυτό τον τόπο. Και ανεξαρτήτως από το πόθεν θα ψάξει κάποιος το θέμα, πιστεύω πως θα πρέπει να καταλάβει σε μία και μόνη παράμετρο: στην ιδιοκτησία.

Η ιδιοκτησία στην χώρα μας μπορεί νομοτεχνικά να περιορίζεται στον Τίτλο Ιδιοκτησίας και στο ποιος έχει γραμμένο το όνομά του πάνω σε αυτόν, αλλά τα πράγματα στην περίπτωση των διατηρητέων κτηρίων δεν είναι τόσο απλά. Από τη στιγμή που πρόκειται για πολιτιστική κληρονομιά, ο εγγεγραμμένος ιδιοκτήτης ουσιαστικά είναι εμπιστευματοδόχος (trustee) του συνόλου της κοινωνίας. Αν δούμε τον εγγεγραμμένο ιδιοκτήτη σαν εμπιστευματοδόχο, τότε μπορεί να λυθούν τα χέρια πολλών (π.χ. κεντρικού κράτους, τοπικών αρχών και κοινωνίας) για να επιβληθούν τάζη και συμμόρφωση σε μια σαακτική, ετισθηλική, ασεβή και άνομη κατάσταση που είναι ξεκάθαρο πως επκρατεί, προκαλώντας αλγεινή εντύπωση περί σχεδόν ολικής ασέβειας στον πολιτισμό και στην παράδοση. Η προχθεσινή παράνομη κατεδάφιση διατηρητέων κτηρίων από την Αρχιεπισκοπή ήταν τα πιο πρόσφατα «λιθαράκια» που έπεσαν χωρίς την επίδειξη του ελάχιστου σεβασμού προς το νόμο, τις διαδικασίες και την παράδοση. Και από ποιον? Την Εκκλησία που είναι ο μέγας εμπιστευματοδόχος του λαού μας. As μιν ξεκινάμε πως η συντηρητική πλειοψηφία της εκκλησιαστικής περιουσίας αποτελεί δωρεά του Κλήρου προς αυτήν ως μέσο διαφύλαξης της από τους κινδύνους που ιστορικά και διαχρονικά φέσωναν το

Η προχθεσινή παράνομη κατεδάφιση διατηρητέων κτηρίων από την Αρχιεπισκοπή ήταν τα πιο πρόσφατα «λιθαράκια» που έπεσαν χωρίς την επίδειξη του ελάχιστου σεβασμού προς το νόμο, τις διαδικασίες και την παράδοση.

νοσί μας. Και δόθηκε σε αυτήν για να τύχει της βέλτιστης διαχείρισης και διαφύλαξης της. Όχι για να είναι έρμαιο των αποφάσεων του κάθε ηγούμενου και εκκλησιαστικού τεχνοκράτη. Της προχθεσινής ασέβειας προηγήθηκαν δεκάδες παραδείγματα παγκύπρια. Πολλοί αναπολούν με νοσταλγία τα διατηρητέα αρχοντικά στη Λεωφόρο Μακαρίου που κατεδαφίστηκαν πριν 15 – 20 τόσα χρόνια μέσα σε κάποιο Σαββατοκύριακο, για να μην πάρει κανένας είδηση. Έγινε κάτι Τιμηρήθηκε κανείς? Η απάντηση είναι η

«default» απάντηση που ισχύει στην Κύπρο: Όχι. Αντίθετα επιβραβεύτηκαν με την έκδοση αδειών για ανέγερση πολυώροφων εκτρωτου κάθε ηγούμενου και εκκλησιαστικού τεχνοκράτη. Της προχθεσινής ασέβειας προηγήθηκαν δεκάδες παραδείγματα παγκύπρια. Πολλοί αναπολούν με νοσταλγία τα διατηρητέα αρχοντικά στη Λεωφόρο Μακαρίου που κατεδαφίστηκαν πριν 15 – 20 τόσα χρόνια μέσα σε κάποιο Σαββατοκύριακο, για να μην πάρει κανένας είδηση. Έγινε κάτι Τιμηρήθηκε κανείς? Η απάντηση είναι η

Ο περί Πολοδομίας και Χωροταξίας Νόμος

σε ό,τι αφορά το κεφάλαιο των Διατηρητέων Οικοδομών είναι ξεκάθαρο. Για να μη σας ζαλιζώ με τα εδάφια και τη λεκτικούρα, αρκεί να σας πω πως διατηρητέα κτήρια ή/και κτήρια τα οποία δύνανται να κηρυχθούν ως διατηρητέα, δεν επιτρέπεται να κατεδαφιστούν – πόσο μάλλον που η κάθε κατεδάφιση προϋποθέτει την εξασφάλιση σχετικής άδειας. Επιπλέον, καμία εργασία δεν επιτρέπεται σε διατηρητέα οικοδομή χωρίς της προηγούμενη εξασφάλιση σχετικής άδειας και επίβλεψη των κατασκευαστικών έργων από το αρμόδιο τμήμα της Πολοδομίας. Σε περίπτωση παράνομης κατεδάφισης, ο νόμος επιβάλλει την πλήρη ανοικοδόμηση και αποκτάσασή του στη μορφή, με την τεκνοτροπία και υλικά που είχε κατά την αρχική του κατασκευή. Και μην ανησυχείτε, η Πολοδομία έχει πλήρως αποτυπωμένα αυτά τα κτήρια και μπορούν να ανασταλωθούν πλήρως. Άρα και στην προκειμένη περίπτωση, η Αρχιεπισκοπή θα πρέπει να συμμορφωθεί πλήρως με το πνεύμα και το γράμμα του νόμου και να διαταχθεί να προχωρήσει σε άμεση ανοικοδόμηση/ αναστήλωσή τους – ως όφειλε και με βάση τις άδειες που εξασφάλισε για την όλη ανάπτυξη του Καθεδρικού Ναού. Αφού όμως υπάρχουν πλουσιοπάροχα κίνητρα για τις διατηρητέες οικοδομές, γιατί οι ιδιοκτήτες δεν προβαίνουν

σε αναστλώσεις τους. Ένα πρόβλημα είναι η ασύλληπτη γραφειοκρατία που επικρατεί στον κατασκευαστικό έλεγχο από τα αρμόδια πολοδομικά τμήματα και στην έγκριση των κονδυλίων ενίσχυσης από το κρατικό ταμείο διατήρησης. Αντικίνητρο είναι και το γεγονός πως τα διατηρητέα εμπίπτουν στο ενοικιοστάσιο. Αν εξαιρεθούν ως κατηγορία τότε η κατάσταση θα βοηθηθεί σοβαρά. Και καταλλήλως κάπου εκεί που ξεκινά. Αν δούμε τους ιδιοκτήτες διατηρητέων σαν εμπιστευματοδόχους και δημιουργηθεί ένας μηχανισμός αυτόματης επίταξης και απαλλοτρίωσης από το Κράτος μετά παρέλευση του χρονικού διαστήματος που θα δίνεται με γραπτή προειδοποίηση για συμμόρφωση και αναστήλωσή, τότε το φαινόμενο της εγκατάλειψης θα εκλείψει, αφού ο φόβος αποξένωσης θα λειτουργεί καταλυτικά. Το τμήμα της απαλλοτρίωσης θα είναι μηδανινό. Όταν η ιδιοκτησία περιέρθει στην κυριότητα του Κράτους, τότε θα μπορεί να δημιουργηθεί ένα σύστημα δημοσίων πλειστηριασμών για διάθεση αυτών των περιουσιών σε άτομα που τα θέλουν με σκοπό τη μεγιστοποίηση της επένδυσής τους.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors

Παραδέχθηκε κενά κατηγορήσει παρόχους για καταχρήσεις

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης στην Ερευνητική, ο Σαουδάραβας, ο γαμπρός του και το γραφείο του

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η παρούσα του Προέδρου της Δημοκρατίας ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για τις κατ' εξαίρεση πολιτογραφίες αλλοδαπών επενδυτών και επιχειρηματιών, σηματοδοτεί το τέλος της ενσκόλησης του ίδιου με τον συγκαταλεγμένο δημόσιο θόρυβο για το πρόγραμμα των πολιτογραφίσεων. Αποχωρώντας από το συνεδριακό κέντρο «Φιλοξενία», όπου κατέθεσε για πάνω από δυο ώρες, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ξεκαθάρισε δυο ζητήματα. Το πρώτο ότι από τούδε και στο εξής δεν πρόκειται να ασχοληθεί άλλο με το τι έχει αφήσει πίσω η κατάργηση του επενδυτικού προγράμματος και δεύτερο ότι οι πολιτογραφίες αποτελούν για την κυβέρνηση του παρελθόν. Εντός της αιθούσας ο κ. Αναστασιάδης υποστήριξε πως «η κατάργηση του προγράμματος τον παραμένο Οκτώβριο δεν φαίνεται για την ώρα να προκαλεί ανυπολόγιστη ζημιά, η οποία δεν είναι του μεγέθους που παρουσιάζεται στον τύπο. Αυτό που προέχει είναι η αποκατάσταση της αξιοπιστίας της χώρας». Ενώπιον της Επιτροπής ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρόβηξε σε μια αναλυτική παρουσίαση του επενδυτικού προγράμματος από το 2013 μέχρι και την κατάργησή του. Παραδέχθηκε πως εκ των υστέρων διαπιστώθηκαν κενά και ελλείψεις, υπεραμύνθηκε των πολιτικών επιλογών της κυβέρνησής του, ενώ απαντήθηκε έδωσε για τα περί εμπλοκής συγγενικών του προσώπων αλλά και για κάποιες περιπτώσεις πολιτογραφίσεων όπως της Σαουδάραβα.

Το δικηγορικό γραφείο

Σύμφωνα με τα όσα είπε στην Ερευνητική Επιτροπή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η σχέση του με το δικηγορικό γραφείο που φέρει το όνομά του, χαλάρωσε από την εποχή που ήταν πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού. Απαντώντας σε ερώτηση του προέδρου της Επιτροπής Μύρωνα Νικολάου αν γινόταν έλεγχος των πολιτογραφίσεων από το γραφείο του, όταν ήταν επικεφαλής ο Νίκος Αναστασιάδης απάντησε πως από το 1997 απέχει από τις εργασίες του δικηγορικού γραφείου.

ΜΥΡΩΝΑΣ ΝΙΚΟΛΑΕΤΟΣ: Είπατε για 57 πολιτογραφίες του δικηγορικού γραφείου που διαχειρίζονται οι κόρες σας. Πόσες πολιτογραφίες έγιναν πριν τη μεταβίβαση της ιδιοκτησίας και πόσες μετά;

ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ: Όταν ήμουν πρόεδρος του Συναγερμού απείχα, εσείς

το γνωρίζετε. Από 26 Φεβρουαρίου 2013 αποξενοώθηκα των μετοχών. Πριν το 2013 εγκρίθηκαν 8 αιτήσεις και μετά την εκλογή μου 57 αιτήσεις. Το δικηγορικό γραφείο που φέρει το όνομά μου, ελέγχεται επιστάμενα από Δικηγορικό Σύλλογο, ΜΟΚΑΣ και άλλες υπηρεσίες.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απέρριψε τα περί ευνοϊκών μεταχειρίσεων του δικηγορικού γραφείου αλλά και συγγενικών του προσώπων. Μάλιστα αναφέρθηκε σε μια περίπτωση όπου επικρίθηκε σφοδρά και αφορούσε συγγενικό του πρόσωπο από το οποίο, κατ' ισχυρισμό επενδυτές που αυτόντο να πολιτογραφηθούν αγόραζαν αυτοκίνητα. Ο Νίκος Αναστασιάδης επικαλέστηκε συνέντευξη του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας στην οποία σε σχετική ερώτηση που του υποβλήθηκε απάντησε αρνητικά.

ΝΑ: Εάν ήθελα να ευνοήσω κάποιους αιτητές, προκάλλω οποιονδήποτε να πει ποιος ευνόησα. Τα περί ευνοίας είναι ένας από τους πολλούς μύθους που ακούστηκαν.

Οι Σευχέλλες και ο Σαουδάραβας

Από τα σημεία της κατάθεσής του ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με έντονο ενδιαφέρον, οι ερωτήσεις που δέχθηκε από τους Επιτρόπους για τις σχέσεις του με τον Σαουδάραβα, την πολιτογράφησή του και τα ταξίδια στις Σευχέλλες.

ΜΝ: Υπάρχει διασύνδεση με τον Σαουδάραβα;

ΝΑ: Ουδέποτε υπήρξε δικηγόρος του συγκεκριμένου επιχειρηματία. Από τα έγγραφα του ΥΠΟΙΚ, αντί του ελαχίστου

Η παρούσα του Προέδρου της Δημοκρατίας στην Ερευνητική Επιτροπή ήταν διάρκειας 2 ωρών. Ο Νίκος Αναστασιάδης στην κατάθεσή του δεν απέρριψε τις αθυανιές του προγράμματος κάτι που έκανε για τα περί ευνοϊκής μεταχείρισης κάποιων επενδυτών.

ποσού επενδύσεων των 15 εκατ. επένδυσαν 20 εκατ. Μετά τα όσα είπε ο Γενικός Ελεγκτής, είπα στον ΥΠΕΣ να πάει για να του αφαιρέσει το διαβατήριό. Το πόρισμα Καλογήρου δεν βρήκε τίποτε για αυτή την περίπτωση. Πείτε κ. Καλογήρου αν βρήκατε κάτι το ποινικό κολάσιμο.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ: Κοιτάζοντας τα κριτήρια της εποχής, είχαμε άλλες περιπτώσεις. Αντι για έξι επενδύσεις έκαναν ενιαία επένδυση. Κάτι ανάλογο έγινε και σε άλλη περίπτωση. Σε μια άλλη περίπτωση είχαμε πει ότι δεν έπρεπε να δοθεί διαβατήριό σε συγγενικό πρόσωπο του συγγενικού πολιτογραφηθέντα.

«Ο φίλος μου»

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναφέρθηκε εκτενώς στις σχέσεις του με τον Σαουδάραβα αλλά και την χρήση του ιδιωτικού του αεροπλάνου, τόσο για ταξίδια αναψυχής όσο και για υπηρεσιακά ταξίδια.

ΝΑ: Το πρώτο ταξίδι μου στις Σευχέλλες έγινε με δικό μου έξοδο, το 2015. Και βεβαίως

τον γνωρίζω και βεβαίως έχω σχέση μαζί του. Αλλά δεν ωφελήθηκε. Από την σχέση του Προέδρου της Δημοκρατίας με το φίλο του Σαουδάραβα, το κράτος εξοικονόμησε 990 χιλιάδες ευρώ. Λόγω της διαπίστευσής του, το συγκεκριμένο πρόσωπο υπέβαλε αίτηση αποποίησης της πολιτογράφησης. Έτσι μεταχειριζόμαστε τους επενδυτές το ίδιο έγινε και με άλλες επενδύσεις, όπως με την Wargaming.

ΠΑΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ: Γιατί το Υπουργικό Συμβούλιο δεν προχώρησε στην περίπτωση του Σαουδάραβα αλλά και κάποιων άλλων ειδικών περιπτώσεων, με τιμητικές πολιτογραφίες;

ΝΑ: Φαντασθήκατε αν ο Σαουδάραβας έπαιρνε διαβατήριό χωρίς επένδυση; Τότε θα θεωρείτο ότι ήμουν δωρολήπτης. Βεβαίως, θα μπορούσε. Έχει την ευχέρεια το Υπουργικό Συμβούλιο με βάση το Σύνταγμα. Βάλε κριτήρια για διευθυντικά στελέχη.

ΠΙ: Αμφιβόλου νομιμότητας κ. Πρόεδρε.

ΝΑ: Αυτό δεν μπορεί να το σχολιάσω.

Είμαι φροντισίμα να τηρήσουμε τις διατάξεις του νόμου.

Σε κάποια στιγμή ο Νίκος Αναστασιάδης ερωτήθηκε από την Δήμητρα Καλογήρου και για τα 300 εκατ. απαντώντας με χαρακτηριστικό τρόπο.

ΝΑ: Είμαι έτοιμος να εξουσιοδοτήσω τον οποιονδήποτε να του παραχωρήσει τα 300 εκατ. Ούτε ξέρω πού βρίσκονται οι τραπεζές στις Σευχέλλες. Δεν ήταν μυστικό ταξίδι για να μην αναφερθώ στις αναρτήσεις των θυγατέρων μου.

Το Υπουργικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δέχθηκε επίμονες ερωτήσεις από τα μέλη της Επιτροπής για την διαδικασία έγκρισης των αιτήσεων επενδυτών από το Υπουργικό Συμβούλιο και το γιατί κάποια μέλη του, δεν απείχαν ένεκα σύγκρουσης συμφερόντων. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέφερε πως με βάση το Σύνταγμα δεν προεδρεύει του Υπουργικού Συμβουλίου μόνο όταν είναι εκτός Κύπρου και δεν έχει ψήφο. Όπως είπε, τόσο ο ίδιος όπως και οι Υπουργοί βασιζόταν στο εισηγητικό σημείωμα του Υπουργού Εσωτερικών που συνόδευε κάθε αίτηση.

ΝΑ: Οι εκθέσεις του ΥΠΕΣ δεν ανέφεραν παρόχους ή κατασκευαστές για να έχει γνώση ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή ο Υπουργός για να ζητήσει εξαίρεση.

ΜΝ: Ήταν ικανοποιητικός ο έλεγχος που γινόταν;

ΝΑ: Το Υπουργικό Συμβούλιο δεν μπορούσε να αναλώσει περισσότερο χρόνο συν ότι θα κατανοούσε να ελέγχει κρατικές υπηρεσίες. Γινόταν μόνο για περιπτώσεις που υπήρχε εισήγηση για παρέκκλιση.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ: Υπήρχαν εταιρείες που έκαναν αίτηση για πολιτογραφίες και στενοί συγγενείς σας είχαν σχέσεις;

ΝΑ: Όχι καταγεγραμμένα.

Η Δήμητρα Καλογήρου ζήτησε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να διευκρινίσει εάν συγγενικό του πρόσωπο είχε εμπλοκή στις πολιτογραφίες, μέσω συνεργασίας του με άλλο γραφείο. Ο κ. Αναστασιάδης απάντησε πως για τη συγκεκριμένη περίπτωση, η εταιρεία λειτουργούσε πολύ πριν ο ίδιος αποκτήσει συγγενική σχέση μαζί του. Ο κ. Κυριάκος συμπλήρωσε πως σε συγκεκριμένη επένδυση όπου εταιρεία υπέβαλε αίτηση για πολιτογράφηση μετόχων ή διευθυντών, το συγγενικό πρόσωπο του Νίκου Αναστασιάδη ήταν διευθυντής.

Παρεμβάσεις

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με καταγεγραμμένο τρόπο απέρριψε ότι παρενέβη για το θέμα των πολιτογραφίσεων σε οποιοδήποτε κρατικό όργανο ή αξιωματικό. Σε έντονο ύφος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είπε: «Προκαλώ τον οποιονδήποτε να βγει και να πει αν το έπραξα». Ο πρόεδρος της Επιτροπής ζήτησε από τον Νίκο Αναστασιάδη να πει εάν τηλεφώνησε στον πρώην Υπουργό Εσωτερικών Νεοκλή Συλλικιώτη, για περίπτωση Ρώσου επιχειρηματία την περίοδο που ήταν πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να επιβεβαιώνει την επικοινωνία όχι για παρέμβαση αλλά για να του υποδείξει να σταματήσει οι διαδρομές για τη συγκεκριμένη περίπτωση.

ΜΝ: Κ. Πρόεδρε κάνατε άλλες παρεμβάσεις;

ΝΑ: Ποτέ σε καμία περίπτωση δεν παρενέβηκα. Έχω δώσει όρκο και προκαλώ εξ αίτηση μόνο για περιπτώσεις που υπήρχε εισήγηση για παρέκκλιση.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ: Υπήρχαν εταιρείες που έκαναν αίτηση για πολιτογραφίες και στενοί συγγενείς σας είχαν σχέσεις;

ΝΑ: Όχι καταγεγραμμένα.

Τσαβούσογλου: Μιλούμε πλέον μόνο για δύο κράτη

Σειρά διαβουλεύσεων στα κατεχόμενα για τη θέση που θα ακολουθήσουν στην πενταμερή

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Ο Υπ. Εξωτερικών της Τουρκίας επιμένει στην γνωστή ρητορική της κυβέρνησής του περί κλεισιμότητας του κεφαλαίου της διζωνικής, δι-κοινωνικής ομοσπονδίας (ΔΔΟ) στο Κυπριακό. Ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου, ο οποίος την Δευτέρα και την Τρίτη είχε σειρά επαφών με εκπροσώπους της τουρκοκυπριακής ηγεσίας, εξέπεμψε μήνυμα απαισιοδοξίας για το μέλλον της ομοσπονδιακής φόρμουλας. Η στάση Τσαβούσογλου ενθαρρύνει τον Ερσίν Τατάρ, ο οποίος τις τελευταίες ώρες επαναλαμβάνει ότι θα συμμετάσχει στην πενταμερή για να συζητήσει με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη αποκλειστικά την νέα βάση της λύσης του Κυπριακού. Χαρακτηριστικά είναι η περίπτωση του «Υπουργού Εξωτερικών», ο οποίος ισχυρίζεται ότι στην Κύπρο υπάρχουν δυο διαφορετικοί λαοί και δυο ξεχωριστές δημοκρατίες. Στα κατεχόμενα, ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου συναντήθηκε με τον Ερσίν Τατάρ, τους εκπροσώπους της τ/κ ηγεσίας, της «κυβέρνησης» μειοψηφίας και τον νέο Πρόεδρο της «Βουλής». Εκτός από το Κυπριακό ο τουρκός υπουργός συζήτησε με την τ/κ πλευρά και την πορεία της πανδημίας στην τ/κ κοινότητα και υποσχέθηκε την άμεση παράδοση νέων δόσεων του κινεζικού εμβολίου.

Η Τουρκία για την πενταμερή

Στο περιθώριο των επαφών του με τους τ/κ αξιωματικούς, ο Τσαβούσογλου φρόντισε να στείλει μηνύματα για την επικείμενη πενταμερή διάσκεψη στο Κυπριακό. Ως γνωστόν, το τελευταίο διάστημα ο ΟΗΕ έχει εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για την σύγκληση μιας άτυπης διάσκεψης, η οποία εκτός απρόοπτου θα πραγματοποιηθεί στις ΗΠΑ στις αρχές του επόμενου μηνός. Ο Τσαβούσογλου επανέλαβε την επίσημη θέση της Άγκυρας για το μέλλον της ΔΔΟ. Αναφέρθηκε επίσης στην ατζέντα της διάσκεψης, στην οποία θα συμμετάσχουν μαζί με τις δυο κοινότητες και τον ΟΗΕ οι τρεις γειγυριτές

Στο Κραν Μοντάνα χάθηκε και η τελευταία πιθανότητα για ομοσπονδιακή λύση, υποστήριξαν Τσαβούσογλου και Τατάρ.

δυνάμεις. Ο τουρκός υπουργός αναφέρθηκε και στο επικείμενο άνοιγμα της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου υπό τ/κ διοίκηση. Σε ό,τι αφορά το μέλλον της ΔΔΟ, η αποθεώση του Τσαβούσογλου υπήρξε ξεκάθαρη. Διατυπώνει την άποψη ότι στο Κυπριακό «σπαταλήθηκαν» 52 χρόνια για διαπραγματεύσεις με κεντρικό άξονα την ΔΔΟ. Με σημείο αναφοράς την αποτυχία στο Κραν Μοντάνα, η Άγκυρα

επισημαίνει ότι δεν υπάρχουν λόγοι για να συνεχιστεί η προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού με βάση την ΔΔΟ. Ο Τούρκος ΥΠΕΣ δήλωσε ότι η αρχική ιδέα της σύγκλησης της άτυπης διάσκεψης ανήκει στην τουρκική πλευρά. Η Άγκυρα ζητά μια νέα διαπραγμάτευση για να ξεκαθαρίσει το τοπίο στο Κυπριακό. «Δεν υπάρχει νόημα να διαπραγματευτούμε για την ομοσπονδία», ισχυρίστηκε ο Τούρκος ΥΠΕΣ.

Προχωρούμε κανονικά με τα Βαρύσια

Ο τουρκός υπουργός Εξωτερικών αναφέρθηκε και στο ζήτημα της κλειστής πόλης της Αμμοχώστου, σε μια στιγμή που ε/κ και ξένα δημοσιεύματα ισχυρίζονται ότι το τουρκικό σχέδιο για τα Βαρύσια έχει μπει στην «κατάψυξη». Ενώπιον των μικροφώνων και καμερών των τ/κ και τουρκικών μέσων ενημέρωσης ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου υποστήριξε ότι το τουρκικό σχέδιο για τα Βαρύσια συνεχίζεται

κανονικά. Σε κοινές δηλώσεις με τον «ΥΠΕΣ», ανέφερε ότι «συνεχίζονται οι εργασίες καταγραφής (των περιουσιών) υπό την καθοδήγηση της τ/κ ηγεσίας. Μετά το τέλος αυτής της εργασίας, δικώς να παραβιάζονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και σε συμφωνία με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, θα πραγματοποιηθεί (νέα βήματα) μέσα από διαβουλεύσεις».

προειδοποιήσει ότι με τη συμπεριφορά αυτή θα οδηγηθεί το πρόγραμμα σε κατάρρευση. Με την τακτική αυτή, από παρόχους έγινε κατάχρηση του προγράμματος. ΜΝ: Μπορείτε να αναφερθείτε σε συγκεκριμένες περιπτώσεις;

ΝΑ: Θα μου επιτρέψετε να μην αποκαλύψω, υπάρχουν και ζητήματα προσωπικών δεδομένων. Γνωρίζω και ονόματα και εταιρείες αλλά και δικηγορικά γραφεία. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μετά από ερώτηση της Δήμητρας Καλογήρου είπε πως θα γράψει τα ονόματα και εταιρείες και θα τα παροδώσει στην Επιτροπή.

Ο Ερσίν Τατάρ επαναλαμβάνει την άποψη ότι στο τέλος της διάσκεψης του Κραν Μοντάνα η ομοσπονδιακή φόρμουλα έπαψε να αποτελεί βάση λύσης του Κυπριακού. Εξάλλου ο «ΥΠΕΣ», Ταχσίν Ερτογρούλογλου, ο οποίος είναι γνωστός για την εθνικιστική ρητορική του, υποστήριξε: «Στην (άτυπη) διάσκεψη 5+1, δεν θα συζητηθούν λεπτομέρειες, τα συζητήματα και τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης δεν θα είναι στην ημερήσια διάταξη. Ο στόχος της διάσκεψης θα είναι να διαπιστώσουν οι εμπλεκόμενες πλευρές κατά πόσον υπάρχει κοινό έδαφος για διαπραγμάτευση και λύση».

Εφόσον για την ηγεσία Τατάρ η ΔΔΟ πλέον έχει πάψει να βρίσκεται στο προσκήνιο του Κυπριακού, από τώρα και στο εξής οι εμπλεκόμενες πλευρές θα πρέπει να συνεχίσουν την διαπραγμάτευση με νέες ιδέες. Για αυτό το γχείριμα ο Τατάρ προτείνει την έναρξη της συζήτησης με βάση την αρχή της κυριαρχικής ισότητας και αναφέρει τα εξής: «Σύμφωνα με (την φόρμουλα) των δύο ίσων κυριαρχών και γειτονικών κρατών, υφίστανται η Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου, και ο Τουρκοκυπριακός λαός έχει δικαιώματα».

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τοξικότητα, λαϊκισμός και στο βάθος Κυπριακό

Στην Κύπρο μπήκαμε επίσημα στην προεκλογική περίοδο. Μια πολύ δύσκολη προεκλογική περίοδο κατά γενική ομολογία, εν μέσω σκανδάλων και αλλελοκαταγορών που εγώ προσωπικά για πρώτη φορά βλέπω στο νησί της Αφροδίτης. Μου θυμίζει έντονα την τοξική περίοδο πριν την άνοδο των λαϊκιστών του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία, στην Ελλάδα το 2015, όπου η αντιπολίτευση είχε ισοπεδώσει και μηδενίσει τα πάντα. Συμβαίνει ακριβώς το ίδιο κι εδώ όμως με μια σημαντική διαφορά. Στην Κύπρο υπάρχει ένα πραγματικό σκάνδαλο που υπόβουσε τα προηγούμενα χρόνια με συμμετοχή από συγκεκριμένες ομάδες επαγγελματιών υπηρεσιών και από γνωστούς πολιτικούς. Από την ώρα που ξέσπασε το σκάνδαλο και είδαμε όλοι μας στις θόνες τον Πρόεδρο της Βουλής και έναν βουλευτή τα στεράς να προσπαθούν να βρουν τρόπο να παραπλανήσουν το σύστημα για να πάρει ένας φανταστικός απατεώνας την κυπριακή υπηκοότητα, ο κόσμος της Κύπρου ξεσηκώθηκε και πολύ καλά έκανε! Αυτά τα φαινόμενα διαφθοράς πρέπει να εξαφανιστούν και ευθύνες έχει η κυπριακή κυβέρνηση αλλά και η δικαιοσύνη! Δυστυχώς, όμως, βρήκαν την ευκαιρία διάφοροι χυδαίοι και περιθωριακοί τύποι να κάνουν σημαία την καταπολέμηση της διαφθοράς λες και είναι τοφίλικο τους και όλοι οι άλλοι που διαφωνούν σε εμπέδρους σημεία αλλά όχι στην ουσία, να κατηγορούνται ότι είναι μέλος του συστήματος. Αυτούς τους

τύπους θα τους συναντήσουμε στο Twitter και στο Facebook. Κάποιοι είναι ήδη πολιτικοί, κάποιοι άλλοι προσαθών να γίνουν και κάποιοι εξ αυτών μπορεί να έχουν και άλλο είδους θέματα που χρήζουν ειδικής βοήθειας για τη συμπεριφορά τους. Ακριβώς την ίδια ρητορική μίσητος χρησιμοποίησε και η Χρυσή Αυγή στην Ελλάδα με τα γνωστά αποτελέσματα. Το πρόβλημα μεγαλώνει την ώρα που βρισκόμαστε μόλις λίγες μέρες μακριά από την πενταμερή για το Κυπριακό που μπορεί να κρίνει το μέλλον της Κύπρου. Θα είναι πολύ δύσκολο για έναν Πρόεδρο να πάει και να διαπραγματευτεί το μέλλον της πατρίδας του την ώρα που τον έχουν στήσει στον τοίχο οι αντίπαλοί του. Σίγουρα θα πρέπει να κριθεί και σκληρά μάλιστα για τον τρόπο διακυβέρνησής της χώρας, αλλά στην πενταμερή θα πρέπει να πάει με τη στήριξη και τις ευχές όλων των Κυπρίων και ειδικά της αντιπολίτευσης. Μόνο γι' αυτό! Για το μέλλον της Κύπρου και των παιδιών μας. Η πολιτική ευθύνη κρίνεται στην κάλπ αλλά το μέλλον της Κύπρου θα κριθεί από την υπεύθυνη στάση όλων μας. Ο λαϊκισμός και το μίσος δεν βοηθούν ένα Έθνος. Το αποδυναμώνουν και το διαλύουν. Βοηθούν μόνο σε μικροπολιτικές εφήμερες σκοπιμότητες που απέχουν πολύ από το όραμα της επανενομήσεως Κύπρου για το οποίο αγωνιζόμαστε όλοι!

Ο κ. Γιάννης Γεωργιάδης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Η εμπειρία ενημέρωσης της νέας εποχής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ στο κινητό σου με συνδρομή μετά από μια βδομάδα δωρεάν δοκιμή.

Η πρώτη και μοναδική εφημερίδα της Κύπρου με συνδρομή στο κινητό μέσω του appstore σου, εύκολα με ένα κλικ.

Διάβασε όλα τα θέματα της εφημερίδας με κορυφαία προσαρμοσμένη εμπειρία στην οθόνη του κινητού ή του τάμπλετ σου, είτε ως κείμενα στην οθόνη σου είτε κατέβασε το pdf της εφημερίδας όπως τυπώνεται στο χαρτί.

Κατέβασε τώρα την κορυφαία εφαρμογή ειδήσεων της Κύπρου και ζήσε την εμπειρία ενημέρωσης της νέας εποχής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Η αλήθεια είναι στη γνώση.

Οι εταιρείες στις οποίες ελπίζει ο πλανήτης

Ποιες είναι οι AstraZeneca, Pfizer και Moderna, από τις οποίες εξαρτάται η επιστροφή της διεθνούς οικονομίας στην ανάκαμψη

Των ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ
ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Τις προοπτικές για επιστροφή στην ανάκαμψη τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως τονίζει η καθυστέρηση στη διανομή εμβολίων κορωνοϊού, με την Παγκόσμια Τράπεζα να εκτιμά ότι η μεγέθυνση του παγκόσμιου ΑΕΠ θα περιοριστεί φέτος στο 1,6%, εάν η αναστολή στην πληθυσμιακή προκοπή είναι άγρια. Για την Ελλάδα, παρότι διαθέτει ένα από τα πιο ολοκληρωμένα προγράμματα εμβολιασμών, πανευρωπαϊκά, με τη δεύτερη δόση να είναι εξασφαλισμένη, ο χρόνος δεν είναι

σύμμαχος. Απομένουν μόλις τέσσερις μήνες προκειμένου η κανονικότητα να αποκατασταθεί, ώστε από τον Ιούνιο οι αφίξεις να πυκνώσουν και ο στόχος για τουριστικές εισπράξεις στο 50% του 2019 να μην μοιάζει ουτοπικός.

Παρ' όλα αυτά, η επιτάχυνση των εμβολιασμών αποτελεί άθλο, καθώς υπολογίζεται ότι, σε επίπεδο Ευρώπης, αντιστοιχούν δύο δόσεις ανά 100 άτομα, έναντι έντεκα και επτά σε Μεγάλη Βρετανία και Ηνωμένες Πολιτείες, αντίστοιχα. Τα προβλήματα που υποστηρίζει ότι αντιμετωπίζει η AstraZeneca ως προς την έγκαιρη προμήθεια των εμβολίων και ενώ έχουν προ-

Μετά τον αρχικό ενθουσιασμό, οι καθυστερήσεις στη διανομή των εμβολίων είναι μεγάλες.

παράγεται 300 εκατομμύρια δόσεις, με επιλογή για απόκτηση επιπλέον 100 εκατ. από την βρετανο-σουηδική φαρμακοβιομηχανία έχουν τροφοδοτήσει τις επικρίσεις για λάθος τακτική από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εδώσε δηλαδή όλα τα... καρτότα και έμεινε χωρίς μαστίγιο, δεδομένου ότι, α-

κόμη και μετά τη δημοσιοποίηση της σχετικής σύμβασης με την AstraZeneca, διαθέτει ιδιαίτερα στενά περιθώρια για άσκηση πίεσης προς τη φαρμακοβιομηχανία. Όλα αυτά, ενώ αγνοούνται οι πραγματικές αιτίες των καθυστερήσεων και γ' αυτό οι Βρυξέλλες διέταξαν την περασμένη Πέμπτη έφοδο στο εργοστάσιο της AstraZeneca στη βελγική πρωτεύουσα, ώστε να διαπιστωθεί εάν πράγματι υφίσταται πρόβλημα ως προς τη δυναμικότητα της εν λόγω μονάδας. Τα προβλήματα αυτά, όμως, δεν αποτρέπουν παρά τη μία όψη του νομίματος.

Η άλλη όψη αφορά τις AstraZeneca, P-

fizer/Biontech και Moderna, τις τρεις εταιρείες που προηγούνται στην κούρσα των χρόνων παράδοσης, να δουν τα μεγέθη να εκτοξεύονται. Ενδεικτικά, όπως προκύπτει από έκθεση της Bank of America, τα εκτιμώμενα έσοδα των Pfizer/Biontech και της Moderna ανέρχονται σε περίπου 19 δισ. ευρώ. Όσον αφορά την AstraZeneca με την οποία η Ε.Ε. βρίσκεται σε πόλεμο, η μετοχή της, από περίπου 44,6 ευρώ που διαπραγματεύονταν στις 11 Μαρτίου του 2020, οπότε η COVID-19 κηρύχθηκε ως πανδημία από τον ΠΟΥ, έχει αυξηθεί άνω του 17%. Και παρότι στη

λίστα των προμνησθέντων αναμένεται να προστεθούν η CureVac, η Sanofi κι ενδεχομένως η Johnson & Johnson, οι AstraZeneca, Pfizer/Biontech και Moderna αποτελούν τις «τρεις αδελφές» της φαρμακοβιομηχανίας από τις οποίες εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

Και αυτό δεδομένου ότι τα εμβόλια που θα παραδοθούν στη χώρα μας, έως το τέλος του πρώτου τριμήνου, ανέρχονται σε 1,4 εκατ. από την Pfizer, σε 240.000 από τη Moderna και σε 700.000 από την AstraZeneca με ενδεχόμενη παράδοση 140.000 εμβολίων επιπλέον.

PFIZER

Μετά τα Viagra και Lipitor στο εμβόλιο κατά του ιού

Κατακτώντας τα τελευταία χρόνια μία θέση μεταξύ των κορυφαίων φαρμακευτικών εταιρειών παγκοσμίως, η αμερικανική φαρμακοβιομηχανία Pfizer δεν έγινε γνωστή μόνο από το εμβόλιο που ανέπτυξε για τον κορωνοϊό.

Η εταιρεία είχε απασχολήσει την κοινή γνώμη μερικά χρόνια πριν, συγκεκριμένα το 1998, όταν λάνσαρε στην αγορά το δημοφιλές φάρμακο Viagra. Ενώ αρχικά προοριζόταν για την αντιμετώπιση της υπέρτασης, τελικά το συγκεκριμένο σκεύασμα χρησιμοποιήθηκε για προβλήματα που σχετίζονται με τη συστημική δυσλειτουργία, γνωρίζοντας γρήγορα μεγάλη επιτυχία. Ήδη από το πρώτο τρίμηνο κυκλοφορίας του, σύμφωνα με το CNBC, το Viagra έφερε στην εταιρεία έσοδα που άγγιξαν τα 400 εκατ. δολ., ποσό που λίγο αργότερα ανήλθε στο 1,8 δισ. δολ. Εκτός όμως από το Viagra, η Pfizer έγινε ευρέως γνωστή και για άλλα brand, μεταξύ άλλων για το αγχολυτικό φάρμακο Xanax αλλά και το Lipitor, φάρμακο για τη μείωση της χοληστερόλης του οποίου οι πωλήσεις έφθασαν το 2011 κοντά στα 9,6 δισ. δολ. Το συγκεκριμένο φάρμακο θεωρείται «blockbuster» και αποτελούσε ίσως ένα από τα πιο σημαντικά σκευάσματα του καρτοφυλακίου της. Σημειώνεται ότι μετά την πρόσφατη συγχώνευση της Mylan και της Upjohn, θυγατρικής της Pfizer, τα συγκεκριμένα φάρμακα ανήκουν πλέον στη νέα εταιρεία που δημιουργήθηκε μετά τη συνένωσή τους, τη Viatris, με την Pfizer να επικεντρώνεται στη βιοφαρμακευτική έρευνα.

Οι επιτυχείς φαρμακευτικές συσταγές οδήγησαν την κεφαλαιοποίησή της σε ε-

πίπεδα που σήμερα ξεπερνούν τα 200 δισ. δολ., με τα έσοδά της πλέον να υπερβαίνουν το ποσό των 51 δισ. δολ. Η εταιρεία απασχολεί κοντά στους 90.000 εργαζόμενους, έχει παρουσία σε 180 χώρες και περιλαμβάνεται στη λίστα με τις 10 κορυφαίες φαρμακευτικές εταιρείες παγκοσμίως. Βέβαια, υπάρχουν και ορισμένα μελανά σημεία στην 172χρονη ιστορία της. Σύμφωνα με παλαιότερα δημοσιεύματα του διεθνούς Τύπου, το 2009 η εταιρεία συμφώνησε να πληρώσει 2,3 δισ. δολ. για τη διευθέτηση ποινικών και αστικών υποθέσεων που σχετίζονταν με την κυκλοφορία φαρμάκων της, ποσό που αποτελούσε ρεκόρ στον χώρο της υγείας. Σήμερα, τα βλήματα όλων είναι στραμμένα στις εξελίξεις σχετικά με το εμβόλιο της Pfizer και της γερμανικής BionNTech, αλλά και στις γενικότερες καθυστερήσεις που παρατηρούνται κατά τη διαδικασία διανομής των εμβολίων. Το εμβόλιο της Pfizer, γνωστό με την ονομασία BNT162b2, ήταν το πρώτο που έλαβε τον Δεκέμβριο του 2020 έγκριση από τον αμερικανικό FDA και αποτελεί το πρώτο -μαζί με της Moderna- με τεχνολογία RNA που χρησιμοποιείται για την καταπολέμηση κάποιου ιού.

Πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του αμερικανικού κολοσσού είναι τα τελευταία δύο χρόνια ο Έλληνας Άλμπερτ Μπουρά, ο οποίος έζησε και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη, ενώ σημαντική παρουσία έχει η εταιρεία και στη χώρα μας υλοποιώντας μία μεγάλη επένδυση στη συμπρωτεύουσα, μέσα από την ανάπτυξη ενός από τα έξι digital hub που δρομολογεί παγκοσμίως.

Τα εμβόλια αποτελούν τη μεγάλη ελπίδα της ανθρωπότητας να τερματίσει τον εφιάλτη του κορωνοϊού και η καθημερινή ζωή αλλά και η οικονομία να επιστρέψουν στην κανονικότητα. Την ίδια στιγμή, αποτελούν και μια τεράστια ευκαιρία για τις φαρμακοβιομηχανίες να εκτοξεύσουν την κερδοφορία τους. Η μέχρι σήμερα πορεία των μετοχών των «τριών αδελφών», που προηγούνται στην κούρσα των εμβολίων, δείχνει ότι τα οφέλη θα είναι μεγάλα.

ASTRAZENECA

Η «χρυσή» συνεργασία με την Οξφόρδη

«**Φιλοδοξούμε** ότι το 2020 θα αποτελέσει άλλο ένα έτος προόδου», επισήμανε ο μη εκτελεστικός πρόεδρος της βρετανικής φαρμακευτικής εταιρείας AstraZeneca, Leif Johansson, κατά την διάρκεια της παρουσιάσεως των οικονομικών αποτελεσμάτων της για τη χρήση του 2019. Λίγες ημέρες μετά, ο στόχος που έθεσε ο κ. Johansson δείχνει να υλοποιείται καθώς η βρετανική εταιρεία, μαζί με το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, εισήλθε στην κούρσα για την ανάπτυξη του εμβολίου κατά του κορωνοϊού.

Με το σύνολο του κύκλου εργασιών της να ανέρχεται το 2019 στα 24,4 δισ. δολ., η AstraZeneca δραστηριοποιείται σε θεραπευτικές κατηγορίες όπως η ογκολογία, που αντιπροσωπεύει το 37% του τζίρου της, οι καρδιαγγειακές παθήσεις, παθήσεις που αφορούν το αναπνευστικό κ.ά.

Τα δε ογκολογικά φάρμακά της σημείωσαν άνοδο της τάξεως του 44% το 2019 σε σύγκριση με το 2018, ενώ πλέον η κεφαλαιοποίησή της προσεγγίζει τα 100 δισ. δολ. και διαμορφώνεται στα

99,4 δισ. δολάρια. Η εταιρεία Astra A.B. ιδρύθηκε το 1913 στη Σουηδία προκειμένου η χώρα να καταφέρει να ανταγωνιστεί χώρες που παράγουν φάρμακα, όπως η Γερμανία και η Ελβετία. Αρχισε να γίνεται κερδοφόρος από το 1929, με τις πωλήσεις της σταδιακά να εκτοξεύονται και να εκατονταπλασιάζονται έως το 1957. Μετά τη συγχώνευση της Astra

Η κεφαλαιοποίηση της AstraZeneca προσεγγίζει σήμερα τα 100 δισ. δολάρια.

με τη βρετανική Zeneca συστάθηκε η AstraZeneca, ένας κολοσσός των 67 δισ. δολ., που αποτέλεσε μία από τις πέντε μεγαλύτερες φαρμακοβιομηχανίες παγκοσμίως σε επίπεδο πωλήσεων, με έδρα τη Βρετανία.

Η ίδια έχει έρθει κατά καιρούς αντιμέτωπη με τη μίνι των αμερικανικών αρχών. Σύμφωνα με τον διεθνή Τύπο,

το 2010 συμφώνησε να καταβάλει πρόστιμο 520 εκατ. δολ. και να διευθετήσει κατηγορίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης σχετικά με τη χορήγηση αντιψυχωσικού φαρμάκου για χρήση σε παιδιά και ηλικιωμένους ασθενείς χωρίς την έγκριση του αμερικανικού οργανισμού φαρμάκων (FDA).

Εκτός από τις διαδικασίες ανάπτυξης του εμβολίου, ορόσημο αποτέλεσε η πύριση για την εταιρεία η εξαγορά-μαμούθ της αμερικανικής φαρμακευτικής Alexion έναντι 39 δισ. δολ., επιτρέποντας στην πρώτη να ενισχύσει την παρουσία της στην κατηγορία της ανοσολογίας και των σπάνιων ασθενειών.

«Η εξαγορά αυτή μας επιτρέπει να ενισχύσουμε την παρουσία μας στην ανοσολογία», δήλωσε ο CEO της AstraZeneca, Πασκάλ Σοριό. Όπως μεταδίδουν ξένα μέσα ενημέρωσης, η βρετανική φαρμακοβιομηχανία είχε αναφέρει ότι τα διοικητικά συμβούλια των δύο εταιρειών έχουν εγκρίνει το deal, το οποίο αναμένεται να κλείσει το πρώτο τρίμηνο του 2021.

MODERNA

Εκπληξη από μια startup βιοτεχνολογίας

Η **αμερικανική Moderna** άρχισε να γίνεται ευρύτερα γνωστή από τον Ιανουάριο του 2020, οπότε εξασφάλισε χρηματοδότηση από τον Συνασπισμό Καινοτομίας και Προετοιμασίας κατά των Επιδημιών (CEPI). Στην Ελλάδα, τα πρώτα δημοσιεύματα άρχισαν να εμφανίζονται από τον Φεβρουάριο, οπότε ερευνητές της αμερικανικής κυβέρνησης ξεκίνησαν τις πειραματικές δοκιμές σε εμβόλιό της. Μέχρι τότε, η Moderna, μία από τις εταιρείες όπου στηριζόταν η προσδοκία για ανάκαμψη η παγκόσμια οικονομία, τοποθετούνταν ως μια startup βιοτεχνολογίας που έχει καταφέρει να εξασφαλίσει ρεκόρ χρηματοδοτήσεων και κοινών συμφωνιών με μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες, όπως η AstraZeneca, η Alexion, η Merck και η Vertex.

Η εταιρεία ιδρύθηκε το 2010 ως Moderna Therapeutics, το 2018 μετονομάστηκε σε Moderna Inc. και τέλη τα ίδια χρονιά κατέστη ως η εταιρεία βιοτεχνολογίας που πραγματοποιεί τη μεγαλύτερη, στην ιστορία, δημόσια πρόταση: άντλησε 621 εκατ. δολάρια στο χρηματιστήριο

του Nasdaq, με τη συνολική κεφαλαιοποίησή της να διαμορφώνεται τότε στα 7,5 δισ. δολάρια. Σήμερα η κεφαλαιοποίησή της έχει εκτοξευθεί στα 63 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ η εταιρεία, όπως υποστηρίζουν αναλυτές, παραμένει υποτιμημένη εάν ληφθεί υπόψη ότι η κεφαλαιοποίησή της Johnson & Johnson ξεπερνάει τα 440 δισ. ευρώ και αυτή της P-

Η χρηματιστηριακή αξία της εταιρείας το 2013 ήταν μόλις 124 εκατ. δολ., σήμερα φθάνει τα 63 δισ.

fizer αγγίζει τα 200 δισ. δολάρια. Τα μεγέθη αυτά γίνονται περισσότερο αντιληπτά εάν ληφθεί υπόψη ότι το 2013 η αποτίμηση της εταιρείας στο χρηματιστήριο ήταν μόλις 124 εκατ. δολάρια. Εκτός από ιδιωτικά κεφάλαια, έχει λάβει από την αμερικανική κυβέρνηση περίπου 2,5 δισ. δολάρια, ποσό που αφορά τη χρηματο-

δότηση των ερευνών της, αλλά και την αγορά δόσεων του εμβολίου της. Όσον αφορά τις επιδόσεις της Moderna κατά το εννεάμηνο του 2020, εμφάνισε κύκλο εργασιών 192 εκατ. ευρώ, έναντι 38 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2019, αλλά αυξημένες, κατά 21%, καθαρές ζημιές, στα 391 εκατ. ευρώ.

Την εταιρεία ελέγχουν εκτός από τον Γάλλο δισεκατομμυριούχο Στεφάν Μπανσέλ, που διαθέτει το 9% του μετοχικού κεφαλαίου και είναι διευθύνων σύμβουλος της Moderna, πέντε ακόμη επενδυτές και συνιδρυτές της. Να σημειωθεί εδώ ότι ο Μπανσέλ μέχρι το 2007, οπότε ανέλαβε τα νηπία της γαλλικής εταιρείας βιοτεχνολογίας BioMerieux, ως απόφοιτος του Harvard Business School, δεν είχε καμία ανασχόληση με τον χώρο της υγείας. Η εταιρεία περιβάλλει με πέπλο μυστικότητας τις έρευνές της, το είδος των πατεντών και των τεχνολογικών μεθόδων που υιοθετεί, με την εξοστρέφειά της να έχει υποσχεθεί, ως ένα βαθμό, μόνο μετά τη δημιουργία του εμβολίου της COVID-19.

Η ιαπωνική εταιρεία Nidec προκαλεί την Tesla

Μπορεί η Nidec να μην έχει ένα όνομα τόσο γνωστό όσο η Tesla που ίδρυσε ο Ελον Μασκ, αλλά δεν παύει να θεωρείται η κορυφαία προμηθεύτρια ηλεκτρικών μηχανισμών οχηδών για τα πάντα, από τους σκληρούς δίσκους έως τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής. Εξ ου και στοιχηματίζει ότι μπορεί να κατασκευάσει ένα βασικό εξάρτημα για τα ηλεκτρικά οχήματα της Tesla και, μάλιστα, φθηνότερα και καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον, πιθανώς συμπεριλαμβανομένου και του Μασκ.

«Θέλω πάρα πολύ να κάνω μια συζήτηση υψηλού επιπέδου μαζί του», δήλωσε σε συνέντευξή του ο Τζουν Σέκι, πρόεδρος και γενικός διευθυντής της Nidec. Και προσέθεσε πως, χωρίς εξωτερικό συνεργάτη, η Tesla δεν θα μπορούσε να επιτύχει τον στόχο της για 20 εκατομμύρια ηλεκτροκίνητα οχήματα ετησίως έως το 2030. Η Nidec,

σημειωτέον, δεν είναι ένας απλός προμηθευτής ανταλλακτικών, όπως επισημαινε σε σχετικό δημοσίευμα το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg.

Αν και η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων που χρησιμοποιούν τα προϊόντα της εταιρείας δεν γνωρίζουν το όνομά της, το τροφοδοτικό της χρησιμοποιείται σε περίπου 85% των σκληρών δίσκων του κόσμου. Επίσης, η Nidec ελέγχει σχεδόν το ήμισυ της παγκόσμιας αγοράς κινητήρων χωρίς ψύκτρες (με καλύτερη απόδοση από τους συμβατικούς). Αυτοί βρίσκονται στα πάντα, από τα οικιακά κλιματιστικά έως τα εργοστασιακά ρομπότ. Η Nidec είναι η ένατη μεγαλύτερη επιχείρηση της Ιαπωνίας, με χρηματιστηριακή αξία περίπου 82 δισ. δολάρια, σύμφωνα με το χθεσινό κλείσιμο της τιμής της μετοχής της

και έχοντας σημειώσει άνοδο της τάξεως του 2%.

Από το 2020 έως και σήμερα η τιμή έχει παρουσιάσει κέρδη εντυπωσιακά κατά 73%. Αποτελέσματα ήταν να εκτιναχθεί και η περιουσία του ιδρυτή και διευθύνοντος συμβούλου της Σιγκενόμου Ναγκαμόρι, ο οποίος με 10,2 δισ. δολάρια αναδείχθηκε στον τέταρτο πλουσιότερο άνθρωπο στην Ιαπωνία, βάσει του Δείκτη Δισεκατομμυριούχων του Bloomberg.

Προσέγγισε τον Τζουν Σέκι, που τότε ήταν αντιπρόεδρος και γενικός διευθυντής στην αυτοκινητοβιομηχανία Nissan τον δεκάεξο να συνηγαρούν με έναν στόχο: να μετασχηματίσουν τη Nidec από κατασκευαστή μικροκινητήρων, στην κορυφαία προμηθεύτρια κινητήρων για ηλεκτρικά οχήματα σε διεθνή κλίμακα. Ο Ναγκαμόρι, σημειωτέον, είχε ιδρύσει

την εταιρεία του πριν από 47 χρόνια σε ένα υπόστεγο στο Κιότο, παραμένοντας σε ανάλογες ιστορίες πρωτοπόρων Αμερικανών, που ξεκίνησαν από ένα γκαράζ.

Σήμερα ο ιδρυτής της Nidec είναι 76 ετών και δεσμεύεται πως σε ορίζοντα πενταετίας θα επενδύσει περίπου 10 δισ. δολάρια. Μέσα στα επόμενα 20 χρόνια όλα τα νέα αυτοκίνητα που θα πωλούνται θα είναι ηλεκτρικά, οπότε η παγκόσμια αγορά κινητήρων έλξης ίσως και να φτάσει σε αξία τα 29 δισ. δολάρια έως το 2026, σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων Shibuya Data Count. Μετά τους μπαταρίες, οι κινητήρες έλξης είναι το πιο ακριβό τμήμα ενός ηλεκτρικού οχήματος και είναι εκείνο που ποσοπεύει και τη δυνατότητα μιας εταιρείας να μαζική παραγωγή. «Καθώς προχωράμε στη μαζική πα-

ραγωγή, το κόστος θα μειωθεί και θα είναι πιο εύκολο να κερδίσουμε τους ανταγωνιστές», δήλωσε ο Τζουν Σέκι, ο οποίος ταξίδεψε στο εξωτερικό πολλές φορές κατά την πανδημία ώστε να εξασφαλίσει συμφωνίες με αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως οι Peugeot και Guangzhou Automobile και να απομακρύνει ανταγωνιστές, όπως οι Bosch, Friedrichshafen κ.λπ. Το νέο που κομίζει η εταιρεία του είναι το σύστημα «e-Axle», το οποίο συνδυάζει κινητήρες, γρανάζια και μετατροπείς σε ένα μόνο πακέτο. Καθώς οι κατασκευαστές ηλεκτροκίνητων αμαξιών αναζητούν μικρότερες και πιο αποδοτικές κινητήρες, αυτό θα δώσει πλεονέκτημα σε όσους σχεδιάζουν ανθεκτικά γρανάζια υψηλής ακριβείας και μπορούν να τα ψύξουν αποτελεσματικά, διατηρώντας παράλληλα υπό έλεγχο το κόστος.

Η εταιρεία Nidec ελέγχει σχεδόν το ήμισυ της διεθνούς αγοράς κινητήρων χωρίς ψύκτρες. Αυτοί βρίσκονται στα πάντα, από τα οικιακά κλιματιστικά έως τα εργοστασιακά ρομπότ.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Κούβα επιχειρεί αναδιάρθρωση της οικονομίας

Του ΜΑΡΚ ΦΡΑΝΚ / REUTERS

Η Κούβα πρέπει να προχωρήσει σε περαιτέρω υποτίμηση του νομίσματος της και να απορρυθμίσει την οικονομία της, αφού έκανε τα πρώτα βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση φέτος. Με τον τρόπο αυτό, θα μπορέσει να αναδιρθώσει την εξασθενημένη οικονομία της και ενδεχομένως να αποπληρώσει το ληξιπρόθεσμο χρέος της, όπως αποφαινότανι δυτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, επιχειρηματίες και αναλυτές.

Προ ημερών, η χώρα προχώρησε σε υποτίμηση του πέσο, το οποίο επί δεκαετίες βρισκόταν στο 1/1 ως προς το δολάριο, στα 24 πέσο ως προς ένα δολάριο ΗΠΑ. Ένα υποκατάστατο του δολαρίου με την ονομασία μετατρέψιμο πέσο, το οποίο τελούσε σε σταθερή ισοτιμία 24/1 έναντι του δολαρίου, καταργήθηκε. Το ίδιο συνέβη και με διάφορες επιμέρους κλαδικές ισοτιμίες. Επιπλέον η κυβέρνηση της Κούβας ανακοίνωσε

Μειώνονται σταδιακά οι επιδοτήσεις σε κρατικές εταιρείες και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας.

τη σταδιακή μείωση των επιδοτήσεων σε κρατικές εταιρείες, επιχειρήσεις κοινής ωφελείας και στα βασικά αγαθά. Σε μια προσπάθεια, δε, να μετριάσει τον αντίκτυπο των μέτρων αυτών στους πολίτες, επέβαλε ελέγχους τιμών σε συνδυασμό με μια κατά μέσον όρο πενταπλάσια αύξηση των μισθών στον δημόσιο τομέα και των συντάξεων.

Οι ανάγκες γέννησαν τις αλλαγές αυτές. Η κομμουνιστική χώρα έχει πτωχεύσει. Πέρυσι δεν κατόρθωσε να καταβάλει τα οφειλόμενα στο πλαίσιο του αναδιρθωμένου χρέους της, ενώ αντιμετωπίζει δυσκολίες στο να εξασφαλίσει νέες πιστώσεις. Η χώρα έχει πληγεί από τις αυστηρότερες κυρώσεις των ΗΠΑ, την πανδημία του κορωνοϊού και το ότι η σύμμαχος Βενεζουέλα έχει καταρρεύσει. Υπό το πρόσχημα αυτό, όπως δήλωσε η κυβέρνηση, δεν ήταν δυνατόν να αναβληθεί η λήψη των ανωτέρω μέτρων. Άλλωστε, το 2020 η οικονομία της Κούβας εμφάνισε συρρίκνωση σχεδόν 11% εν συγκρίσει με το 2019. Εξ δυτικοί διπλωμάτες και επιχειρηματίες με έδρα την Κού-

βα, των οποίων οι κυβερνήσεις και οι εταιρείες έχουν χορηγήσει χρήματα στη χώρα και οι οποίοι αρνήθηκαν να κατονομαστούν, επικρότησαν τις κινήσεις, αλλά δήλωσαν ότι η κυβέρνηση πρέπει να κάνει ακόμη πιο τολμηρά βήματα. Ευρωπαίοι διπλωμάτες, του οποίου η χώρα στο πλαίσιο της Λέσχης των Παρισίων περιμένει να την εξοφλήσει η Κούβα, επισήμανε ότι το πέσο πρέπει να υποτιμηθεί στα 40-50 πέσο ως προς το δολάριο – και αυτή θεωρείται σήμερα στη χώρα η ανεπισημη συναλλαγματική ισοτιμία. Ωστόσο, φοβάται πως οι Αρχές θα διατάξουν, αντισυνάφως για τις πιθανές πολιτικές συνέπειες. «Νομίζω ότι θα αναβάλουν την περαιτέρω υποτίμηση για μεγάλο χρονικό διάστημα», είπε, επισημαίνοντας ότι οι Κουβανοί διαμαρτυρήθηκαν για την αύξηση των τιμών στους λογαριασμούς των υπηρεσιών κοινής ωφελείας τον Ιανουάριο. Ως απάντηση η κυβέρνηση αποφάσισε να διατηρήσει ορισμένες επιδοτήσεις και να μειώσει τη χρέωση για την ηλεκτροδότηση, καθώς και άλλα τιμολόγια.

Κι ενώ πολλές καπιταλιστικές χώρες, που εμφανίζουν ανάλογα δημοσιονομικά προβλήματα, ενδεχομένως να στρέφονταν για αρωγή προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), οι κυρώσεις των ΗΠΑ απαγορεύουν την ένταξη της Κούβας στον μηχανισμό του. Σημειωτέον πως το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας, το οποίο χρηματοδοτείται από τις κρατικές τράπεζες, αναμένεται φέτος σχεδόν να τριπλασιαστεί στο 18%-20% του ΑΕΠ. Το δε εξωτερικό χρέος της, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, που αφορούσαν το 2017, είχε φθάσει τα 18,3 δις δολάρια. Κατά τον διεθνή οικο αξιολόγησος Moody, ο πιστωτικός κίνδυνος της Κούβας βρίσκεται στο επίπεδο Caa2, δηλαδή θεωρείται ιδιαίτερα υψηλός. Εν κατακλείδι, ο Πολ Χάρι, πρώην πρεσβευτής της Βρετανίας στην Κούβα, ο οποίος διδασκεί στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης, υπογράμμισε πως οι Αρχές θα πρέπει να απορρυθμίσουν το καθεστώς λειτουργίας των μικρών επιχειρήσεων και να απελευθερώσουν τις ζώνες επενδύσεων, ώστε να πυροδοτηθεί η ανάπτυξη και να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας – άποψη που συμμερίζονται πολλοί Κουβανοί οικονομολόγοι υπέρμαχοι των μεταρρυθμίσεων.

Σκληρή στάση απέναντι στην Κίνα θα κρατήσει η κυβέρνηση Μπάιντεν

Ο εμπορικός πόλεμος Ουάσιγκτον - Πεκίνου συνεχίζεται με αμείωτο ρυθμό

Ο εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στο Πεκίνο συνεχίζεται, καθώς τίποτε δεν αλλάζει στις σχέσεις των δύο μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη με την ανάληψη της εξουσίας από τον Τζον Μπάιντεν. Το κατέστησε σαφές και χωρίς περιστροφές η νέα υπουργός Εμπορίου των ΗΠΑ, Τζίνα Ραϊμόντο, όταν στις εξαγγελίες της και τις υποσχέσεις της για αντίδραση σε αθέμιτες πρακτικές της Κίνας εμφανίστηκε ιδιαίτερα δυναμική έως επιθετική κατά του Πεκίνου, ενώ δεν φάνηκε ούτε καν να αποφεύγει μια επιχειρηματολογία που θυμίζει τον Ντόναλντ Τραμπ.

Στην ακρόασή της ενώπιον της επιτροπής εμπορίου της Γερουσίας, η κ. Ραϊμόντο τόνισε πως «η Κίνα έχει σαφώς συμπεριφερθεί με τρόπους που αντιβαίνουν στον ανταγωνισμό, εξάγοντας στην Αμερική αθέμιτα φθηνό κάλυβα και αλουμίνιο πλάντοντας έτσι τους Αμερικανούς εργαζομένους και εμποδίζοντας τις βιομηχανίες μας να την ανταγωνιστούν». Υποσχέθηκε να αντιδράσει σε αυτές τις πρακτικές της Κίνας, δεσμευόμενη πως θα είναι «πολύ σκληρή, για να βοηθήσει τους Αμερικανούς να ανταγωνιστούν». Οι δηλώσεις της απηχούν τις τοποθετήσεις άλλων στελεχών της κυβέρνησης Μπάιντεν, που έχουν διαμνύσει στην αγορά ότι σκοπεύουν να δώσουν συνέχεια σε ορισμένα από τα μέτρα του τέως προέδρου, αν και απέφυγαν

Δεν μπορούμε να επιτρέψουμε στην Κίνα να υπονομεύει την οικονομική μας α-σφάλεια, δήλωσε η νέα υπ. Εμπορίου, Τζίνα Ραϊμόντο.

να επεκταθούν.

Οι πικρήρες ήταν, όμως, οι δηλώσεις της νέας υπουργού Οικονομικών, Τζάνετ Γέλεν, η οποία τόνισε πως η υπερδύναμη «είναι έτοιμη να χρησιμοποιήσει όλο το οπλοστάσιό της» για να αντιμετωπίσει πρακτικές όπως «το ντάμπινγκ στα προϊόντα, οι υπερβολικά χαμηλές τιμές δηλαδή, η επιβολή περιορισμών σε εμπορικές συναλλαγές και οι αθέμιτες και εκτεταμένες κρατικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις».

Όπως αναφέρει σχετικό δημοσίευμα του Bloomberg, η κ. Ραϊμόντο και η ομάδα της κληρονομού από την προηγούμενη διοίκηση ορισμένα μέτρα κατά των κινεζικών εταιρειών υψηλής τεχνολογίας. Ανάμεσά τους το διάταγμα του Ντόναλντ Τραμπ, με το οποίο απαγόρευσε στις αμερικανικές επιχειρήσεις να εγείνουν αμερικανική τεχνολογία και τεχνονογία στον κινεζικό

Οι ΗΠΑ σκοπεύουν να λάβουν τολμηρά μέτρα προκειμένου να προστατεύσουν τα δικτύά τους από την επιρροή της Κίνας ή οποιασδήποτε εταιρείας, είτε αυτή είναι η Huawei είτε η ZTE.

κολοσό των τηλεπικοινωνιών Huawei Technologies αλλά και σε άλλες κινεζικές εταιρείες τεχνολογίας χωρίς ειδικά άδεια στις αμερικανικές κυβερνήσεις.

Ερωτώμενη σχετικά, η κ. Ραϊμόντο απέφυγε να διευκρινίσει εάν προτίθεται να διατηρήσει τη συγκεκριμένη εταιρεία στη μαύρη λίστα. Αρκέστηκε να αναφέρει πως θα ενημερωθεί επί του θέματος και θα διαμορφώσει τη στάση της βάσει του εθνικού συμφέροντος. Με δηλώσεις σχεδόν πανομοιότυπες με εκείνες του Ντόναλντ Τραμπ, η νέα υπουργός Εμπορίου των ΗΠΑ υπογράμμισε πως «δεν μπορούμε να επιτρέψουμε στην Κίνα ή σε οποιαδήποτε χώρα να μπαινει από την πίσω πόρτα τους το διάταγμα του Ντόναλντ Τραμπ, με το οποίο απαγόρευσε στις αμερικανικές επιχειρήσεις να εγείνουν αμερικανική τεχνολογία και τεχνονογία στον κινεζικό

μέτρων που έχει στη διάθεσή της και να τα χρησιμοποιήσει εις το έπακρον για να προστατεύσει «τους Αμερικανούς και τα δικτύά μας από την επιρροή της Κίνας ή οποιασδήποτε εταιρείας, είτε αυτή είναι η Huawei, είτε η ZTE, είτε οποιαδήποτε άλλη εταιρεία».

Υπενθυμίζεται πως ο τέως πρόεδρος των ΗΠΑ καταχώρισε τις δύο αυτές κινεζικές εταιρείες σε μαύρη λίστα με το επιχείρημα ότι φέρουν κρυφό και κακοπροαίρετο λογισμικό, μέσω του οποίου οι τεχνολογίες τους και τα προϊόντα τους διευκολύνουν το Πεκίνο να κατασκοπεύει τις ΗΠΑ αλλά και γενικότερα τη Δύση.

Οι υποσχέσεις της, πάντως, δεν έμειναν στο επίπεδο της επιθετικότητας προς την Κίνα. Η κ. Ραϊμόντο μίλησε επίσης για την ανάγκη των ΗΠΑ «να επενδύσουν στην καινοτομία και στην τεχνολογία για τον

μεταποικτικό τομέα». Ήταν μία ακόμη δήλωση που θυμίζει έντονα τον τέως πρόεδρο, ο οποίος είχε υποσχεθεί στους Αμερικανούς να επαναφέρει στις ΗΠΑ τις θέσεις εργασίας του μεταποικτικού τομέα από την Κίνα, αν και όπως τονίζουν πολιτικοί παρατηρητές, ο στόχος αυτός απεδείχθη άπιαστος: οι θέσεις εργασίας στον μεταποικτικό τομέα των ΗΠΑ ήταν 12,3 εκατ. τον Δεκέμβριο, ουσιαστικά αμετάβλητες σε σύγκριση με τα προ της προεδρίας Τραμπ επίπεδα.

Η απόλυτη θέσσην εργασίας εξαιτίας της μεταφοράς μονάδων παραγωγής στην Κίνα και σε άλλες αναπτυσσόμενες οικονομίες γίνεται σαφές όταν τα στοιχεία συγκριθούν με τα αντίστοιχα πριν από δύο δεκαετίες: τότε οι θέσεις εργασίας στον μεταποικτικό τομέα των ΗΠΑ ανέρχονταν σε 17 εκατ.

Με κρατικό χρήμα επιβιώνουν εταιρείες «ζόμπι» στην Ευρώπη

Ανυπομονία για κύμα πτωχεύσεων όταν αποσυρθούν τα μέτρα στήριξης

Μετά τη δραματική αύξηση που σημειώσαν στην αρχή της πανδημίας στις περισσότερες χώρες του κόσμου, οι πτωχεύσεις επιχειρήσεων μειώθηκαν στη συνέχεια με εξίσου θεαματικό ρυθμό. Ο καταλυτικός παράγοντας ήταν βέβαια ότι μεσολάβησαν τα πακέτα στήριξης των ευρωπαϊκών χωρών που διοχέτευσαν λιγνύωδη ποσά στις αγορές τους για να τις κρατήσουν στη ζωή. Τώρα, όμως, η θεαματική μείωση τους εμπνέει προβληματισμό και ανυπομονία. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των New York Times, το αποτέλεσμα είναι να έχουν ελαχιστοποιηθεί οι πτωχεύσεις και να επιβιώνουν στον αναπνευστήρα αμέτρητες επιχειρήσεις που χωρίς την παρέμβαση των κυβερνήσεων θα είχαν καταρρεύσει. Κι ενώ το αυτονόητο όφελος είναι ότι αποτρέπεται η εκτίναξη της ανεργίας, την ίδια στιγμή πολλοί ανυπομονούν για τους κινδύνους που εγκυμονεί η ύπαρξη τόσο πολλών επιχειρήσεων που είναι υπερκρεμμένες, απορροφούν κρατικό χρήμα και αδυνατούν να επενδύσουν ή να παρουσιάσουν οποιαδήποτε καινοτομία.

Αναλυτές, οικονομολόγοι και παράγοντες της αγοράς επισημαίνουν πως με μέσον την υπερκρέωση και τα χαμηλά επιτόκια, οι κυβερνήσεις τροφοδοτούν τις οικονομίες τους με χιλιάδες μη βιώσιμες και αναποτελεσματικές επιχειρήσεις κα-

Το 10% των επιχειρήσεων της Γαλλίας παραμένει σε λειτουργία λόγω κυβερνητικών παρεμβάσεων.

μπλής παραγωγικότητας, που είναι πολύ πιθανόν να πτωχεύσουν όταν θα επιστρέψουμε σε κάποια κανονικότητα. Η Παγκόσμια Τράπεζα εκφράζει, έτσι, φόβους πως οι νεκροζώντανες αυτές επιχειρήσεις ενδέχεται να συντελέσουν στο να υπάρξει μία ακόμη «χαμένη δεκαετία» στασιμότητας με τη συνεισφορά, βέβαια, της πανδημίας.

Μιλώντας στην αμερικανική εφημερίδα, ο Καρλ Μπλντ, πρώην πρωθυπουργός της Σουηδίας και συμποροδρόνων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, τονίζει πως «πρέπει κάποια ημέρα να ξεφορτωθούμε ορισμένες από αυτές τις επιδοτήσεις, διαφορετικά θα καταλήξουμε να έχουμε μια νεκροζώντανη οικονομία». Στη διάρκεια του περασμένου έτους οι πτωχεύσεις μειώθηκαν κατά 40% στη Γαλλία και στη Βρετανία και στο σύνολο της Ε.Ε. κατά 25%. Σύμφωνα με το Εθνικό Γραφείο Οικονομικών Ερευνών των ΗΠΑ, ανεξάρτητο ιδιωτικό οργανισμό,

Η Παγκόσμια Τράπεζα εκφράζει φόβους πως οι νεκροζώντανες επιχειρήσεις ενδέχεται να συντελέσουν στο να υπάρξει μία «χαμένη δεκαετία» στασιμότητας.

αν δεν είχαν υπάρξει οι δέσμες μέτρων από τις κυβερνήσεις, οι επιδοτούμενοι μισθοί και τα δάνεια με κρατικές εγγυήσεις, οι πτωχεύσεις στην Ευρώπη θα είχαν διπλασιαστεί το περασμένο έτος.

Ο δικαστής Πάτρικ Κουπέ, που εξετάζει περιπτώσεις πτωχεύσεων εδώ και σχεδόν μία δεκαετία σε αστικά δικαστήρια του Παρισιού, μιλάει στους NYT και δείχνοντας τους άδειους χώρους του δικαστηρίου τονίζει πως καταλήγουν σε αυτόν «λιγότερο από το 1/3 των υποθέσεων» σε σύγκριση με το παρελθόν, ακριβώς επειδή το κράτος βοηθάει πάρα πολλές προβληματικές επιχειρήσεις».

Στον αντίποδα βρίσκεται, αντιθέτως, η κατάσταση στις ΗΠΑ, όπου οι προσφυγές επιχειρήσεων στο άρθρο 11 του πτωχευτικού κώδικα αυξήθηκαν το τρίτο τρίμηνο,

σημειώνοντας τα υψηλότερα επίπεδα που έχουν καταγραφεί μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Και δεν είναι μόνον αυτό. Σύμφωνα με σχετικό δείκτη που έχει σχεδιάσει και παρακολουθεί η αμερικανική εταιρεία νομικών Polsinelli, η τάση αναμένεται να συνεχισθεί και το τρέχον έτος.

Αυτά τα στοιχεία αποτελούν το έναυσμα για μια εντεινόμενη διαμάχη μεταξύ πολιτικών κύκλων της Ευρώπης ως προς το κατά πόσον είναι εύστοχη η στρατηγική της να προστατεύει επιχειρήσεις και εργαζομένους «με κάθε κόστος». Ο προβληματισμός επικεντρώνεται στο κατά πόσον με την προσέγγιση αυτή θα κατορθώσει η Ευρώπη να δώσει ώθηση στην ανάκαμψη των οικονομιών της ή θα καταφέρει μόνον να μειώσει την ανταγωνιστικότητά της

και να βρεθεί σε μειονεκτική θέση όταν θα έχει ληξει η πανδημία. Ή απλώς θα καταλήξει να είναι όλο και περισσότερο εξαρτημένη από τη στήριξη του κράτους.

Επιπλέον, οι υπερβολικά μεγάλοι αριθμός επιχειρήσεων, που επιβιώνουν «με μηχανική υποστήριξη», εγκυμονεί τον κίνδυνο να καταλήξει σε μια «περίοδο πτωχεύσεων» όταν θα ανακαθθούν τα μέτρα στήριξης και θα διακοπεί η ροή του κρατικού χρήματος. Και βέβαια τότε η ανεργία θα εκτιναχθεί στα ύψη. Σύμφωνα με το γαλλικό ερευνητικό ινστιτούτο Rex-ecode, το 10% των επιχειρήσεων της Γαλλίας έχει επιβιώσει χάρη στο κρατικό χρήμα. Από την πλευρά του, ο Τζεφρέι Φρανκ, επικεφαλής της αντιπροσωπείας του ΔΝΤ στη Γαλλία, επισημαίνει πως ένα κύμα πτωχεύσεων «δεν είναι απλώς κάτι κακό»,

γιατί είναι και η διαδικασία «δημιουργικής καταστροφής με την οποία ανανεώνονται οι οικονομίες».

Και ο ΟΟΣΑ καλεί τις κυβερνήσεις να προσδιορίσουν επακριβώς τη διάρκεια και το περιεχόμενο των μέτρων ώστε να διασφαλισουν πως δεν θα υπονομευθούν από την τεχνική διατήρηση στη ζωή όλων αυτών των επιχειρήσεων «ζόμπι». Η συγκυρία δεν βοηθάει.

Πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις σχεδίαζαν να αποσύρουν τη στήριξη το φθινόπωρο του περασμένου έτους, ευεπιστώντας πως θα είχε τεθεί υπό έλεγχο η πανδημία. Το δεύτερο κύμα της, όμως, γέμισε τα νοσοκομεία και υπαγόρευσε νέα περιοριστικά μέτρα που αναγκαστικά φέρουν μαζί τους την παράταση των μέτρων στήριξης.

Η πρόβλεψη

Υποσχόμενη να γεφυρώσει το χάσμα της ανισότητας και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας για όλους, η Σούζαν Ράις, σύμβουλος του Τζο Μπάιντεν για θέματα εσωτερικής πολιτικής, τόνισε πως αν γεφυρωθεί το εισοδηματικό χάσμα θα «προσπεθούν στην αμερικανική οικονομία 5 τρις. δολ. σε 5 έτη και θα δημιουργηθούν τουλάχιστον 60 εκατ. νέες θέσεις εργασίας».

Το μεγάλο χάσμα

Καταγράφοντας τη διεύρυνση της ανισότητας, η διεθνής οργάνωση για την καταπολέμηση της φτώχειας, Oxfam, τόνισε πως «οι 1.000 πλουσιότεροι άνθρωποι είδαν τον πλούτο τους να φθάνει σε επίπεδα ρεκόρ μόλις μέσα σε 9 μήνες, ενώ οι φτωχότεροι δεν πρόκειται να δουν τη θέση τους να βελτιώνεται προτού παρέλθουν τουλάχιστον 10 χρόνια».

Ψηφιακή εξάρτηση

Σκολιάζοντας τα στοιχεία που φέρουν τους 10 πλουσιότερους ανθρώπους του κόσμου να έχουν αυξήσει τον πλούτο τους κατά 319 δις. δολ. μέσα στο 2020, ο Τσακ Κόλινς, οικονομολόγος του Ινστιτούτου Μελτών Πολιτικής, τόνισε πως «πολλοί από αυτούς επωφελούνται από το online λιανικό εμπόριο, την τηλεϊατρική και τις υπηρεσίες που κατέστησε αναγκαίες η πανδημία».

Διεύρυνση ανισοτήτων λόγω πανδημίας

Την ώρα που εκατομμύρια άνθρωποι διολισθαίνουν στη φτώχεια, οι πλουσιότεροι αυξάνουν τον πλούτο τους

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Την άνοιξη του φεβρουαρίου 2020, όταν εν μέσω του πρώτου κύματος της πανδημίας η τότε κυβέρνηση Τραμπ αποφάσισε να στείλει τις πρώτες επιταγές στα αμερικανικά νοικοκυριά, οι Αρχές βρέθηκαν προ μιας δυσάρεστης εκπλήξης: για περισσότερους από ένα εκατομμύριο Αμερικανούς δεν υπήρχε καμία διεύθυνση για να στείλουν την επιταγή.

Η οικονομική, στρατιωτική και διπλωματική υπερδύναμη, η πλουσιότερη και ισχυρότερη χώρα στον κόσμο είχε ακόμη και προ πανδημίας πολλούς άστεγους, ανθρώπους που ζουν σε σκηνές στον δρόμο, όταν σε μεγάλο μέρος της χώρας οι θερ-

μοκρασίες τον χειμώνα μπορούν να προκαλέσουν τον θάνατό τους.

Και βέβαια η πανδημία, όπως και σε πολλά άλλα επίπεδα, εκτιμάται ότι έχει λειτουργήσει ως καταλύτης πολλαπλασιαζοντας τον αριθμό των αστεγών και όσων ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Η εικόνα που έχει προκύψει στο μεταξύ από όλα στοιχεία έχουν δοθεί έκτοτε στη δημοσιότητα, σκιαγραφεί ανάγλυφα το διαρκώς διευρυνόμενο χάσμα της ανισότητας. Ένα χάσμα που μεγάλωσε περαιτέρω εξαιτίας της πανδημίας, τόσο γεωγραφικώς όσο και ταξικώς, τόσο μεταξύ φτωχών και πλούσιων χωρών, όσο και μεταξύ φτωχών και πλούσιων πολιτών στο εσωτερικό των χωρών.

Οι πρώτες έρευνες κατέδειξαν πως τα συνεπακόλουθα της πανδημίας, η μαζική ανεργία πρωτίστως, καθώς 10 εκατ. Αμερικανοί έχασαν τη δουλειά τους εξαιτίας της, αλλά και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα χαμηλά εισοδήματα όταν αναζητούν στέγη, θα οδηγήσουν σε δραματική αύξηση των αστεγών της χώρας κατά 45%. Έρευνα του Πανεπιστημίου Columbia έδειξε ότι το 2020 η φτώχεια στις Ηνωμένες Πολιτείες αυξήθηκε 16,7%, ενώ έρευνα του Πανεπιστημίου Notre Dame και του Πανεπιστημίου του Σικάγου διαπιστώνει ότι κατά τους μήνες της πανδημίας διολίσθησαν στη φτώχεια 60 εκατομμύρια άτομα στις ΗΠΑ.

Όπως ανέφερε σε πρόσφατη συνέντευξή

του ο οικονομολόγος Ανγκους Ντίτον, ο οποίος το 2015 πήρε το Νομπελ Οικονομίας για την εργασία του που αφορούσε την κατανάλωση, τη φτώχεια και το κοινωνικό κράτος, η διεύρυνση της ανισότητας σχετίζεται κυρίως με τις θέσεις εργασίας και τους περιορισμούς που επέβαλαν οι χώρες στην οικονομική δραστηριότητα για να ανακόψουν τη μετάδοση της πανδημίας, οι οποίοι έπληξαν δυσανάλογα τους φτωχότερους εργαζομένους, προκαλώντας και τη μεγαλύτερη στη σύγχρονη ιστορία μείωση του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Όταν όμως εκατομμύρια άνθρωποι έχαναν τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματά τους, οι πλούσιοι γίνονταν πλουσιότεροι, όπως εύκολα διαπιστώνει κανείς από τη

διαστημική εκτόξευση που σημείωσαν οι περιουσίες των πλουσιότερων ανθρώπων στον κόσμο, όπως ο Ελον Μασκ, ιδρυτής της βιομηχανίας ηλεκτροκίνητων οχημάτων Tesla, ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ, ιδρυτής του δημοφιλέστερου μέσου κοινωνικής δικτύωσης, Facebook, ο Μπιλ Γκέιτς, ιδρυτής του κολλοσσού των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του λογισμικού, Microsoft, ο Τζεφ Μπέζος, ιδρυτής του γίγαντα του ηλεκτρονικού εμπόριου, Amazon, και γενικότερα οι γνωστοί «βαρώνιοι» της υψηλής τεχνολογίας. Σύμφωνα με σχετική έρευνα του Bloomberg, οι 10 πλουσιότεροι άνθρωποι στον κόσμο, στους οποίους ανήκουν οι εν λόγω «βαρώνιοι», αύξησαν τον πλούτο τους κατά 319 δις. δολάρια μέσα στο 2020.

Οι ψηφιακές ανάγκες «απογείωσαν» τους τεχνολογικούς κολοσσούς

Είναι γεγονός ότι αυτή η αιφνιδιαστική εκτίναξη του πλούτου των «βαρώνων» οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην άνοδο των τιμών των μετοχών τους. Οφείλεται όμως παράλληλα και στην ιλιγγιώδη αύξηση της ζήτησης για τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι τεχνολογικοί κολοσσοί, καθώς αυτές κατέστησαν αναγκαίες στη διάρκεια της πανδημίας, που υπαγόρευσε την εκτεταμένη τηλεργασία, τις τηλεδιασκέψεις, την τηλεκατάρτιση και το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Όπως ανέφερε μέσα στην εβδομάδα η διεθνής οργάνωση για την καταπολέμηση της φτώχειας, η Oxfam, σχετική έρευνα

της Credit Suisse κατέδειξε πως από τον Μάρτιο του 2020 και μέχρι το τέλος του περασμένου έτους συνολικά ο πλούτος των δισεκατομμυριούχων του κόσμου αυξήθηκε κατά 3,9 τρις. δολάρια.

Το ΔΝΤ έχει άλλωστε τονίσει ότι στη διάρκεια του 2020 η διεύρυνση της ανισότητας ήταν ραγδαία και σαφώς μεγαλύτερη από την αντίστοιχη που έχει σημειωθεί σε προηγούμενες παγκόσμιες οικονομικές και χρηματοπιστωτικές κρίσεις. Το Ταμείο έχει επίσης επισημάνει πως, ακριβώς επειδή η ανισότητα διευρύνθηκε τόσο μεταξύ χωρών όσο και μεταξύ νοικοκυριών, το περασμένο έτος κυριολεκτικά

εξανημιστίχθη η πρόοδος που είχε σημειωθεί στη διάρκεια μιας δεκαετίας όσον αφορά τη γεφύρωση των χασμάτων. Οι φτωχοί έχουν γίνει φτωχότεροι, καθώς απασχολούνται κυρίως σε επαγγέλματα που προϋποθέτουν άμεση επαφή μεταξύ ανθρώπων.

Όπως επισημάνει η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, περίπου 600 εκατ. άνθρωποι ανά τον κόσμο εργάζονται σε τομείς όπως η ξενοδοχειακή και το λιανικό εμπόριο, που επλήγησαν βαρύτερα. Στους τομείς αυτούς απασχολούνται άλλωστε σε μεγάλο ποσοστό γυναίκες, εθνικές μειονότητες, μετανάστες, νέοι και άτομα χαμηλής ει-

δίκευσης. Όπως άλλωστε έχει τονίσει ο Σεμπάστιαν Κένινγκ, οικονομολόγος του ΟΟΣΑ με ειδίκευση σε θέματα εργασίας, «εκείνοι που επλήγησαν πιο σκληρά από την πανδημία είναι οι ευάλωτες κατηγορίες εργαζομένων, κυρίως οι ανεπίδοτοι και οι χαμηλής ειδίκευσης και όσοι δεν έχουν σταθερή εργασία, καθώς έχουν βρεθεί χωρίς εργασία και χωρίς εισοδήματα, και αυτό συνεπάγεται περαιτέρω διεύρυνση των ήδη υφιστάμενων ανισοτήτων στο επίπεδο του πλούτου».

Και βέβαια, η πλέον ευάλωτη ομάδα εργαζομένων, που δεν είχε καν πρόσβαση σε οποιοδήποτε από όσα προγράμματα

επιστράτευσαν οι κυβερνήσεις για να στηρίξουν την απασχόληση, ήταν οι απασχολούμενοι στην παραοικονομία.

Πρόκειται για περίπου 2 δισεκατομμύρια ανθρώπους σε ολόκληρο τον κόσμο που εργάζονται σε αυτό το καθεστώς της απόλυτης αβεβαιότητας και χωρίς καμία προστασία από τις κυβερνήσεις των χωρών τους. Αυτό εξηγεί και τη δυσόληνη εκτίμηση της Παγκόσμιας Τράπεζας ότι έως το 2022 η πανδημία θα έχει εξωθήσει σε συνθήκες βαθύτατης ένδειας τουλάχιστον 150 εκατ. ανθρώπους. Αυτοί θα προστεθούν στους ήδη αμέτρητους δυστυχισμένους του πλανήτη.

Μεγαλώνει περισσότερο το χάσμα μεταξύ των ισχυρών και αδύναμων χωρών

Δεν είναι τυχαίο ότι, αναλαμβάνοντας καθήκοντα και απευθυνόμενα στους δημοσιογράφους για πρώτη φορά με τη νέα τους ιδιότητα, τα στελέχη της κυβέρνησης Μπάιντεν έσπευσαν να αναφερθούν στην ανισότητα και στην ανάγκη για «βελτίωση της κοινωνίας», όπως χαρακτηριστικά τόνισε η νέα υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ Τζάιντ Γ'λεν. Παρουσιάζοντας τους άξονες της πολιτικής Μπάιντεν, η σύμβουλος του για θέματα εσωτερικής πολιτικής Σούζαν Ράις σημείωσε πως υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η αντιμετώπιση του προβλήματος της ανισότητας είναι ζωτικής

σημασίας για να αναπτυχθεί και να ευημερήσει η αμερικανική οικονομία. Επικαιροποιημένα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Citigroup τον Σεπτέμβριο, η κ. Ράις υπογράμμισε πως η αμερικανική οικονομία έχει χάσει 16 τρις. δολάρια μέσα στα τελευταία 20 χρόνια εξαιτίας των διακρίσεων, φυλετικών ή άλλων.

Μέτρα στήριξης

Σε επιστολή της προς το προσωπικό του υπουργείου Οικονομικών, η κ. Γ'λεν δεσμεύθηκε να χρησιμοποιήσει την οικονομική πολιτική ως πανίσχυρο εργαλείο

«για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα της ανισότητας, των φυλετικών διακρίσεων και της κλιματικής αλλαγής». Και προφανώς θα το κάνει, καθώς η υπερδύναμη έχει μεγάλες δυνατότητες τόσο για να θωρακίσει την οικονομία της όσο και για να δώσει ευκαιρίες και στήριξη στα χαμηλότερα εισοδήματα και στους ανέργους, αρκεί να υπάρχει η πολιτική βούληση. Το τόνισε άλλωστε μέσα στην εβδομάδα και το ΔΝΤ, επικροτώντας ουσιαστικά το σχέδιο του νέου προέδρου των ΗΠΑ να ενισχύσει την αμερικανική οικονομία με δαπάνες ύψους 1,9 τρις. δολαρίων.

Δεν ισχύει όμως το ίδιο για τις φτωχές χώρες και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες, που έμειναν εκτός αυτής της συντονισμένης κίνησης των ανεπτυγμένων οικονομιών και με πενιχρά μέσα πρόσφεραν ελάχιστη στήριξη στις οικονομίες τους αλλά και στους πληθυσμούς τους. Όπως έχει επισημάνει η Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), οι χώρες χαμηλού εισοδήματος με τους δραματικά λιγότερους πόρους και τα σαφώς ασθενέστερα συστήματα δημόσιας υγείας, κοινωνικής προστασίας, υγιεινής, αλλά και γενικότερα με τις προβληματικές δη-

μόσιες υπηρεσίες τους, αντιμετωπίζουν πολύ μεγαλύτερες δυσκολίες στην αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης και του οικονομικού αντίκτυπου της. Και το πρόβλημα είναι οξύτερο στις αγροτικές περιοχές. Σκολιάζοντας τη διεύρυνση αυτής της ανισότητας, ο οικονομολόγος και κάτοχος Νομπελ Οικονομίας Τζόζεφ Στίγκλιτς επισήμανε πρόσφατα πως «η πανδημία όχι μόνον έφερε στην επιφάνεια αλλά και επέτεινε ανισότητες ανάμεσα στις χώρες, όπως ακριβώς και τις ανισότητες στο εσωτερικό των χωρών».

Μια συνιστώσα του θέματος που το-

νίζεται ελάχιστα αφορά τον βαθμό στον οποίο μπορούν οι χώρες να υιοθετήσουν τις σύγχρονες τεχνολογίες. Η πανδημία διεύρυνε την ανισότητα και σε αυτό το επίπεδο και εγκυμονεί τον κίνδυνο ενός χάσματος ανάμεσα στον βαθμό ενσωμάτωσης των σύγχρονων τεχνολογιών αφενός από τις πλούσιες χώρες και αφετέρου από τις φτωχές χώρες. Όπως επισήμανε ο Κρίστιαν Αλόνο, οικονομολόγος του ΔΝΤ, ο λόγος είναι ότι η πανδημία έστρεψε πολύ περισσότερες επενδύσεις στις ανεπτυγμένες οικονομίες, «όπου είναι ήδη εγκατεστημένος ο αυτοματισμός».

Talk to our specialists!

Μάθετε περισσότερα και μιλήστε μαζί μας

pwc.com.cy/talk-to-our-specialist

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τέχνασμα για περισσότερες ώρες απασχόλησης

Της DASHA AFANASIEVA / REUTERS BREAKINGVIEWS

«Επιλέξτε μια δουλειά που αγαπάτε και δεν θα χρειαστεί ποτέ να εργαστείτε μια μέρα στη ζωή σας». Η ψευδής αυτή συμβουλή αρκετά συχνά δίδεται σε νέους ανθρώπους που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους. Αλλά η αφοσίωσή μας στη δουλειά ευνοεί την εκμετάλλευσή και τη δυστυχία, υποστηρίζει η συγγραφέας και δημοσιογράφος Σάρα Τζάφι. Ενδεχομένως, να έχει ένα δικό, όσον αφορά το ότι το πάθος για τη δουλειά μας μπορεί να μας οδηγήσει σε θυσίες, τις οποίες δεν είναι βέβαιο πως τις αξίζει. Στο βιβλίο της «Η δουλειά δεν πρόκειται να ανταποδώσει την αγάπη σας: πώς η αφοσίωση στην εργασία μας μάς οδηγεί στην εκμετάλλευσή, στην εξάντληση και στη μοναξιά», η Τζάφι, μια ελεύθερη επαγγελματίας, ισχυρίζεται πως ως επί το πλείστον

Το να παρακινεί μια εταιρεία τους εργαζομένους να βρουν ένα νόημα στη δουλειά τους φαίνεται πως αποδίδει.

οι γυναίκες έχουν αγωνιστεί με όλες τις δυνάμεις τους να κάνουν την εργασία τους να τους αποφέρει καρπούς. Περιγράφει λεπτομερώς τις κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές που έχουν οδηγήσει σε απώλειες για τους εργαζομένους. Στο βιβλίο υπάρχει η περιπτώση της αναπληρώτριας καθηγήτριας, η οποία προσπαθεί ως ταχυδακτυλουργός να συνδυάσει επιμέρους μαθήματα σε διαφορετικά πανεπιστήμια και διαμαρτυρείται για τους κακούς μισθούς και τους περιορισμένους διδακτικούς πόρους. Υπάρχει, επίσης, η επί χρόνια εργαζόμενη στο λιανεμπόριο, που έμεινε χωρίς αποζημίωση μετά το κλείσιμο του καταστήματος όπου απασχολείτο.

Η συγγραφέας κάνει μια αναδρομή στις δεκαετίες του 1970 και του 1980 και συνδέει με την περίοδο εκείνη την όλη έμφαση που δίδεται στο να αγαπάς τη δουλειά σου. Ήταν η α-

πόρροια των κοινωνικών κινημάτων, τα οποία απέρριψαν τον καπιταλισμό των μέσων του 20ού αιώνα ως καταπιεστικά βαρετό. Εν τω μεταξύ, οι επιχειρήσεις συμμετέχουν στο παιχνίδι αυτό, ενστερνιζόμενες μεγαλόπνοες δηλώσεις για τις δεσμεύσεις τους έναντι της κοινωνίας. Επί παραδείγματι, η Microsoft ισχυρίζεται ότι προσπαθεί να ενδυναμώσει κάθε άτομο και κάθε οργανισμό στον πλανήτη για να πετύχει περισσότερα. Ο γίγαντας των καταναλωτικών αγαθών Unilever επιμένει πως όλες οι δραστηριότητές της έχουν ένα σκοπό. Το να παρακινεί τους εργαζομένους να βρουν ένα νόημα στο να δουλεύουν από τις εννιά το πρωί έως τις πέντε το απόγευμα φαίνεται πως αποδίδει. Η εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων Deloitte εκτιμά πως οι επιχειρήσεις που έχουν έναν συγκεκριμένο σκοπό, διαθέτουν πιο ευτυχημένους εργαζομένους, κερδίζουν μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και η ανάπτυξη τους επιτυγχάνεται με κατά μέσον όρο τριπλάσια ταχύτητα από τους ανταγωνιστές τους. Ωστόσο, ο ορισμός ενός ευρύτερου σκοπού θα μπορούσε επίσης να είναι ένα τέχνασμα για να μας κάνει να δουλεύουμε περισσότερες ώρες.

Οι ανήκοντες στη γενιά των μιλενιάλ, οι οποίοι ξεκίνησαν την καριέρα τους περίπου την εποχή της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008, έκαναν συμβιβασμούς. Σύμφωνα με έρευνα της PwC, σχεδόν το ένα τρίτο είχε δεχθεί να εργάζεται με χαμηλότερο μισθό. Μόνο το 7% επιπλέον από την ηθική συγκρότηση του εργοδότη του όταν αποφάσισε να δεχθεί την αντίστοιχη θέση εργασίας, ενώ το 95% απάντησε πως η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής ήταν σημαντική. Έρευνα της Deloitte που αφορούσε τη γενιά Z, διαπίστωσε ότι περισσότερο από το 75% των γεννημένων μεταξύ 1995-2012 πιστεύουν ότι είναι σημαντικό να εργάζονται σε ομίλους των οποίων οι αξίες ευθυγραμμίζονται με τις δικές τους. Αυτή η γενιά αποδίδει λιγότερη σημασία στον μισθό από τις προηγούμενες ηλικιακές ομάδες.

Η Τζάφι υποστηρίζει ότι το να διασφαλίσει κάποιος ένα αντιστάθμισμα μεταξύ πάθους και αμοιβής γίνεται ολοένα και δυσκολότερο. Το να ανακαλύψετε ένα νόημα στην οικογένεια, στα κόμμι ή στον εθελοντισμό θα μπορούσε να είναι πιο ικανοποιητικό από το να το ψάχνετε στον χώρο εργασίας.

Χαμηλότερη ανάπτυξη το 2021 προβλέπει η Παγκόσμια Τράπεζα

Την οριοθετεί στο 1,6% – Ανησυχία για τους αργούς ρυθμούς των εμβολιασμών

Δυσκολότερη από όσο είχε αρχικά εκτιμηθεί αποδεικνύεται η αρχή του 2021 για την παγκόσμια οικονομία, καθώς πολλαπλασιάζονται τα κρούσματα του κορωνοϊού, η ανησυχία για τις μεταλλάξεις επιβαρύνει το κλίμα, ενώ σημειώνονται παντού καθυστερήσεις στη διαδικασία του εμβολιασμού.

Οικονομικοί αναλυτές προεξοφλούν την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας από τη βαθιά ύφεση της πανδημίας και υπογραμμίζουν πως έχει ήδη δρομολογηθεί ως ένα βαθμό. Ολα δείχνουν, όμως, πως θα χρειαστεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για να αρχίσει η ανοδική πορεία της οικονομίας, αλλά και ότι μάλλον δεν θα είναι τόσο στιβαρή η ανάκαμψη όσο είχε αρχικά εκτιμηθεί. Ηδη η Παγκόσμια Τράπεζα έχει προειδοποιήσει πως η ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας το 2021 ενδέχεται να επιβραδυνθεί περαιτέρω στο 1,6% αν αυξηθούν πολύ τα κρούσματα και αν καθυστερήσει η διαδικασία του εμβολιασμού.

Η προηγούμενη εκτίμηση της Παγκόσμιας Τράπεζας μιλούσε για ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας κατά 4% μετά τη συρρίκνωση κατά 4,3% που σημείωσε πέρυσι. Έχει, επίσης, επισφαιρίζει ότι σε περίπτωση ακόμη μεγαλύτερης επιδείνωσης της πανδημίας, τότε η οικονομική δραστηριότητα μπορεί να επιβραδυνθεί περαιτέρω και τελικά να σημειωθεί αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης φέτος. Εκτιμά,

Τα περιοριστικά μέτρα έχουν επιστρέψει και διπλή ύφεση γνωρίζουν ήδη η Ευρωζώνη, η Ιαπωνία και η Βρετανία.

πάντως, πως αν διεκπεραιωθεί γρήγορα η διαδικασία του εμβολιασμού και αντιμετωπισθεί εγκαίρως η πανδημία, μπορεί η ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας να επιταχυνθεί στο 5%.

Ο δρόμος προς την ανάκαμψη φαίνεται όταν καταγράφει κανείς πόσες μεγάλες οικονομίες γνωρίζουν ήδη διπλή ύφεση, καθώς τα περιοριστικά μέτρα έχουν επιστρέψει και σε πολλές ηλικιακές ομάδες. Η Τζάφι υποστηρίζει ότι το να διασφαλίσει κάποιος ένα αντιστάθμισμα μεταξύ πάθους και αμοιβής γίνεται ολοένα και δυσκολότερο. Το να ανακαλύψετε ένα νόημα στην οικογένεια, στα κόμμι ή στον εθελοντισμό θα μπορούσε να είναι πιο ικανοποιητικό από το να το ψάχνετε στον χώρο εργασίας.

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, όλα δείχνουν πως θα χρειαστεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για να αρχίσει η ανοδική πορεία της παγκόσμιας οικονομίας και, επιπροσθέτως, μάλλον δεν θα είναι τόσο στιβαρή η ανάκαμψη όσο είχε αρχικά εκτιμηθεί.

πρόεδρο των ΗΠΑ, Τζο Μπάινιεν, να ασκήσει πίεσεις στο Κογκρέσο για να διασφαλίσει πρόθετη στήριξη της αμερικανικής οικονομίας ύψους 1,9 τρις. δολαρίων.

Μόνο η δεύτερη οικονομία στον κόσμο, αλλά και αυτή που επλήγη πρώτη από την πανδημία, η Κίνα, γνωρίζει ραγδαία ανάκαμψη μετά την ύφεση του πρώτου κύματος, το οποίο κατόρθωσε να αναχαιτίσει αρκετά γρήγορα, κάρη βέβαια στα ακραία καταστάλτικα μέτρα που εφάρμοσε. Ακόμη και στην Κίνα, όμως, οι καταναλωτές παραμένουν επιφυλακτικοί και περιορίζουν τις δαπάνες τους, καθώς το Πεκίνο βρίσκεται σε μερική καραντίνα.

Παράλληλα με τους μεγάλους διεθνείς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ, οικονομολόγοι του Bloomberg τονίζουν ότι οι δείκτες που δίνονται τακτικά

στη δημοσιότητα κατατείνουν όλοι σε μια προβληματική αρχή της νέας χρονιάς, με τις ανεπτυγμένες οικονομίες να ξεκινούν με αναμικτή εικόνα και τις αναδυόμενες να εμφανίζουν μεγάλες αποκλίσεις. Όπως σημειώνει ο Ερικ Νίλσεν, κορυφαίος οικονομολόγος της τράπεζας Unicredit Spa, «μολονότι φαίνεται φως στην άκρη του τούνελ, έχουμε ακόμη μακρύ και δύσκολο δρόμο να διανύσουμε προτού βγούμε από αυτήν την κατάσταση».

Ο ίδιος τονίζει ευλόγως πως «όσο η πανδημία εξακολουθεί να τρομοκρατεί την ανθρωπότητα, δεν πρόκειται να απογραμμάσει η κανονικότητα πουθενά». Ανάλογες είναι οι εκτιμήσεις και του Τομ Ορλίκ, κορυφαίου οικονομολόγου της Bloomberg Economics, που υπογραμμίζει πως «αυτή η εικόνα αποτελεί αντανάκλαση της σκληρής πραγματικότητας, δηλαδή

ότι όσο δεν έχει προχωρήσει ικανοποιητικά ο εμβολιασμός του πληθυσμού, δεν διαφαίνεται προοπτική επιστροφής στην κανονικότητα».

Όλα αυτά αποτελούν αιτία σοβαρότατου προβληματισμού για τις πολιτικές ηγεσίες ανά τον κόσμο, που έχουν επιστρατεύσει 12 τρις. δολάρια σε διάφορα πακέτα στήριξης των οικονομιών τους, αλλά και στα προγράμματα αγοράς ομολόγων των κεντρικών τραπεζών ύψους πολλών τρις. δολαρίων. Την περασμένη εβδομάδα, τα χρηματιστήρια ανά τον κόσμο σημείωσαν ιστορικά υψηλά επίπεδα. Και όπως υπογραμμίζει ο Σάουν Ρότσε, οικονομολόγος S&P Global Ratings με ειδικότητα σε θέματα Ασίας - Ειρηνικού, «το πρώτο τρίμηνο θα είναι χειρότερο από ό,τι νομίζαμε, ωστόσο βλέπουμε απλώς κάποιες καθυστερήσεις στην ανάκαμψη, η οποία θα έρθει».

Σε μόλις 22 ημέρες, επιχειρήσεις άντλησαν κεφάλαια 400 δισ. δολ.

Μέσω ομολόγων και εισαγωγής μετοχών στα διεθνή χρηματιστήρια

Κεφάλαια ύψους 400 δισ. δολαρίων άντλησαν οι επιχειρήσεις ανά τον κόσμο μόλις μέσα στις τρεις πρώτες εβδομάδες του 2021 μέσα από πυρετώδη δανεισμό αλλά και ρεκόρ εισαγωγών σε χρηματιστήρια και νέες εκδόσεις ομολόγων. Η εικόνα αντανακλά τις πολιτικές στήριξης των οικονομιών, που επιστράτευαν κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο από την αρχή της πανδημίας και έδωσαν, έτσι, στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να δανειζονται με ιστορικά χαμηλά επιτόκια και στις μετοχές τους συνεχι ανοδική ώθηση. Πιο αναλυτικά, οι επιχειρήσεις άντλησαν 337 δισ. δολάρια από τις αγορές χρέους μέχρι τις 22 Ιανουαρίου και 64 δισ. δολάρια μέσω εισαγωγών σε χρηματιστήρια και εκδόσεων νέων μετοχών. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times που επικαλείται στοιχεία της εταιρείας δεδομένων Refinitiv, αυτή η πυρετώδης άντληση κεφαλαίων είναι η μεγαλύτερη που έχει σημειωθεί τις τελευταίες δύο δεκαετίες το ίδιο χρονικό διάστημα, ενώ υπερβαίνει κατά περίπου 170 δισ. δολάρια τον μέσο όρο των ετών αυτών.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η βρετανική εφημερίδα, στις αγορές χρέους και μετοχών εξακολουθεί να επικρατεί το αδιαχώρητο, καθώς οι επιχειρήσεις σε Ευρώπη και ΗΠΑ εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που τους προσφέρει η συγκυρία για να επεκταθούν, να αναδιοργανώσουν τη βάση των μετοχών τους ή απλώς για να συγκεντρώσουν μετρητά.

Η πολιτική των κεντρικών τραπεζών

Το ποσό που συγκεντρώθηκε τις τρεις πρώτες εβδομάδες του έτους αποτελεί ρεκόρ τις δύο τελευταίες δεκαετίες.

έχει δώσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να δανειζονται με ιστορικά χαμηλά επιτόκια και να ενισχύουν τους ισολογισμούς τους, ώστε να μπορούν παράλληλα και να αντέξουν τις παρατεταμένες περιόδους αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας. Τα ιστορικά χαμηλά ή και αρνητικά επιτόκια έχουν εξωθήσει τους επενδυτές να αναζητούν αποδόσεις ακόμη και στις πλέον επισφαλείς επενδύσεις. Έτσι, τις τρεις πρώτες εβδομάδες του Ιανουαρίου σημείωσαν επίπεδα ρεκόρ οι εκδόσεις ομολόγων υψηλών αποδόσεων, φτάνοντας τα 49,8 δισ. δολάρια. «Το μοναδικό πράγμα που έχει σημασία στις αγορές είναι η δημοσιονομική και νομισματική πολιτική που εφαρμόζεται σε παγκόσμια κλίμακα», τονίζει σχετικά ο Τζον Μακκίν, διαχειριστής επενδύσεων χαρτοφυλακίου στην Diamond Hill Capital Management, υπογραμμίζοντας πως οι τιμές στην αγορά διαμορφώνονται «σαν να μην έχει πια καμιά σημασία ο κορωνοϊός».

Παράλληλα, ο ρυθμός με τον οποίον αντλούν κεφάλαια οι επιχειρήσεις μέσω της έκδοσης μετοχών είναι υπερδιπλάσιος εκείνου την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Σύμφωνα πάντα με στοι-

χεια της Refinitiv, τα σκίπτρα κρατάει η ισραηλινή εταιρεία παιχνιδιών σε κινητά τηλεφώνια Playtika, η οποία άντλησε 2,2 δισ. δολάρια με την αρχική δημόσια εγγραφή της. Ακολουθεί η κινεζική εταιρεία ηλεκτροκίνητων οχημάτων BYD, που υποστηρίζεται από τον μεγαλοεπενδυτή Γουόρεν Μπάφετ και την περασμένη εβδομάδα άντλησε 3,9 δισ. δολάρια από την έκδοση μετοχών. Προγραμματίζουν, άλλωστε, για το εγγύς μέλλον την αρχική δημόσια εγγραφή τους η εφαρμογή γνωριμιών Bumble και η online εταιρεία πώλησης καρτών Moonpig, σχεδιάζοντας να εισαχθούν στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης η πρώτη και του Λονδίνου η δεύτερη.

Καθοριστικό ρόλο έχει παίξει η θεαματική άνοδος που έχουν σημειώσει τα χρηματιστήρια μετά τη ραγδαία πτώση τους τον Μάρτιο του περασμένου έτους. Ενδεικτική περίπτωση ο δείκτης εταιρειών υψηλής τεχνολογίας Nasdaq, στον οποίο εντάσσονται πολλές αμερικανικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, αλλά και εταιρείες υπηρεσιών υγείας, που σήμερα βρίσκεται σε διπλάσια επίπεδα από εκείνα του περασμένου Μαρτίου. Όπως χαρακτηριστικά υπογραμμίζει ο Τζεφ Τόμας, υψηλόβαθμο στέλεχος της εταιρείας που διαχειρίζεται τον Nasdaq, «όταν ρίχνεις τόσο χρήματα στο σύστημα, πρέπει να εισρεύσουν κάπου». Ο ίδιος αναφέρει ότι είτε πολλές εταιρείες να λένε «κοιτάξτε, ως επωφεληθούμε από τις υψηλές χρηματιστηριακές αξίες ώστε να αντλήσουμε κεφάλαια».

Οι εταιρείες παγκοσμίως επιχειρούν να ενισχύσουν τη ρευστότητα τους λόγω κρίσης και εκμεταλλεύονται το θετικό κλίμα στα χρηματιστήρια. Ενδεικτική περίπτωση ο δείκτης εταιρειών υψηλής τεχνολογίας Nasdaq, ο οποίος βρίσκεται σε διπλάσια επίπεδα από εκείνα του περασμένου Μαρτίου.

Η Αφρική το νέο στοίχημα των γιγάντων του Ιντερνετ

Μεγάλες επενδύσεις από Google και Facebook για γρήγορο διαδίκτυο

Το Γιοκάνεσμποργκ κτίστηκε την εποχή των χρυσοθήρων, αλλά αυτή τη στιγμή στα περίχωρα του χρηματοπιστωτικού κέντρου της Νοτίου Αφρικής κρύβεται ο μεγαλύτερος συγκεντρωμένος με ακόμη πιο φρενιτή ρυθμό. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, στην περιοχή βρίσκεται η εταιρεία Terao, ο αφρικανικός κολοσσός που διαχειρίζεται τα ανεξάρτητα κέντρα δεδομένων, τις εγκαταστάσεις που διασφαλίζουν τη λειτουργία του Ιντερνετ και τις υπηρεσίες των Google, Netflix και των ανταγωνιστών τους όπως και των εταιρειών τηλεπικοινωνιών.

Βρίσκεται σε εξέλιξη μια αλλαγή στις εγκαταστάσεις μιας άλλης θυγατρικής της Terao, της NARAfrica που είναι ο σημαντικότερος κόμβος Ιντερνετ της Αφρικής και συνδέει εκατοντάδες αφρικανικές εταιρείες τηλεπικοινωνιών και παροχής περιεχομένου. Και το Facebook είναι ανάμεσα στις εταιρείες που βρίσκονται πίσω από ένα δίκτυο καλωδίων μήκους 27.000 χι-

λιόμετρων το οποίο, βάσει του σχεδιασμού του, θα έχει εξαπλωθεί σε όλη την Αφρική μέχρι το 2023 ή το 2024.

Όπως τονίζει η βρετανική εφημερίδα, το παραγωγικό δυναμικό του Ιντερνετ στην Αφρική σημειώνει εκρηκτική ανάπτυξη με τα δίκτυά του να γίνονται πυκνότερα και ταχύτερα αλλά και εγώργια και αυτό έχει βελτιώσει επιπτώσεις για τις οικονομίες της Μαύρης Ηπείρου. Οι εξελίξεις έχουν, όμως, επιταχυνθεί δραματικά εξαιτίας της πανδημίας καθώς και του ενδιαφέροντος των επενδυτών για τα έργα υποδομής στην περιοχή. Η βρετανική εφημερίδα επικαλείται ένα παρατηρητή της αγοράς, τον Γκι Ζιμπι, ιδρυτή της εταιρείας μελετών αγοράς Xalam Analytics, που μιλάει για μια νέα «εποχή χρυσοθήρων». Παραδέχεται και ο ίδιος ότι η έκφραση αυτή είναι υπερβολική αλλά, όπως τονίζει, περιγράφει τη δραματική επέκταση μιας αγοράς που βρίσκεται ακόμη σε εμβρικό στάδιο. Οι εταιρείες Ιντερνετ έχουν

Τα δίκτυα Ιντερνετ που διαθέτει η Αφρική είναι υπερβολικά αργά και ακριβά αν θέλει κανείς να κάνει εντατική χρήση, όπως, για παράδειγμα για τις εφαρμογές βίντεο και τηλεδιάσκεψης.

αντιληφθεί ότι μπορούν να πάρουν μεγάλη ώθηση επενδύοντας στην ψηφιακή τεχνολογία της Αφρικής, καθώς έτσι θα μειώσουν και το κόστος που έχει η πρόσβαση στις υπηρεσίες τους σε μια τεράστια και ανεκμετάλλευτη αγορά.

Τα δίκτυα Ιντερνετ που διαθέτει η Αφρική είναι υπερβολικά αργά και ακριβά αν θέλει κανείς να κάνει εντατική χρήση, όπως, για παράδειγμα, για υπηρεσίες νέφους ή για τις υπηρεσίες βίντεο, τηλεδιάσκεψης κ.λπ. Ετσι οι Google και Facebook έχουν φτάσει στα άκρα. Φέτος, η Google σχεδιάζει να ολοκληρώσει μια υποθαλάσσια καλωδιακή σύνδεση Ιντερνετ από τη Λισαβόνα στο Κέιπ Τάουν. Όπως και σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο η πανδημία έχει αναγκάσει εκατομμύρια Αφρικανών να τηρούν απο-

στάσεις και να εργάζονται μακριά από τη δουλειά τους. Μιλώντας στους F.T., ο διευθύνων σύμβουλος της Terao, Γιαν Χνίζντο, τονίζει πως «είναι εκπληκτικό το πόσο καλά λειτουργεί αυτή η ψηφιακή υποδομή» σε αυτήν τη δύσκολη συγκυρία. Και πάλι, πάντως, πολλοί Αφρικανοί δηλώνουν δυσαρεστημένοι για τις ανεπάρκειες στις συνδέσεις με το Zoom στις διάφορες τηλεδιάσκεψεις. Αυτό καταδεικνύει πόσο χρειάζονται πρόσθετες και νέες υποδομές. Στην Αφρική βρίσκεται λιγότερο από το 1% της παγκόσμιας παραγωγικής δυνατότητας κέντρων δεδομένων που τον περασμένο χρόνο έφτασαν περίπου τα 200 μεγαβάτ σύμφωνα με τη Xalam Analytics. Για αυτό και υπάρχει πολύ μεγάλη ζήτηση. Όπως τονίζουν οι F.T., η Αφρική είναι γνω-

στή και ως έδρα του «τελευταίου δισεκατομμυρίου» ανθρώπων ανά τον κόσμο που δεν έχουν ακόμη επαρκώς αποτελεσματικό Ιντερνετ. Σύμφωνα με την εταιρεία GSMA, που καταγράφει τις εξελίξεις στον χώρο της κινητής τηλεφωνίας, οι μισοί Αφρικανοί, δηλαδή πάνω από 500 εκατ. άνθρωποι, έχουν πρόσβαση στο Ιντερνετ από το κινητό τους αλλά δεν κάνουν χρήση. Αναμένεται, όμως, ότι μέχρι τα μέσα της δεκαετίας που διανύουμε ο αριθμός των Αφρικανών που θα είναι συνδεδεμένοι με Ιντερνετ θα αυξηθεί κατά 200 εκατ. άτομα και θα φτάσει στα 475 εκατ. Όλοι αυτοί θα θέλουν περισσότερο και ταχύτερη ροή δεδομένων και σε χαμηλότερες τιμές. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της ίδιας εταιρείας, η κυκλοφορία δεδομένων σε κινητά στην Αφρική θα υ-

περτετραπλασιαστεί και θα υπερβεί τα 7 γιγαμπάιτ τον μήνα ανά εγγεγραμμένο χρήστη. Κι αν αυτό φαίνεται σταγόνα στον ωκεανό των 1,7 δισ. συνδέσεων που αναμένεται να υπάρξουν ανά τον κόσμο, σίγουρα είναι σημαντική αύξηση σε σύγκριση με το περασμένο έτος όταν δεν υπήρχε ουσιαστικά καμία σύνδεση σε όλη τη Μαύρη Ηπείρο. Ο πρόεδρος της Νοτίου Αφρικής, Σιρίλ Ραμπαφόσα, έχει υποσχεθεί ότι στις αρχές του τρέχοντος έτους θα διεξαχθεί δημοπρασία για να επιλεγεί ανάδοχος που θα αναλάβει τη μετάδοση σημάτων ώστε να αναπτυχθούν πλήρως τα δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G). Οι σχετικές κινήσεις έχουν καθυστερήσει και ο υπουργός Οικονομικών το έχει αποδώσει σε καλυτεριές.

Διχάζουν τα στελέχη του Λευκού Οίκου οι επιταγές των 1.400 δολαρίων

Αβεβαιότητα φαίνεται πως περιβάλλει την προετοιμασία υπόσχεση του Τζο Μπάιντεν ότι θα στείλει σε όλους τους Αμερικανούς επιταγή ύψους 1.400 δολαρίων. Ακόμη και μεταξύ των οικονομικών συμβούλων του Λευκού Οίκου επικρατεί διχογνωμία ως προς το ύψος των επιταγών και τη βιωσιμότητα της πολιτικής αυτής. Τουλάχιστον δύο από τους οικονομικούς συμβούλους του, η Χίμπερ Μπούσεϊ και ο Ντέιβιντ Κάμιν, έχουν εκφράσει επιφυλάξεις σε ό,τι αφορά το ύψος του ποσού αλλά και το όριο εισοδήματος που θα επιβάλλεται ώστε να μην αποστέλλεται σε υψηλότερα εισοδήματα τα οποία δεν χρειάζονται βοήθεια. Σύμφωνα με πηγές που μίλησαν στο Bloomberg, το περιβάλλον του Μπάιντεν, -σύμβουλοι και βοηθοί-, εκφράζει φόβους πως οι επιταγές θα κοστίσουν τόσο πολύ ώστε δεν θα μείνουν αρκετά χρήματα για να χρηματοδοτηθούν άλλες προτάσεις του νέου προέδρου για την αντιμετώπιση της πανδημίας όπως τα πρόσθετα επιδοματα ανεργίας, οι εκτεταμένες φοροαπαλλαγές στους γονείς παιδιών ή και οι ενισχύσεις στις πολιτειακές αρχές και τις τοπικές κυβερνήσεις.

Εκφράζονται φόβοι για το μεγάλο κόστος της προεκλογικής υπόσχεσης Μπάιντεν.

Τόσο η Μπούσεϊ, που είναι μέλος των Οικονομικού Συμβουλίου του προέδρου όσο και ο Κάμιν, αναληρωτής διευθυντής του Εθνικού Οικονομικού Συμβουλίου, απέφυγαν να απαντήσουν σε σχετικές ερωτήσεις δημοσιογράφων. Στο μεταξύ, την Κυριακή μερίδα Ρεπουμπλικανών αντιπρότεινε πρόγραμμα επιταγών ύψους 600 δολαρίων που εμπεριέχει και ένα τμήμα επιταγών ύψους 1.000 δολαρίων αλλά με αυστηρά εισοδηματικά κριτήρια. Πρόκειται για πρόγραμμα που προϋπολογίζει δαπάνες μικρότερες και από το 1/3 των δαπανών που προβλέπει το πρόγραμμα Μπάιντεν. Μέχρι την Κυριακή οι Ρεπουμπλικανοί παρέμεναν ουσιαστικά αρνητικά διακείμενοι προς την ιδέα οποιουδήποτε νέου πακέτου στήριξης και επανέφεραν διαρκώς την πρόταση για πλαίσιο στήριξης ύψους 900 δισ. δολαρίων

Σύμβουλοι και βοηθοί του Μπάιντεν πιστεύουν ότι οι επιταγές θα κοστίσουν τόσο πολύ, ώστε δεν θα μείνουν αρκετά χρήματα για να χρηματοδοτηθούν άλλες προτάσεις του νέου προέδρου.

που ψήφισαν τον Δεκέμβριο και το οποίο προβλέπει επιταγές ύψους 600 δολαρίων.

Η ιδέα των επιταγών που θα σταλούν απευθείας στα σπίτια των Αμερικανών ήταν τόσο δημοφιλής μέχρι προσφάτως, ώστε στις αρχές Ιανουαρίου όταν εκκρεμούσαν οι επαναληπτικές εκλογές στην πολιτεία της Τζόρτζια, ο Τζο Μπάιντεν υποσχεθηκε να σταλούν αμέσως αν η εν λόγω πολιτεία εκλέξει δύο Δημοκρατικούς. Ενα μήνα αργότερα, όμως, τα χρήματα των επιταγών αποτελούν κλειδί στις διαπραγματεύσεις των δύο κομμάτων για το πακέτο Μπάιντεν των 1,9 τρις. δολ. Οι δύο Δημοκρατικοί εξέλεξαν οντως στην πολιτεία της Τζόρτζια εν μέρει και εξαιτίας της υποσχεσης του νέου προέδρου, που τώρα καλείται να στείλει τις επιταγές. Επικρατεί, όμως, διχογνωμία και μεταξύ των Δημοκρατικών για το ύψος της επιταγής αλλά και για το κατά πόσον πρέπει να περιοριστεί το βοήθημα μόνον στους φτωχότερους.

Για τον Μπάιντεν δεν υπάρχουν περιθώρια διαπραγματεύσεων σχετικά με τις επιταγές, ακριβώς επειδή έχει δώσει αυτήν την υπόσχεση στους ψηφοφόρους της

Τζόρτζια. Όπως επισημαίνουν οικονομικοί και πολιτικοί αναλυτές, τώρα πρέπει είτε να εκπληρώσει την υπόσχεσή του είτε να αντιμετωπίσει τις συνέπειες. Ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ θεωρεί, άλλωστε, πως οι επιταγές δεν είναι μόνον ένα πολιτικό καθήκον δικό του αλλά και μια καλή πολιτική: είναι η σαφής απόδειξη ότι η ομοσπονδιακή κυβέρνηση βοηθάει απευθείας τον απλό Αμερικανό πολίτη και πολύ πιο άμεσα από ό,τι μπορεί να τον βοηθήσει μια πολύ πιο έμμεση στήριξη όπως είναι οι φοροαπαλλαγές.

Όπως αναφέρουν πηγές προσεκτικές στον Λευκό Οίκο, οι βοηθοί και σύμβουλοι του προέδρου ήλπιζαν πως θα μπορούσαν να προχωρήσουν στην αποστολή ορισμένων επιταγών, να ανοίξουν επίσης τα σχολεία και να επισπεύσουν τη διαδικασία των εμβολιασμών ώστε να έχει διασφαλιστεί η δημοφιλία του νέου προέδρου μετά τις πρώτες 100 ημέρες στην εξουσία. Πολλοί από τους στόχους αυτούς φαίνονται, όμως, επισφαλείς τώρα, καθώς εμφανίζονται νέες μεταλλάξεις του κορωνοϊού, ενώ πολλοί βουλευτές εναντιώνονται στις προτάσεις του Τζο Μπάιντεν.

Κατά 470 δισ. αυξήθηκαν οι αποταμιεύσεις των Ευρωπαίων το 2020

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Οι επιπλέον αποταμιεύσεις στις χώρες της Ευρωζώνης κρατούν το «κλειδί» της ανάκαμψης της οικονομίας, σύμφωνα με την HSBC. Όπως επισημαίνει η βρετανική τράπεζα, οι περιορισμοί λόγω COVID-19 οδήγησαν σε «βουτιά» τις καταναλωτικές δαπάνες, ωστόσο τα εισοδήματα κινήθηκαν ανοδικά, επιστρέφοντας στα επίπεδα προ πανδημίας στο γ' τρίμηνο του 2020. Ως αποτέλεσμα, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της HSBC, τα νοικοκυριά στην Ευρωζώνη αποταμίευσαν περίπου 470 δισ. ευρώ περισσότερο το 2020 από ό,τι το 2019.

Αυτές οι «υπερβάλλουσες» αποταμιεύσεις αγγίζουν το 3,9% του ΑΕΠ και ξεπερνούν το μισό του μεγέθους του Ταμείου Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τονίζει η HSBC. Σε ό,τι αφορά το τρέχον έτος, αν και οι ρυθμοί αποταμίευσης θα

Η ενίσχυση των καταθέσεων σε σχέση με το 2019 αντιστοιχεί στο σχεδόν 50% του Ταμείου Ανάκαμψης.

μειωθούν, ωστόσο, όπως υπολογίζει, οι αποταμιεύσεις των νοικοκυριών θα κινήθούν κατά 210 δισ. ευρώ τουλάχιστον πάνω από τα επίπεδα του 2019, στην περιοχή της Ευρωζώνης, λόγω των συνεχιζόμενων lockdowns και της οικονομικής αβεβαιότητας.

Αυτό το ποσό είναι κατά 260 δισ. ευρώ χαμηλότερο από αυτό του 2020, με τη μείωση αυτή να αντιπροσωπεύει περίπου το μισό της ανάπτυξης του ΑΕΠ που αναμένεται για το 2021 στην Ευρωζώνη (4,3%), ενώ η αύξηση που θα σημειωθεί στη ζήτηση, λόγω της πτώσης των αποταμιεύ-

Συνολικά, οι επιπλέον αποταμιεύσεις του 2020-2021 σε σχέση με τα επίπεδα των αποταμιεύσεων του 2019 θα αγγίζουν τα 680 δισ. ευρώ.

σεων, αναμένεται να βοηθήσει στη μείωση των ελλειμμάτων και του δανεισμού των κυβερνήσεων καθώς και στην «επιδιόρθωση» των ισολογισμών των εταιρειών,

Παράλληλα, συνολικά οι επιπλέον αποταμιεύσεις του 2020-2021 σε σχέση με τα επίπεδα των αποταμιεύσεων του 2019 θα αγγίζουν τα 680 δισ. ευρώ, δηλαδή περίπου το μέγεθος του Ταμείου Ανάκαμψης της Ε.Ε.

Αν και η HSBC δεν κάνει ειδική αναφορά στην Ελλάδα, πέραν του ότι αναμένει αύξηση 3,2% στην ιδιωτική κατανάλωση φέτος (από πώση 3,3% το 2020), ωστόσο οι διεθνείς οίκοι έχουν επισημαίνει μέσα από τις εκθέσεις τους πως η άνοδος της κατανάλωσης και των επενδύσεων θεωρείται σημαντική κινητήριος δύναμη για την ανάκαμψη της οικονομίας φέτος. Εάν μέρος των αποταμιεύσεων - καταθέσεων των νοικοκυριών κατευθυνθεί στην οικονομία, και εάν οι αποταμιεύσεις επι-

βαδυνθούν φέτος λόγω της αύξησης της ζήτησης που ενδεχομένως να φέρει η άρση της αβεβαιότητας γύρω από την πανδημία αργότερα μέσα στο έτος, τότε μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό αναπτυξιακό «μολκλό».

Αξίζει να αναφέρουμε πως το σύνολο των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα ανήλθε στο τέλος του 2020 στα 163 δισ. ευρώ, με τα 126,3 δισ. ευρώ από αυτά να είναι καταθέσεις των νοικοκυριών οι οποίες και σημείωσαν αύξηση κατά 9,6 δισ. ευρώ σε σχέση με τα επίπεδα του 2019. Σε όρους ΑΕΠ, αυτή η αύξηση ξεπερνά το σύνολο της ανάπτυξης που αναμένεται το οικονομικό αποτέλεσμα για την ελληνική οικονομία φέτος (4,8% του ΑΕΠ), κάτι που υπογραμμίζει ότι ένα μεγάλο «στοίχημα» του 2021 είναι τα «παρκάρια» αυτά χρήματα να διοχετευθούν στην οικονομία, μέσω της κατανάλωσης και των επενδύσεων.

Κ

Το περιοδικό της Καθημερινής της Κυριακής

Την Κυριακή 7 Φεβρουαρίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αποστάσεις από την AstraZeneca

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να βασιστεί στην εταιρεία, ανέφερε η Σάντρα Γκαλίνα

Του ανταποκριτή μας στις ΒΥΣΣΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΙΟΛΟΓΟΥ

Διατηρείται η ένταση μεταξύ της Κομισιόν και της AstraZeneca. Η αδυναμία της εταιρείας να τηρήσει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε για την προμήθεια εμβολίων κατά της COVID-19 οδήγησε προχθές τη Σάντρα Γκαλίνα, γενική διευθύντρια Υγείας της Επιτροπής και επικεφαλής της ομάδας διαπραγματεύσεων για τα εμβόλια, να πει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι η Ε.Ε. δεν μπορεί να βασιστεί στην εταιρεία, όπως ήλπιζε.

Μιλώντας στην επιτροπή προϋπολογισμού του Κοινοβουλίου, ανέφερε ότι το σκεύασμα της αγγλοσουηδικής εταιρείας «επρόκειτο να είναι το μαζικό εμβόλιο για το πρώτο τρίμηνο» του 2021. Το γεγονός ότι η εταιρεία ενημέρωσε (στις 22.1) ότι θα παραδώσει μόνο το 25% των συμφωνημένων δόσεων για το α' τρίμηνο αντι-

Τα εμβόλια που «είναι αποτελεσματικά και ασφαλή είναι ευπρόσδεκτα», δήλωσε ο Ερίκ Μαμέρ, απαντώντας σε ερώτηση για το Sputnik V.

προσώπει «πραγματικό πρόβλημα» για τους «27», τόνισε η κ. Γκαλίνα. Η Κομισιόν, πλέον, όπως είπε, θα βασιστεί τη στρατηγική περισσότερο στο εμβόλιο των BioNTech/Pfizer και σε αυτό της Johnson & Johnson, το οποίο αναμένεται να εγκριθεί στις επόμενες εβδομάδες. Η γενική διευθύντρια Υγείας ανέφερε επίσης ότι, στο πλαίσιο της συμμόρφωσης προαγωγής ανάμεσα στην Ε.Ε. και στις φαρμακευτικές εταιρείες, «μπορούμε είτε να λάβουμε τα προϊόντα είτε (να μας επιστραφούν) τα ποσά που έχουμε πληρώσει».

Στη χθεσινή τακτική ενημέρωση π-

Απέναντι στη διογκούμενη διεθνή κριτική που προκάλεσε η θεομοθέτηση του μηχανισμού ελέγχου των εξαγωγών εμβολίων, η αρμόδια εκπρόσωπος της Επιτροπής ανέφερε χθες ότι «γνωρίζουμε για τις ανησυχίες τρίτων χωρών και θα κάνουμε το μέγιστο δυνατό» ώστε να τηρηθούν οι δεσμεύσεις των εταιρειών και προς τις χώρες αυτές.

ντως, ο εκπρόσωπος της Ούρσουλα φοντερ Λάιεν, Ερίκ Μαμέρ, έλαβε αποστάσεις από τις δηλώσεις της κ. Γκαλίνα. Επικαλούμενος τη χθεσινή συνέντευξη της προέδρου της Επιτροπής (μεταξύ άλλων και στην «Κ»), στην οποία μιλάει για «θετικό βήμα» με την αύξηση των παρεχόμενων δόσεων στο α' τρίμηνο και για «καλή συνεργασία πλέον» με την εταιρεία, ο κ. Μαμέρ σημείωσε ότι η λογική του διαφοροποιημένου καρτοφυλακίου είναι ακριβώς η αποφυγή της εξάρτησης από τον έναν ή τον άλλο παραγωγό.

Απέναντι στη διογκούμενη διεθνή κρι-

τική που προκάλεσε η θεομοθέτηση του μηχανισμού ελέγχου των εξαγωγών εμβολίων, η αρμόδια εκπρόσωπος της Επιτροπής ανέφερε χθες ότι «γνωρίζουμε για τις ανησυχίες τρίτων χωρών και θα κάνουμε το μέγιστο δυνατό» για να τηρηθούν οι δεσμεύσεις των εταιρειών και προς τις χώρες αυτές. Η Ιαπωνία χθες έγινε η νεότερη χώρα που εξέφρασε σχετικές ανησυχίες, με τον αρμόδιο υπουργό να δηλώνει ότι ο μηχανισμός της Ε.Ε. έχει ήδη προκαλέσει προβλήματα στις ιαπωνικές προμήθειες.

Τέλος, καθώς εντείνεται η συζήτηση

για αναζήτηση επιπλέον εμβολίων εκτός Ευρώπης, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής αρμόδιος για θέματα Υγείας, απαντώντας σε ερώτηση για το ρωσικό εμβόλιο (Sputnik V), τόνισε ότι «όλα τα εμβόλια που είναι αποτελεσματικά και ασφαλή είναι ευπρόσδεκτα», αρκεί να εγκριθούν από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων και να διαθέτουν μονάδες παραγωγής στην Ε.Ε. Θα ήταν «εξαιρετικά δύσκολο» σε αυτό το χρονικό σημείο να αποκτίσει η Ε.Ε. πρόσβαση σε νέα εμβόλια με την ταχύτητα που απαιτείται, πρόσθεσε ο Ερίκ Μαμέρ.

Αποτελεσματικό κατά 91,6% το Sputnik V

Αποτελεσματικό κατά 91,6% και ασφαλές στην αποτροπή εμφάνισης συμπτωμάτων της λοίμωξης από κορωνοϊό εμφανίζεται ότι είναι το ρωσικό εμβόλιο Sputnik V, σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύθηκε στο έγκριτο επιστημονικό περιοδικό The Lancet. Το ενθαρρυντικό συμπέρασμα ελήφθη από την ανάλυση των δεδομένων από περίπου 20.000 εθελοντές, κυρίως λευκούς και ενήλικους, εκ των οποίων το 75% εμβολιάστηκε με το ρωσικό σκεύασμα. Οι εμβολιασμένοι, επίσης, δεν προκάλεσαν αξιοσημείωτες παρενέργειες, παρά κάποιες συννηθισμένες, όπως ήπια συμπτώματα γρίπης, πόνο στο σημείο της ένεσης, κόπωση ή αδυναμία. Το Sputnik V, όπως τα περισσότερα άλλα εμβόλια, χορηγείται σε δύο δόσεις, με ενδιάμεσο διάστημα 21 ημερών.

Στην ίδια επιθεώρηση αναφέρεται πως το εμβόλιο της AstraZeneca δρα σημαντικά στην ανάσχεση της μετάδοσης του κορωνοϊού (67% μείωση στα θετικά δείγματα μεταξύ όσων έχουν εμβολιαστεί) και ένα τρίμηνο διάστημα μεταξύ των δύο δόσεων δεν αλλάζει τη σημαντική αυτή προστασία.

Το ρωσικό εμβόλιο, όπως και αυτό που αναπτύχθηκε από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης σε συνεργασία με την AstraZeneca, στριζίζεται σε μια τροποποιημένη μορφή αδενοϊού (του ιού του κοινού κρυολογήματος) που μεταφέρει γενετικές πληροφορίες ώστε τα κύτταρά μας να παράγουν την πρωτεΐνη της ακίδας του κορωνοϊού. Αυτή, στη συνέχεια, πυροδοτεί ισχυρή αντίδραση του ανοσοποιητικού συστήματος, θωρακίζοντας τον οργανισμό έναντι της COVID-19. Η ιδιαιτερότητα του ρωσικού εμβολίου, συγκριτικά με το βρετανικό, έγκειται στη χρήση δύο αδενοϊών, ώστε η ανοσοποιητική αντίδραση να είναι ισχυρότερη. Στη δημοσίευσή τους στο The Lancet, οι ερευνητές υπογραμμίζουν την ανάγκη περαιτέρω μελετών σχετικά με την αποτροπή της ασυμπτωματικής μετάδοσης

Το Ρωσικό εμβόλιο Sputnik V χορηγείται σε δύο δόσεις, με ενδιάμεσο διάστημα 21 ημερών.

Είναι ασφαλές και χωρίς αξιοσημείωτες παρενέργειες, σημειώνουν οι ερευνητές στο περιοδικό The Lancet.

του κορωνοϊού, ενώ μέχρι στιγμής δεν έχει αξιολογηθεί ανεξάρτητα η αποτελεσματικότητά της πρώτης δόσης του.

Σε μια άλλη εξέλιξη, αντιμετώπιση με τις μεγάλες ελλείψεις εμβολιαστικών δόσεων, πολλά κράτη των Βαλκανίων στρέφονται στο ρωσικό αλλά και στο κινεζικό εμβόλιο. Η Σερβία είναι το πρώτο ευρωπαϊκό κράτος που χορηγεί το κινεζικό εμβόλιο της Sinopharm.

Στη φυλακή οδηγείται ο Αλεξέι Ναβάλνι

Δικαστήριο του επέβαλε 2,5 χρόνια φυλάκιση σε σωφρονιστική αποικία

Νέο γύρο διαδηλώσεων της αντιπολίτευσης και πολιτικής έντασης στη Ρωσία αναμένεται να πυροδοτήσει η καταδίκη του Αλεξέι Ναβάλνι σε φυλάκιση 2,5 χρόνων. Την απόφαση ανακοίνωσε χθες το βράδυ η δικαστής που εκδικάσει την υπόθεσή του στη Μόσχα, κρίνοντας ότι ο 44χρονος ακτιβιστής και σφοδρός επικριτής του Βλαντιμίρ Πούτιν παραβίασε τους περιοριστικούς όρους που του είχαν επιβληθεί σε προγενέστερη δίκη, τους μήνες που νοσηλεύονταν στη Γερμανία ύστερα από την πολύκροτη υπόθεση δηλητηρίασμού, η οποία λίγο έλειψε να του κοστίσει τη ζωή.

Ο Αλεξέι Ναβάλνι είχε καταδικαστεί σε φυλάκιση 3,5 χρόνων με αναστολή το 2014, σε μια υπόθεση ξεπλύματος «βρώμικου» χρήματος, την οποία ο ίδιος και οι οπαδοί του χαρακτήρισαν χάλκευμένη από το Κρεμλίνο. Η δικαστής αφαιρέσει τους 11 μήνες που είχε ήδη εκτίσει ο Ναβάλνι, τελώντας σε κατ' οίκον περιορισμό. Όπως διευκρίνισε, ο καταδικασθείς θα εκτίσει την ποινή του σε «σωφρονιστική αποικία», δηλαδή σε καθιστάς εσωτερικής εξορίας.

Από τον γυάλινο θάλαμο, όπου βρίσκεται στην διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας, ο Ναβάλνι εξαπέλυσε δριμύ κατηγορώ εναντίον του Ρώσου προέδρου. Απέδωσε τη διωξή του «στον φόβο και στο μίσος» του Πούτιν, υποστηρίζοντας ότι ο ισχυρός άνδρας της Ρωσίας εξοργίστηκε με την αποτυχία της απόπειρας εξόντωσής του με δηλητήριο. Μάλιστα χαρακτήρισε ειρωνικά τον Πούτιν «δηλη-

τηριώδη» και «κλέφτη», ενώ έκανε λόγο για εκστρατεία τρομοκρατίας του λαού. «Στόχος αυτής της δίκης είναι να τρομοκρατηθεί μεγάλος αριθμός ανθρώπων. Φυλακίζουν έναν για να τρομάξουν εκατομμύρια», δήλωσε χαρακτηριστικά.

Οι συνεργάτες του Ναβάλνι είχαν καλέσει τους Μοσχοβίτες να διαδηλώσουν έξω από το δικαστήριο, ζητώντας την απελευθέρωσή του, αλλά η αστυνομία παρενέβη δραστικά, πραγματοποιώντας 311 συλλήψεις, σύμφωνα με μη κυβερνητική οργάνωση. Οι δικηγόροι του Ναβάλνι ανακοίνωσαν ότι θα ασκήσουν έφεση στην απόφαση.

Δώδεκα Δυτικοί διπλωμάτες, εκπροσωπώντας τις ΗΠΑ, την Ε.Ε., τον Καναδά, τη Βρετανία και άλλες χώρες, παρέστησαν

Αναμένεται νέος γύρος διαδηλώσεων από την αντιπολίτευση, δώδεκα Δυτικοί διπλωμάτες έδωσαν το «παρών» στη δίκη του.

στη δίκη, κίνηση την οποία αποδοκίμασε η εκπρόσωπος του ρωσικού υπουργείου Εξωτερικών Μαρία Ζαχάροβα, υποστηρίζοντας ότι στόχος της ήταν η άσκηση «ψυχολογικής πίεσης». Το προηγούμενο διάστημα το Κρεμλίνο άφηνε να εννοηθεί ότι ο Ναβάλνι είναι πράκτορας της CIA.

Το θέμα απασχόλησε και τους υπου-

Οι συνεργάτες του Ναβάλνι είχαν καλέσει τους Μοσχοβίτες να διαδηλώσουν έξω από το δικαστήριο, ζητώντας την απελευθέρωσή του, αλλά η αστυνομία παρενέβη δραστικά, πραγματοποιώντας σωρεία συλλήψεων.

γούς Εξωτερικών Ρωσίας και Σουηδίας κατά τη χθεσινή τους συνάντηση στη Μόσχα. Η επικεφαλής της σουηδικής διπλωματίας Αν Λίντε τόνισε ότι η χώρα της και η Ε.Ε. ως σύνολο «ανησυχούν για την κατάσταση της δημοκρατίας, της κοινωνίας των πολιτών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία». Απαντώντας, ο Σεργκέι Λαβρόφ υποστήριξε ότι, ενώ οι

Ευρωπαίοι κατηγορούν τη χώρα του για τον δηλητηριασμό του Ναβάλνι, αρνούνται να της προσκομίσουν τα πορίσματα των εργαστηριακών τους εξετάσεων που στριζίζουν τα συμπεράσματά τους και κατέληξε, σε σαρκαστικό τόνο: «Βάσει αυτών, έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι το «έπος Ναβάλνι» ήταν μια απάτη».

REUTERS, TASS

Ομοφοβία και συλλήψεις στην Κωνσταντινούπολη

Σε τέσσερις συλλήψεις προχώρησε το Σαββατοκύριακο η τουρκική αστυνομία για φωτομοντάζ, στο οποίο απεικονίζεται η πολύκροτη σημαία του κινήματος υπέρ των δικαιωμάτων των ομοφυλοφίλων να κυματίζει πάνω από τη Μέκκα. Την εικόνα είχαν αναρτήσει σε πανό φοιτητές, που διαδήλωναν την Παρασκευή κατά του διορισμένου από την κυβέρνηση πρύτανη του Πανεπιστημίου του Βοσπόρου. Νέα διαδήλωση φοιτητών πραγματοποιήθηκε χθες το μεσημέρι στον χώρο του πανεπιστημίου στην Κωνσταντινούπολη, με την αστυνομία να προβαίνει σε δεκάδες προσαγωγές. Λίγο νωρίτερα, ο Ταγίπ Ερντογάν είχε, μιλώντας μέσω βίντεο στον κοινοβουλευτική ομάδα του ΑΚΡ: «Θα βοηθήσουμε τους νέους μας να βρουν τον δρόμο τους, όχι ως μέλη της ομοφυλοφιλικής κοινότητας, αλλά ως νέοι ενδεδειγμένοι μέθοδοι παρελθόν. Δεν είμαστε η νεολαία ΛΟΑΤΚΙ (λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανς, κούιρ, ιντερσεξ), ούτε οι νέοι που διαπράττουν βανδαλισμούς. Είστε αυτοί που επιδιωκούν τις τραυματισμένες καρδιές». Παρότι η ομοφυλοφιλία είναι νόμιμη από ιδρύσεως του σύγχρονου τουρκικού κράτους, οι ομοφυλόφιλοι υφί-

στανται διακρίσεις και γίνονται αντικείμενο κοινωνικής καταδίκης.

Διαδηλώσεις κατά του διορισμού του νέου πρύτανη, με στενές σχέσεις με το κυβερνών κόμμα ΑΚΡ, στο Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου πραγματοποιούνται σχεδόν καθημερινά σε πόλεις της Τουρκίας.

Κατά τη διάρκεια διαδήλωσης την Παρασκευή, φοιτητές ανήρτησαν το επίμαχο πανό απέναντι από τα γραφεία της πρυτανείας. Η αστυνομία προχώρησε στη σύλληψη τεσσάρων φοιτητών, που αντιμετώπιζον κατηγορίες «διασποράς μίσους στον πληθυσμό». Σε χθεσινές της δηλώσεις, ο Τούρκος υπουργός Εσωτερικών Σουλεϊμάν Σοϊλίου χαρακτήρισε τους τέσσερις συλληφθέντες «ομοφυλόφιλα φρικιά». Η χθεσινή φοιτητική διαδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου παρά την έντονη παρουσία της αστυνομίας, ενώ αιτήματα των διαδηλωτών ήταν και πάλι η παραιτήση του νέου πρύτανη και η άμεση απελευθέρωση των συλληφθέντων. Η αστυνομία προχώρησε σε δεκάδες προσαγωγές, με τον κυβερνήτη της Κωνσταντινούπολης να επιβεβαιώνει ότι τουλάχιστον 159 διαδηλωτές προσήχθησαν.

Θύμα κακοποίησης η Οκάζιο-Κορτέζ

Την εμπειρία της από την εισβολή οπαδών του Ντόναλντ Τραμπ στο Καπιτώλιο στις 6 Ιανουαρίου περιέγραψε σε μνήμη της στο Instagram η Δημοκρατική βουλευτής της Νέας Υόρκης, Αλεξάντρια Οκάζιο-Κορτέζ, αποκαλύπτοντας ότι έχει πέσει θύμα σεξουαλικής επίθεσης στο παρελθόν. «Οι επικριτές μας προσπαθούν να μας πουν ότι δεν έγινε και τίποτα και πρέπει να συνεχίσουμε τη ζωή μας, χωρίς να λογοδοτήσει κανείς, χωρίς να μαθευτεί η αλήθεια και χωρίς να υπολογίσουμε τους νεκρούς και το

τραυματικό ανθρώπινο κόστος της εισβολής. Εχω επιβιώσει από σεξουαλική επίθεση και το έχω συζητήσει με ελάχιους ανθρώπους στη ζωή μου. Τέτοιες τακτικές άρνησης και υποβάθμισης χρησιμοποιούν οι απολογητές σεξουαλικών εγκλημάτων», είπε η βουλευτής. Η 31χρονη Οκάζιο-Κορτέζ ανέφερε ότι φοβήθηκε για τη ζωή της, ενόσω βρισκόταν κρυμμένη στο λουτρό του γραφείου της κατά τη διάρκεια της εισβολής των ακροδεξιών οπαδών του Τραμπ στο Κογκρέσο.

Βάζουμε πλήρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722

www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Ημεσική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Έδρα: Αρμόλιος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Χαμηλό ποσοστό εμβολιασμού υγειονομικών

Δεν αξιοποίησαν τη σχετική δυνατότητα που τους δόθηκε κατά προτεραιότητα

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Απογοήτευση προκάλεσε στους ειδικούς επιστήμονες της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών το πρόσφατο περιστατικό συρροής κρουσμάτων COVID-19 στο νοσοκομείο Πατρών «Αγιος Ανδρέας», όπου δεκάδες υγειονομικοί έχουν προσβληθεί τις τελευταίες ημέρες από τον κορωνοϊό και στην πλειονότητά τους δεν έχουν εμβολιαστεί. Στο συγκριμένο νοσοκομείο, ωστόσο, όπως δείχνουν τα στοιχεία, οι μισοί δεν την αξιοποίησαν. Ένα μήνα μετά την έναρξη των εμβολιασμών του υγειονομικού προσωπικού, εκτιμάται ότι το 50% των εργαζομένων στα δημόσια νοσοκομεία του ΕΣΥ – ποσοστό που είναι υψηλότερο και εκτιμάται ότι ξεπερνάει το 60% στο ιατρικό προσωπικό – έχει εμβολιαστεί έστω με μία δόση του εμβολίου, αναλογία που κρίνεται χαμηλή, εάν αναλογιστεί κανείς την έκταση της πανδημίας, και είναι ενδεικτική της χαλαρότητας με την οποία αντιμετωπίζουν συνολικά τον εμβολιασμό οι υγειονομικοί στη χώρα μας. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο καθηγητής Παθολογίας Λοιμώξεων και

μέλος της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών Αθανάσιος Σκουτέλης, «είναι επαγγελματική υποχρέωση και υπευθυνότητα, τπρώντας τον όρκο του Ιπποκράτη οι γιατροί και τον όρκο τους ως λειτουργοί οι υπόλοιποι υγειονομικοί να εμβολιάζονται. Οφείλουν να κάνουν το εμβόλιο για να προστατέψουν όχι τον εαυτό τους, αλλά τους ασθενείς τους που εξ ορισμού είναι ευάλωτοι».

Σύμφωνα με πηγές του υπουργείου Υγείας, έως χθες το μεσημέρι είχαν διενεργηθεί περίπου 93.000 εμβολιασμοί, έναντι της COVID-19, εργαζομένων στο ΕΣΥ και σε ιδιωτικές κλινικές. Πρόκειται στη συντριπτική τους πλειονότητα για υγειονομικούς που είχαν δηλώσει εξαρχής την πρόθεση να εμβολιαστούν. Για τους υπόλοιπους που είχαν επιφυλάξει ή δεν πρόλαβαν να δηλώσουν εξαρχής πρόθεση εμβολιασμού, είτε χορηγήθηκε η έκτακτη δόση από τα φιαλίδια των εμβολίων – το διάστημα που αποφασίστηκε να χρησιμοποιείται και έκτα δόση και πριν αυτή τελικά αρχίσει να υπολογίζεται στον γενικό προγραμματισμό των ραντεβού – είτε ακολουθείται η μέθοδος του κλειστού ραντεβού μέσω της πλατφόρμας emvolio.gov.gr, όπως γίνεται αυτή τη στιγμή και με τους ελευθεροεπαγγελματίες γιατρούς.

Για «δυσάρεστη έκπληξη» έκανε λόγο η πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών Μαρία Θεοδωρίδου, με αφορμή το νοσοκομείο της Πάτρας, η ο-

Εως χθες το μεσημέρι, σύμφωνα με πηγές του υπουργείου Υγείας, είχαν διενεργηθεί περίπου 93.000 εμβολιασμοί εργαζομένων στο ΕΣΥ και σε ιδιωτικές κλινικές.

Εκτιμάται ότι μόνο το 50% των εργαζομένων στα δημόσια νοσοκομεία του ΕΣΥ έχουν κάνει έστω τη μία δόση.

ποια σχολίασε πως «το ποσοστό του εμβολιασμού σε αυτό το νοσηλευτικό ίδρυμα ήταν εξαιρετικά χαμηλό. Από αμέλεια; Από δυσπιστία; Από κόπωση αμέλεια κυρίως οι νοσηλεύτριες και οι νοσηλευτές, και λιγότερο οι γιατροί, να εμβολιαστούν;». Και πρόσθεσε: «Θα πρέπει να πούμε ότι η παροιμία “δασκαλε που διδάσκει και νόμο δεν εκράτεις” εδώ δεν έχει περιθώρια. Δεν έχει τόπο να σταθεί. Είμαστε στην εποχή της επι-

δημίας, της πανδημίας του κορωνοϊού και θα πρέπει όλοι, μα όλοι, να επαφελθούμε από το δρόμο που μας δίνεται. Και αυτό είναι το εμβόλιο».

Αντιδράσεις

Η δήλωση αυτή προκάλεσε την αντίδραση των εκπροσώπων των εργαζομένων στα δημόσια νοσοκομεία που διαμαρτύρονται για το πολύ μικρό χρονικό περιθώριο – μόλις μία ημέρα σύμφωνα με την ΠΟΕΔΗΝ – που τους δόθηκε στα μέσα Δεκεμβρίου για να δηλώσουν εγγράφως συμμετοχή στον εμβολιασμό. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΠΟΕΔΗΝ Μιχάλη Γιαννάκο, παρά τις διαβεβαιώσεις που υπήρξαν από τις διοικήσεις των νοσοκομείων ότι θα δοθεί νέα δυνατότητα συμμετοχής, αυτό δεν έγινε. «Εάν δοθεί δεύτερη ευκαιρία, η συμμετοχή θα είναι καθολική», τονίζει.

Μόνο το 11,5% των εκπαιδευτικών έκανε αίτηση για τεστ

Χαμηλό αποδεικνύεται το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών να υποβληθούν σε προληπτικό τεστ για κορωνοϊό. Και αυτό, παρά το συνεχές αίτημα των εκπαιδευτικών ομοσπονδιών προς τα υπουργεία Παιδείας και Υγείας για οργάνωση σχετικών μαζικών τεστ σε εκπαιδευτικούς.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Παιδείας, έως τώρα έχουν υποβληθεί αιτήσεις για τεστ από 17.350 εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας, επί αυτών έχουν δρομολογηθεί να γίνουν 16.000 τεστ και έπεται συνέχεια με τις υπόλοιπες αιτήσεις.

Με δεδομένο ότι, με βάση τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), υπάρχουν 152.013 εκπαιδευτικοί (143.200 στα δημόσια σχολεία και 8.813 στα ιδιωτικά), οι 17.350 αιτήσεις αντιστοιχούν στο 11,5% του συνόλου των νηπιαγωγών, δασκάλων και καθηγητών.

Βέβαια, να τονιστεί ότι πολλοί εκπαιδευτικοί έχουν κάνει προληπτικά τεστ για κορωνοϊό είτε ιδιωτικά είτε μέσω των δομών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως για παράδειγμα όσοι εργάζονται σε νησιά.

Στελέχη του υπουργείου Παιδείας ανέφεραν στην «Κ» ότι οι εκπαιδευτικοί προτιμούν και τους άλλους φορείς που οργανώνουν τεστ – πλν του υπ. Παιδείας σε συνεργασία με τον ΕΟΔΥ, φυσικά – διότι τα τεστ του υπ. Παιδείας οργανώνονται μεταξύ 2.30 μ.μ. και 4.30

Διαρκών rapid tests σε εκπαιδευτικούς και μαθητές πραγματοποιήθηκαν χθες έξω από το Γενικό Λύκειο Ναυπλίου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Παιδείας, μέχρι στιγμής έχουν υποβληθεί μόνο 17.350 αιτήσεις νηπιαγωγών, δασκάλων και καθηγητών.

μ.μ., διάφορο που οι εκπαιδευτικοί επιστρέφουν σπίτι και ξεκουράζονται μετά το πρωινό σχολικό πρόγραμμα.

Πάντως, ακόμη και με την αύξηση του αριθμού των τεστ, και πάλι ποσοστιαία ο αριθμός είναι χαμηλός.

Ξανά τετραψήφιος αριθμός μολύνσεων

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Επιδημιώση της επιδημιολογικής εικόνας της χώρας, που πιθανόν να φέρει και αυστηρότερα περιοριστικά μέτρα, δείχνουν τα τελευταία δεδομένα από την εξέλιξη της πανδημίας του κορωνοϊού. Χθες, 35 ημέρες μετά την τελευταία κρουσμάτων ήταν τετραψήφιος, καταγράφοντας 1.261 νέες διαγνώσεις του κορωνοϊού στη χώρα μας, με την Αττική να προκαλεί ανησυχία στις υγειονομικές αρχές. Ειδικότερα, στην Αττική εντοπίστηκαν 652 νέα κρούσματα, με το σύνολο των περιπτώσεων του Λεκανοπεδίου να παρουσιάζει σημαντική αύξηση στον αριθμό των νέων διαγνώσεων σε σχέση με την προηγούμενη εβδομάδα.

Συγκεκριμένα, στο κέντρο της Αθήνας καταγράφηκαν 180 νέα κρούσματα ή 17,48 ανά 100.000 κατοίκους, στα δυτικά προάστια της Αθήνας 105 (21,44 ανά 100.000 κατοίκους), στον Πειραιά 97 (21,6 ανά 100.000), στη Δυτική Αττική 36 (22,37 ανά 100.000), στον Νότιο Τομέα Αθηνών 84 (15,85), στον Βόρειο Τομέα 79 (13,35) και στην Ανατολική Αττική 68 (13,54). Στη Θεσσαλονίκη εντοπίστηκαν 126 νέα κρούσματα, ενώ άκρως ανησυχιακή παραμένει η κατάσταση στην Αχαΐα (64 νέα κρούσματα και 20,63 ανά 100.000 πληθυσμού), στην Εύβοια (43 και 20,4 ανά 100.000 πληθυσμού), στη Χαλκιδική (38 και 35,88 ανά 100.000 πληθυσμού) και στο Λαοίσι (23 και 30,5 ανά 100.000 πληθυσμού).

Στο πλαίσιο έκτακτης συνέντευξης Τύπου με αφορμή την κατάσταση που επικρατεί στο νοσοκομείο, ο καθηγητής και αντιπρόεδρος του Πανεπιστημίου Πατρών τόνισε ότι «ως γιατροί βλέπουμε τις τελευταίες τρεις με τέσσερις μέρες ότι στο τμήμα επειγόντων περιστατικών έρχεται πάρα πολύς κόσμος για να εξεταστεί και αυτό δείχνει ότι ο ιός έχει εξαπλωθεί πάρα πολύ στην περιοχή μας».

Συνολικά την τελευταία εβδομάδα

καταγράφεται μια σταθερή αύξηση των νέων νοσηλίων στα νοσοκομεία, που πλέον υπερτερούν των εξιτηρίων που εκδίδονται. Είναι ενδεικτικό ότι τη Δευτέρα έγιναν 148 εισαγωγές ασθενών με COVID-19 σε νοσοκομεία και εκδόθηκαν 77 εξιτήρια. Την τελευταία εβδομάδα κατά μέσον όρο γίνονται 135-140 εισαγωγές περιστατικών COVID-19 έναντι 110 πριν από δύο εβδομάδες. Η αύξηση των νέων νοσηλίων δεν αποκαλείται να φέρει και σταδιακή αύξηση στον αριθμό των εισαγωγών σε ΜΕΘ COVID-19, το ποσοστό κάλυψης των οποίων ήταν χθες στο 40,5% πανελλαδικά. Χθες,

1.261 νέες διαγνώσεις, εκ των οποίων οι 652 στην Αττική - Σταθερή αύξηση των νέων νοσηλίων στα νοσοκομεία.

διασωληνωμένοι σε ΜΕΘ νοσηλεύονταν 244 ασθενείς που έχουν προσβληθεί από τον ιό. Δηλώθηκαν 22 θάνατοι, με τον συνολικό αριθμό των θυμάτων της νόσου από την αρχή της επιδημίας να είναι 5.851. Χθες ανακοινώθηκε ότι ταυτοποιήθηκαν 31 περιστατικά του βρετανικού μεταλλαγμένου στελέχους στην Αττική (σύνολο σε όλη τη χώρα 204).

Εν τω μεταξύ, στην αντικατάσταση του επιστημονικού υπευθύνου του Κέντρου Υγείας Κέρκυρας προχώρησε χθες ο υπουργός Υγείας Β. Κικιλιάν, ο οποίος έδωσε εντολή για ΕΔΕ προκειμένου να διερευνηθεί η μη ορθή τήρηση των κριτηρίων προτεραιοτήτων της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών. Είχε προηγηθεί καταγγελία ότι την παρασκευή Πάρα πολύς κόσμος για να εξεταστεί και αυτό δείχνει ότι ο ιός έχει εξαπλωθεί πάρα πολύ στην περιοχή μας. Συνολικά την τελευταία εβδομάδα

Στο τραπέζι η αυστηροποίηση των μέτρων

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Δύο κρίσιμα 24ωρα έχουμε μπροστά μας, κατά τα οποία τα κρούσματα, οι εισαγωγές στα νοσοκομεία και οι διασωληνωμένοι θα δείξουν εάν ήδη έχουμε εισέλθει στο τρίτο κύμα της πανδημίας και θα πρέπει άμεσα να ληφθούν νέα, πιο σκληρά μέτρα ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη ενός νέου «Νοεμβρίου», που αυτή τη φορά θα περιλαμβάνει και την Αττική, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την αντοχή του συστήματος υγείας πανελλαδικά.

Την ίδια ώρα, και η Θεσσαλονίκη μπαί-

«Στην παρούσα φάση δεν υπάρχει ένδειξη για νέο σκληρό lockdown, αλλά τα δεδομένα μπορεί να αλλάζουν σημαντικά καθημερινά», ανέφερε ο Χρ. Ταραντίλης.

Ψυχραιμία και πιστή τήρηση των υφιστάμενων μέτρων ζητεί η κυβέρνηση.

νει εκ νέου στο μικροσκοπικό, καθώς χθες παρουσιάσε άνοδο 50% –όση και η Αθήνα–, και δεδομένων των όσων συνέβησαν στο τέλος Οκτωβρίου του 2020 θεωρείται βέβαιο ότι σύντομα –ακόμα και σήμερα– θα αλλάξει υγειονομικό επίπεδο και θα μπει στο «κόκκινο», που σημαίνει πως θα πάει σε καθυστάθως click away στο λιεμπερίο και θα εφαρμόσει τηλεκατάδουση στα λύκεια. Προσώρας η κυβέρνηση συνιστά ψυχραιμία και ζητάει πιστή τήρηση των υφιστάμενων απαγορεύσεων, οι οποίες πάντως, όπως φαίνεται και από την κίνηση στους δρόμους, κάθε άλλο παρά τηρούνται. Στην πραγματικότητα, η ανησυχία εντός του Μεγάλου Μαζιμού

είναι μεγάλη και στο τραπέζι πέφτουν εισηγήσεις, όπως έχει γράψει από χθες η «Κ», για αυστηροποίηση των μέτρων και στην Αττική. Μέχρι και χθες, ωστόσο, δεν βρισκόμασταν σε αυτή τη φάση, με κυβερνητικές πηγές να παραπέμπουν στην Πέμπτη, που θα έχει φανεί καθαρά πού βρισκόμαστε σε όλα τα επίπεδα.

Καθολικό lockdown

Το εύλογο ερώτημα είναι ποια μπορεί να είναι αυτά τα νέα μέτρα στην περίπτωση που κριθούν απαραίτητα. Εάν οι ειδικοί αποφανθούν ότι είμαστε επισημώς εντός του τρίτου κύματος, τότε όλα τα ενδεχόμενα είναι στο τραπέζι: από αυστηροποι-

ηση της απαγόρευσης κυκλοφορίας –να μετατεθεί δηλαδή στις 6 μ.μ. και για την Αττική, με τα καταστήματα να κλείνουν στις 5 μ.μ. σε αυτή την περίπτωση– μέχρι και επαναξιολόγηση της λειτουργίας των γυμνασίων. Βεβαίως, αν η επιδημιολογική εικόνα εξελιχθεί ακόμη χειρότερα, υπαρκτό είναι και το ενδεχόμενο για ένα καθολικό lockdown είτε στην Αττική είτε ακόμα και σε όλη τη χώρα, όπως άφησε ανοικτό και ο Νίκος Χαρδαλίδης σε παρέμβαση του στον ΑΝΤ1. Στόχος σε αυτή την περίπτωση είναι να «κερδίσουμε» όσο το δυνατόν τον Φεβρουάριο και να αποθνηθεί ένα τρίτο κύμα που μπορεί να αποβεί μοιραίο. Το σχετικό σενάριο σχολίασε χθες και ο

κυβερνητικός εκπρόσωπος Χρήστος Ταραντίλης, ο οποίος το διέψευσε για την ώρα, χωρίς όμως να αποκλείει ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης. «Στην παρούσα φάση δεν υπάρχει ένδειξη για νέο σκληρό lockdown», είπε στον ΣΚΑΪ και πρόσθεσε: «Είναι καθαρά δυναμικό φαινόμενο, τα δεδομένα μπορεί να αλλάζουν σημαντικά καθημερινά, εξετάζονται σαφώς μέτρα μέρα και οι αποφάσεις λαμβάνονται εβδομάδα εβδομάδα», τόνισε χαρακτηριστικά ο ίδιος. Εάν πάντως οι εισηγήσεις της Επιτροπής είναι προς την κατεύθυνση της αυστηροποίησης των μέτρων, τότε η κυβέρνηση δεν έχει περιθώρια ελιγμών.

«Καμπανάκι» μετά το κρούσμα της νοτιοαφρικανικής μετάλλαξης

Της ΗΛΙΑΝΑΣ ΜΑΓΡΑ

Το πρώτο διαγνωσμένο κρούσμα της νοτιοαφρικανικής μετάλλαξης χτύπησε πολλά «καμπανάκια», τόσο γιατί σήμανε την επιβεβαιωμένη παρουσία του συγκεκριμένου στελέχους στη χώρα όσο και γιατί εντοπίστηκε στη Θεσσαλονίκη, μια πόλη που στο προηγούμενο κύμα της πανδημίας επιβαρύνθηκε ίσως όσο καμία άλλη στη χώρα.

«Αυτό που περάσαμε δεν ήταν πόλεμος», λέει στην «Κ» η Κατερίνα Ευθυμίου, αναισθησιολόγος και εντατικολόγος στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ της Θεσσαλονίκης, χαρακτηρίζοντας την κατάσταση που επικρατούσε πριν από λίγους μήνες «σφαγή». Ευτυχώς, η τωρινή εικόνα είναι διαφορετική. «Αυτή τη στιγμή στη Θεσσαλονίκη είμαστε πολύ ψυχρά», συμπληρώνει η ίδια, λέγοντας πως οι μονάδες εντατικής θεραπείας του νοσοκομείου έχουν γύρω στους 7 ασθενείς.

«Αυτή τη στιγμή είναι σε καλή κατάσταση η πόλη», αναφέρει στην «Κ» ο πρόεδρος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Νίκος Παπαϊωάννου, ο οποίος ηγείται της διεπιστημονικής ομάδας του ΑΠΘ που σε συνεργασία με την ΕΥΑΘ εξετάζει το ιικό φορτίο στα λύματα της Θεσσαλονίκης, «όμως δεν εφυσυαζόμαστε». Σημειώνει πως έχει ξεκινήσει η διαδικασία εντοπισμού ξεχωριστών μεταλλάξεων στα λύματα αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα – τονίζει πως για να εντοπιστεί η κάθε μετάλλαξη, θα πρέπει να είναι διαδεδομένη. Ο Θεόδωρος Καραπάντσος, μέλος της ομάδας ερευνητών του ΑΠΘ, αναφέρει πως, σύμφωνα με το τελευταίο δείγμα από τα αστικά λύματα, η πόλη είναι σίγουρα σε χαμηλό επίπεδο ιικού φορτίου, αλλά σημειώνει ότι το νοτιοαφρικανικό στέλεχος είναι ανησυχιακό λόγω μεγάλων μεταδοτικότητας. «Έχει περίπου 1.000 φορές μεγαλύτερο ιικό φορτίο», συμπληρώνει

Παρά την ελεγχόμενη κατάσταση που εμφανίζει σήμερα η Θεσσαλονίκη, το νέο στέλεχος του ιού έχει ανησυχήσει τους ειδικούς, αλλά και τους παράγοντες της πόλης.

στην «Κ». Σύμφωνα με την Ιερά Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως, κληρικός της οποίας βρέθηκε θετικός στο συγκεκριμένο στέλεχος, «δεν υπάρχει ενδοεκκλησιαστική διασπορά». Συγχρόνως κλιμάκιο του ΕΟΔΥ έχουν προβεί σε ικνυλάτση των επαφών του κληρικού.

Παρά την ελεγχόμενη κατάσταση στη Θεσσαλονίκη, η νέα μετάλλαξη έχει ανησυχήσει τόσο ειδικούς όπως η κ. Ευθυμίου όσο και πολιτικούς παράγοντες της πόλης, οι οποίοι τονίζουν πως τα

μέτρα θα πρέπει να τηρούνται και η κινητικότητα να μειωθεί. Πηγές του δημαρχείου Θεσσαλονίκης αναφέρουν στην «Κ» πως το νέο στέλεχος δημιουργήσει ανησυχία, κάτι το οποίο τόνισε σε επιστολή του προς το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και τον ΕΟΔΥ ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνος Ζέρβας. «Ζητώ επικαιροποιημένες οδηγίες, κατευθύνσεις και συνεχή επικοινωνία/ενημέρωση για τον περιορισμό της διασποράς της πανδημίας και την αποφυγή των επιπτώσεων Νοεμβρίου/Δεκεμβρίου στην πόλη μας», έγραψε ο κ. Ζέρβας, τονίζοντας εκτός των άλλων πως η αγορά και τα σχολεία στη Θεσσαλονίκη έχουν ανοίξει «χωρίς ιδιαίτερους περιορισμούς». «Δεν πρέπει να εφυσυαζόμαστε καθόλου», λέει στην «Κ» ο δήμαρχος Πυλαίας-Χορτιάτη Ιγνάτιος Καϊτεζίδης. «Υπάρχει πληθυσμιακή ανησυχία, αλλά αυτοί οι δύο καινούργιοι παράγοντες» – η λειτουργία αγοράς και σχολείων – «δεν ξέρω πού θα

μεταλλάξει του ιού, αλλά ανησυχιακές είναι μόνο εκείνες που δημιουργούν κλινικά προβλήματα. Οι προκειμένες μεταλλάξεις, και κυρίως η νοτιοαφρικανική, έχουν προκαλέσει ανησυχία λόγω αυξημένων μεταδοτικότητας και τοξικότητας του ιού – αυτή η ανησυχία αφορά το σύνολο της χώρας. «Η διασπορά είναι σε χαμηλό επίπεδο αλλά υπάρχει μια τάση αύξησης», λέει ο κ. Γώγος. Τα πιο ανησυχιακά δεδομένα αφορούν την Αττική προς το παρόν, αλλά τονίζει πως και η διασπορά στη Χαλκιδική είναι ανησυχιακή επειδή είναι μια «κόκκινη» περιοχή που γενοτυπεί με την «πράσινη» Θεσσαλονίκη. «Είναι μεγάλη ανάγκη να κρατηθούμε ζωντανό σε σχέση με την έκταση της πανδημίας, μέχρι να έχουμε

έναν ικανοποιητικό αριθμό εμβολιασμένων», σημειώνει, λέγοντας πως ο εμβολιασμός ηλικιωμένων και ανηρώπων με υποκείμενα νοσήματα θα χρειαστεί σίγουρα δύο μήνες.

Στη Χαλκιδική

Όσον αφορά τη Χαλκιδική, όπου εντοπίστηκαν τουλάχιστον 14 κρούσματα της βρετανικής μετάλλαξης, η δήμαρχος Κασσάνδρας Αναστασία Χαλκιά λέει στην «Κ» πως η έξαρση δημιουργήθηκε λόγω ανθρώπων που ταξίδεψαν στο εξωτερικό, επέστρεψαν στη Χαλκιδική και δεν τηρούσαν τα μέτρα. Η ίδια εκφράζει την ανησυχία της και για τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας σε έναν δήμο αμιγώς τουριστικό. «Βιώνουμε μια τραγωδία στον Δήμο Κασσάνδρας, όπως και σε κάθε τουριστικό δήμο» δεν ξέρω αν θα αντέξουν δεύτερο καλοκαίρι σαν τον '20», λέει. «Πρέπει», δηλώνει, «να μείνουμε ζωντανό».

ΜΕΓΑΛΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΝΕΑ
ΣΕΙΡΑ

ΜΑΡΙΚΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Λαμπέτη, Χορν, Κοτοπούλη, Παξινού και άλλες μορφές του ελληνικού θεάτρου πρωταγωνιστούν στη νέα σειρά βιβλίων της «Καθημερινής» με την υπογραφή του Μάκη Δελαπόρτα.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 07 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτικά και Οικονομικά Πρωτοβουλία

Προϋπολογισμός περιορισμένων δυνατοτήτων λόγω lockdown

Το κόστος ενός μήνα καραντίνας υπολογίζεται σε περίπου 3 με 3,5 δισ.

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Δεν δοκιμάζει μόνο τα όρια επιβίωσης κάποιων επιχειρήσεων το «ακοντίζον» των περιοριστικών μέτρων για τον έλεγχο της πανδημίας, αλλά και τις αντοχές του προϋπολογισμού. Τα νέα μέτρα της Παρασκευής, που επανέφεραν το click away για το λιανεμπόριο στις «κόκκινες» περιοχές, με εξαίρεση τα καταστήματα ένδυσης και υπόδησης, τα κομμωτήρια και τα βιβλιοπωλεία, όπου θα εφαρμοστεί το click in shop, ήταν μεν «χειρουργικά», αλλά ξεχείλισαν το ποτήρι στον ήδη επιβαρυνόμενο, λόγω παρατεταμένων περιορισμών, προϋπολογισμό.

Ελλείμμα

Δεν υπάρχει πλέον αμφιβολία: «Θα έχουμε μεγαλύτερο έλλειμμα», αναγνωρίζει υψηλόβαθμη πηγή του οικονομικού επιτελείου, σημειώνοντας ότι η κυβέρνηση έχει εννημερώσει σχετικά και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Σημειώνεται ότι ο προϋπολογισμός του 2021 προβλέπει πρωτογενές έλλειμμα 3,9% του ΑΕΠ έναντι 7,2% του ΑΕΠ το 2020. Το κόστος ενός μήνα lockdown, όπως αυτό που εφαρμόστηκε από τον περασμένο Νοέμβριο, είναι περίπου 3 με 3,5 δισ. ευρώ, αναφέρουν οι πηγές του οικονομικού επιτελείου. Υπολογίζεται ότι περίπου το μισό είναι από αλώ-

Το δημοσιονομικό κόστος του 2020 θα καλυφθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης σε ορίζοντα 7ετίας.

εσόδων και τα άλλα μισά είναι μέτρα στήριξης, κυρίως η πληρωμή της ειδικής αποζημίωσης για όσους εργαζομένους μπαίνουν σε αναστολή.

Η κυβέρνηση συντάζει τον προϋπολογισμό του 2021 με βάση σενάριο μερικού lockdown για το πρώτο τρίμηνο, δηλαδή με ανοικτό το λιανεμπόριο και κλειστή την εστίαση. Τον Απρίλιο θα άρχιζε το άνοιγμα. Στη βάση αυτή, ο προϋπολογισμός έχει ενσωματώσει ένα κόστος 1,5 δισ. ευρώ τον μήνα για τους τρεις πρώτους μήνες του έτους. Έτσι, αν έκλεινε εντελώς το λιανεμπόριο τώρα, το επιπλέον κόστος, εκτός προϋπολογισμού, θα ήταν 1,5 δισ. ευρώ τον μήνα. Αυτό δεν έγινε τελικά, περιορίζοντας κάπως τη ζημία. Αλλάωστε, τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του το οικονομικό επιτελείο, σύμφωνα με πηγή του, δείχνουν ότι το λιανεμπόριο δεν ενοχοποιείται ιδιαίτερα ως χώρος διάδοσης του ιού. Προηγούνται τα σουπερ μάρκετ, οι λαϊκές αγορές, τα μέσα μαζικής μεταφοράς και στη συνέχεια, στην τέταρτη

Με το click away και τον περιορισμό του μόνο στην Αττική και στις «κόκκινες» περιοχές, το κόστος υπολογίζεται από το οικονομικό επιτελείο σε περίπου 500 εκατ. ευρώ τον μήνα. Μόνο η Αττική κοστίζει 100 εκατ. ευρώ τον μήνα.

θέση, βρίσκονται μαζί λιανεμπόριο και σχολεία. Με το click away και με τον περιορισμό του μόνο στην Αττική και στις «κόκκινες» περιοχές, το κόστος υπολογίζεται σε περίπου 500 εκατ. ευρώ τον μήνα. Μόνο η Αττική κοστίζει 100 εκατ. ευρώ τον μήνα.

Υπολογισμοί

Οι υπολογισμοί για το κόστος δεν μπορούν βεβαίως να είναι ακριβείς, δεδομένου ότι το αποτέλεσμα εξαρτάται από την κίνηση των καταστημάτων και την αντίδραση των επιχειρηματιών. Όπως έλεγε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, ο τζίρος στο λιανεμπόριο ήταν την προηγούμενη εβδομάδα 57% υψηλότερος σε σύγκριση με την αντίστοιχη εβδομάδα του περασμένου χρόνου. Ασφαλώς, όμως, οι νέοι περιορισμοί θα αλλάζουν τα δεδομένα.

Το δημοσιονομικό κόστος πάντως, μολοντί μεταφράζεται σε χρέος και συνεπώς δεν είναι η καλύτερη εξέλιξη για μια ήδη

υπερχρεωμένη χώρα, δεν δημιουργεί στη φάση αυτή προβλήματα με τους κανόνες της Ε.Ε. και τις δεσμεύσεις της χώρας απέναντί της. Η Ελλάδα ακολουθεί τη μοίρα όλων της Ευρώπης και το κόστος δανεισμού της δείχνει αυτή τη στιγμή, με τη βοήθεια και της ΕΚΤ, ανεπείραστο από την αντίστροφη της πορείας δημοσιονομικής εξυγίανσης. Όμως, όλα έχουν τα όριά τους και στο οικονομικό επιτελείο ανησυχούν μήπως τα ξεπεράσουν.

Ενας παράγοντας που ανησυχεί την κυβέρνηση είναι ο τουρισμός και συγκεκριμένα το ενδεχόμενο να υποστεί πλήγμα μεγαλύτερο από αυτό που έχει υπολογισθεί.

Περιθώρια για άλλα μέτρα

Μπορεί να έχει απαλλάξει από τους κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας και τις μεταμνημονιακές δεσμεύσεις για υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα η χώρα, αλλά για να καλύψει το κόστος των μέτρων στήριξης το Δημόσιο, μήνα τον μήνα, πρέπει να μπαίνουν λεφτά στα ταμεία του

κράτους. Να μην το Δημόσιο έχει 36,7 δισ. ευρώ ταμειακά διαθέσιμα, αλλά όταν χρειάζεται 3-4 δισ. ευρώ τον μήνα η πίεση γίνεται έντονη σε ταμειακό επίπεδο. «Δεν κινδυνεύει το «μαξιλάρι», αλλά πρέπει να προσέξουμε πολύ», διαμνύει ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας. Οι δυνατόστες εξόδου στις αγορές, όπως αυτή της τελευταίας εβδομάδας, που εξασφάλισε 3,5 δισ. ευρώ με πολύ χαμηλό επιτόκιο, δεν είναι απεριόριστες. Πηγή του οικονομικού επιτελείου έλεγε, σε μάλλον αγωνιώδη τόνο, την περασμένη εβδομάδα ότι «η βεντάλια των μέτρων έχει ανοίξει στον μέγιστο βαθμό. Δεν μπορεί να ανοίξει άλλο».

Αυτό σημαίνει ότι το επιτυχημένο μέτρο της επιστρεπτέας προκαταβολής θα ολοκληρώσει μάλλον τη διαδρομή του στον 6ο κύκλο του, τον Μάρτιο, ο οποίος έχει ήδη προαναγγελθεί, ενώ το νέο μέτρο που ετοιμάζεται για την κάλυψη πάγιων δαπανών μεσαίων επιχειρήσεων θα κυμανθεί σε ένα επίπεδο στήριξης της τάξεως των

500 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με πηγές του οικονομικού επιτελείου, πολύ κάτω από το 1,5 δισ. των προηγούμενων γύρων της επιστρεπτέας προκαταβολής. Σε αυτό το πνεύμα, η αύξηση του πλάφον της ενίσχυσης ανά επιχείρηση από τα 3 εκατ. ευρώ στα 10 εκατ. ευρώ, την οποία αποφάσισε η Κομισιόν την περασμένη Πέμπτη, εφόσον εφαρμοστεί στην Ελλάδα θα έχει ως αποτέλεσμα απλώς να μοιραστούν υψηλότερα ποσά σε λιγότερες επιχειρήσεις, από τη στιγμή που ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να αυξηθεί.

Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θεόδωρος Σκυλακάκης έλεγε τις προηγούμενες μέρες ότι «πλέον το κόστος αρχίζει και γίνεται σοβαρό». Ο ίδιος εξηγήσει ότι το δημοσιονομικό κόστος του 2020 θα καλυφθεί μάλλον από το Ταμείο Ανάκαμψης σε ορίζοντα 7ετίας, αλλά το κόστος του 2021 είναι μελλοντικοί φόροι και μόνο με πρόσθετες μεταρρυθμίσεις, που θα φέρουν ανάπτυξη, μπορεί να αντισταθμιστεί.

Η Λαγκάρντ κρατάει γεμάτα τα ταμεία του ελληνικού Δημοσίου

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Το πιο σημαντικό «όπλο» της Ελλάδας απέναντι στην κρίση που έχει προκαλέσει η πανδημία εδώ και περίπου 11 μήνες, δεν είναι άλλο από τα ταμειακά διαθέσιμα τα οποία μπορούν και χρηματοδοτούν τα μέτρα στήριξης της οικονομίας και παράλληλα στέλνουν ένα μήνυμα στις αγορές ότι η χώρα δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα ρευστότητας.

Ο μεγάλος «σύμμαχος» της ελληνικής οικονομίας, ο οποίος βοηθάει στη διατήρηση αυτού του «μαξιλαριού» ασφαλείας, το οποίο σήμερα διαμορφώνεται στα 36,7 δισ. ευρώ, δεν είναι άλλος από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την ποσοτική χαλάρωση που ακολουθεί η Κρ. Λαγκάρντ. Μέσω του προγράμματος PEPP που έχει γίνει ο μεγάλος αγοραστής των ελληνικών ομολόγων, υπερκαλύπτοντας την εκδοτική δραστηριότητα του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, σε ποσοστό μάλιστα που δεν συναντάται σε καμία άλλη χώρα της Ευρωζώνης, διασφαλίζοντας έτσι ότι το κόστος δανεισμού θα παραμείνει υπό έλεγχο ώστε να ενισχύονται τα ταμειακά διαθέσιμα και να «αιματοδοτείται» η οικονομία.

Αυτό αποδεικνύεται... μαθηματικά. Το 2020 το ελληνικό Δημόσιο άντλησε από τις εξόδους στις αγορές συνολικά 12 δισ. ευρώ. Η ΕΚΤ μέσα από το PEPP αγόρασε ελληνικά ομόλογα ύψους περίπου 18 δισ. ευρώ. Αυτό σημαίνει πως κάλυψε κατά 1,5 φορά την εκδοτική δραστηριότητα της Ελλάδας.

Κάτι ανάλογο πρόκειται να γίνει και το 2021, καθώς ο ΟΔΔΗΧ αναμένεται να α-

Οι αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ διασφαλίζουν χαμηλό κόστος δανεισμού και ενισχύουν τη ρευστότητα.

ντλήσει από τις αγορές περί τα 12 δισ. ευρώ επίσης, ενώ έως το τέλος του PEPP στο α' τρίμηνο του 2022, η ΕΚΤ μπορεί δυναμικά να αγοράσει άλλα περίπου 20 δισ. ευρώ. Σημειώνεται πως τα ελληνικά ομόλογα αναφοράς που είναι σε κυκλοφορία διαμορφώνονται σε περίπου 57 δισ. ευρώ και έτσι η ΕΚΤ ήδη κατέχει περίπου το ένα τρίτο αυτών. Όπως τόνισε και πρόσφατα σε συνέντευξη ο γενικός διευθυντής του ΟΔΔΗΧ, Δημήτρης Τσάκωνας, η Ελλάδα ήταν από τις πολύ λίγες χώρες που δεν αύξησαν σημαντικά τις χρηματοδοτικές τους ανάγκες το 2020, ενώ τα spreads σημείωσαν τη μεγαλύτερη συρρίκνωση στην Ευρωζώνη. «Αυτό οφείλεται ολοκληρωτικά στην ΕΚΤ και στο πρόγραμμα PEPP», όπως επισήμανε, και στόχος του ΟΔΔΗΧ και το 2021 είναι να εκμεταλλευτεί αυτές τις συνθήκες και τη σημαντική ευκαιρία που δίνει η ΕΚΤ.

Σύμφωνα με αναλυτές και οικονομολόγους που μίλησαν στην «Κ», ο ρόλος της ΕΚΤ είναι όντως καταλυτικός σε αυτή την κρίση, ωστόσο σημαντικό μέρος της «επιτυχίας» της διατήρησης των υψηλών ταμειακών διαθεσίμων οφείλεται και στη διαχείριση που έχει κάνει η ίδια η Ελλάδα. Αξίζει να σημειωθεί πως σε ό,τι αφορά το «μαξιλάρι» ο στόχος είναι να διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα και φέτος, αν και αναμένεται να κλείσει κατά 6-8 δισ. χαμηλότερα

Τα ελληνικά ομόλογα αναφοράς που είναι σε κυκλοφορία διαμορφώνονται σε περίπου 57 δισ. ευρώ και η ΕΚΤ ήδη κατέχει το ένα τρίτο αυτών.

από τα 31 δισ. ευρώ που έκλεισε το 2020, δηλαδή στα 25-22 δισ. ευρώ, σύμφωνα και με τα σενάρια που έχει ανακοινώσει ο ΟΔΔΗΧ.

Η ΕΚΤ είναι πράγματι το βασικό «μαξιλάρι» της Ελλάδας κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης, όπως σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής ανάλυσης της αγοράς σταθερού εισοδήματος της Deutsche Bank Ιωάννης Σώκος. Σε ένα έτος όπου η Ελλάδα έπρεπε να αυξήσει τις δημοσιονομικές της δαπάνες για να στηρίξει την οικονομία, οδηγώντας έτσι σε μεγαλύτερες δανειακές ανάγκες που θα μπορούσαν να έχουν εξα-

ντλήσει τα ταμειακά της διαθέσιμα, το ποσό των αγορών της ΕΚΤ κατάφερε να υπερβεί τον όγκο εκδόσεων ομολόγων. Αυτό άσκησε πιωτικές πιέσεις στις αποδόσεις και επέτρεψε στην Ελλάδα όχι μόνο να προστατεύσει το πολύτιμο απόθεμα μετρητών της, αλλά και να δανειστεί με πολύ ευνοϊκά επιτόκια και σε σχετικά μεγάλες ληξίες που ελαχιστοποιούν την αρνητική επίδραση αυτής της υπερβολικής δημοσιονομικής δαπάνης στη βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους. Επομένως, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ΕΚΤ, και φυσικά το Ταμείο Ανάκαμψης, αποτελούν τα κύρια όπλα της

Ελλάδας κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσης. Από την πλευρά του, ο Φάμπιο Μπαλμπόνι, οικονομολόγος της HSBC, θεωρεί πως τα είσσημα δεν πρέπει να δοθούν τόσο στην ΕΚΤ, όσο στην Ελλάδα. «Δεν νομίζω ότι πρέπει να βλέπουμε την ΕΚΤ ως τον ναυαγικό ή ακόμα και τον κύριο λόγο για τις ισχυρές επιδόσεις της Ελλάδας. Για μένα, η Ελλάδα είναι αυτή που έχει κάνει τα περισσότερα από μόνη της. Η ΕΚΤ με το PEPP ουσιαστικά βοήθησε την Ελλάδα να αντισταθμίσει τις συνέπειες της πανδημίας όσον αφορά τις πρόσθετες ανάγκες εκδόσεων», όπως σημειώνει στην «Κ».

Ο σωστός υπολογισμός, κατά τον οικονομολόγο, θα ήταν να μην κοιτάζουμε τα επίπεδα της εκδοτικής δραστηριότητας, αλλά το επίπεδο του ελλείμματος. Η Ελλάδα, από ένα μικρό δημοσιονομικό πλεόνασμα το 2019 «γύρισε» σε έλλειμμα περίπου 10% του ΑΕΠ το 2020, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της HSBC. Αυτό ισούται με το 12% του ΑΕΠ ή 20 δισ. ευρώ. Η ΕΚΤ λοιπόν, σύμφωνα με τον κ. Μπαλμπόνι, δεν έκανε τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο από το να αντισταθμίσει αυτές τις απώλειες.

Το «κλειδί» είναι, όπως τονίζει, ότι η Ελλάδα είχε ήδη τεθεί σε ισχυρή θέση από την άποψη των αγορών, δεδομένης της ισχυρής δέσμευσής της για μεταρρυθμίσεις, ιδιωτικοποιήσεις, ικανότητα προσέλκυσης ξένων άμεσων επενδύσεων, που οδήγησαν σε αναβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης. Επιπλέον, συνέβαλαν στην αλλαγή της αντίληψης της Ευρώπης για τη χώρα. Οι αγορές της ΕΚΤ ύψους 18 δισ. ευρώ επισκιαζονται από τα 32 δισ. ευρώ που κατάφερε να «αποκτήσει» η Ελλάδα από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ε.Ε.

Πρόκληση

Το τέλος του PEPP θα μπορούσε να αποτελέσει μεγάλη πρόκληση πάντως για την Ελλάδα, η οποία εάν δεν έχει αποκτήσει επενδυτική βαθμίδα θα χάσει μια σημαντική στήριξη. Ωστόσο, το σφέλι του PEPP μπορούν να αντικατασταθούν από άλλα οφέλη. «Σίγουρα θα μπορούσε να αποτελέσει πλήγμα, ωστόσο το πρόγραμμα δεν θα τελειώσει σύντομα, οι επανεπενδύσεις θα συνεχιστούν πέραν του τέλους του και η Ελλάδα θα μπορούσε επίσης να μπει στην πιστωτική γραμμή του ESM, που θα παραμένει διαθέσιμη, για να εξασφαλίσει την πρόσβαση στο «κανονικό» QE», σημειώνει ο κ. Μπαλμπόνι της HSBC. Το πιο σημαντικό της προσέγγισης, είναι ότι η απόλυτη πρόσβαση στην ποσοτική χαλάρωση δεν θα αλλάξει τα θεμελιώδη στοιχεία της ελληνικής οικονομίας. Όσο το δημοσιονομικό έλλειμμα ανακαμπτει και η δέσμευση της κυβέρνησης για βιώσιμα δημόσια οικονομικά παραμένει, η Ελλάδα θα είναι σε θέση να ξεπεράσει άνετα την απουσία στήριξης από την ΕΚΤ. Χρονικά, το τέλος του PEPP συμπίπτει και με την πλήρη «δράση» του Ταμείου Ανάκαμψης, έτσι θα υπάρξει περισσότερη δημοσιονομική από ό,τι νομιματικά στήριξη για την ελληνική οικονομία.

Επενδύσεις 200-250 εκατομμυρίων ευρώ στα νησιά

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Τρία νέα χρηματοδοτικά οχήματα για την ενίσχυση των δημοσίων έργων υποδομών, ενέργειας αλλά και μεταφορών, όπως και για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων νησιωτικών επιχειρήσεων, περιλαμβάνει το σχέδιο νόμου του υπουργείου Ναυτιλίας που φέρει τον τίτλο «Ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική στον νησιωτικό χώρο» και κατατέθηκε στη Βουλή με στόχο να περάσει από την Ολομέλεια την επόμενη εβδομάδα. Με τα εν λόγω χρηματοδοτικά εργαλεία, που φέρουν τις κωδικές ονομασίες «Πρόγραμμα "Νεάρχους"», «Πρόγραμμα χρηματοδότησης νησιωτικής επιχειρηματικότητας» και «Ταμείο Θαλάσσιας - Γαλάζιας Οικονομίας», ο υπουργός Γιάννης Πλακιωτάκης και οι συνεργάτες του φιλοδοξούν να συγκεντρώσουν κεφάλαια της τάξεως των 200 έως 250 εκατ. ευρώ από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ευρωπαϊκούς πόρους και την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, ώστε να προχωρήσουν σε επενδύσεις και στήριξη ενός μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων. Οι πόροι αυτοί έρχονται να προστεθούν στον προ-

Θα υλοποιηθούν μέσω τριών νέων χρηματοδοτικών οχημάτων που θεσπίζει το υπουργείο Ναυτιλίας.

ϋπολογισμό ύψους 1 δισ. ευρώ του υπουργείου που αφορά κυρίως τα εξοπλιστικά προγράμματα του λιμενικού.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα «Νεάρχους» έχει στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη των λιμένων και τη βελτίωση των βασικών υποδομών τους, καθώς και κρίσιμων υποδομών λιμενικών αρχών, δημοσίων σχολών Εμπορικού Ναυτικού και άλλων εγκαταστάσεων του υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, την ανάπτυξη ποιοτικών υπηρεσιών θαλάσσιων ενδομεταφορών και τουρισμού, την ανάπτυξη ειδικών νησιωτικών περιοχών ή περιοχών που αντιμετωπίζουν προκλήσεις, με έμφαση σε αποδεδειγμένες διαχειρίσιμες φυσικών πόρων, και τις ασφαλείς, ποιοτικές και επαρκείς μετακινήσεις και δια-βίωση

των κατοίκων των νησιωτικών περιοχών. Το υπουργείο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα κρατικά ή και δημοτικά λιμενικά ταμεία, οι οργανισμοί λιμένων και το σύνολο των φορέων διαχείρισης λιμένων (ΦΔΕΛ) θα μπορούν να χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξυπηρέτηση των δανείων θα γίνεται μέσω λογαριασμού που συστήνεται στο Παρακαταθηκών και Δανείων και θα χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και από το ΕΣΠΑ ή το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Με το δεύτερο εργαλείο, το «Πρόγραμμα χρηματοδότησης νησιωτικής επιχειρηματικότητας», στόχος είναι η παροχή κάθε μορφής χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων και επιστροφών, σε επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε αμυγλάς νησιωτικές περιφέρειες της χώρας (δηλαδή Κρήτη, Ιόνιο -συμπεριλαμβανομένων της Λευκάδας-, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο), περιφέρειες με νησιωτικά συμπλέγματα ή μεμονωμένα νησιά (δηλαδή Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, Θεσσαλία, Αττική, Στερεά Ελ-

λάδα, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα, καθώς και στην Εύβοια) και δραστηριοποιούνται σε τομείς της θαλάσσιας οικονομίας, ιδίως σε μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, για την ενίσχυση της βιωσιμότητας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητάς τους. Η διαχείριση και υλοποίηση του προγράμματος νησιωτικής επιχειρηματικότητας θα ασκείται από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.

Το τρίτο πρόγραμμα είναι το «Ταμείο Θαλάσσιας - Γαλάζιας Οικονομίας», με σκοπό τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων για την ανάπτυξη και προώθηση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας στον τομέα της θαλάσσιας οικονομίας και της γαλάζιας ανάπτυξης, καθώς και στους τομείς ναυτιλιακής τεχνολογίας, ναυτιλιακού και ναυπηγικού εξοπλισμού, ανάπτυξης εφαρμογών και για τη χρήση τεχνολογίας, πληροφορικής και επικοινωνιών στους τομείς αυτούς. Αυτό το τρίτο ταμείο θα χρηματοδοτείται με εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους, σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τη σύσταση ταμείων με πόρους του ΠΔΕ ή του ΕΣΠΑ κατά περίπτωση.

Οι πόροι θα διοχετευθούν σε δημόσια έργα υποδομών, σε μικρομεσαίες νησιωτικές επιχειρήσεις και στους κλάδους ενέργειας και μεταφορών.

must

07/02

ΜΕ ΤΗΝ & Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

READY FOR SPRING

ΙΩΑΝΝΑ
ΜΑΛΕΣΚΟΥ

Αβεβαιότητα και το 2021 για τον τουρισμό

Ο στόχος για ανάκτηση του 50% των εσόδων του 2019 είναι αυτή τη στιγμή επικεικώς αισιόδοξος, λέει ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ, Γιάννης Ρέτσος

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Παράταση της αβεβαιότητας για τον τουρισμό εξαιτίας των καθυστερήσεων στους εμβολιασμούς παγκοσμίως αλλά και της συνεχιζόμενης έντασης της πανδημίας προσφέρει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων Γιάννης Ρέτσος. Εκτιμά πως ο στόχος για ανάκτηση του 50% των εσόδων του 2019 εμφανίζεται αυτή τη στιγμή ως επικεικώς αισιόδοξος και υπογραμμίζει την ανάγκη εφαρμογής επιθετικών εργαλείων πολιτικής όπως η έστω προσωρινή μείωση του ΦΠΑ σε διαμονή και τουριστικό πακέτο για να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα. Μιλώντας στην «Κ» εξήγησε πως θα χρειαστεί στήριξη του τουρισμού καθ' όλο το πρώτο εξάμηνο και παράλληλα ζητεί την υλοποίηση ενός ευρύτατου επενδυτικού προγράμματος για την αναβάθμιση των παρωχημένων υποδομών πολλών προορισμών, καθώς η επόμενη μέρα της πανδημίας θα φέρει μεγάλες προκλήσεις για τον κλάδο σε ένα έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον. Αν και επισμαίνει πως πάρα πολλές επιχειρήσεις δοκιμάζονται σημαντικά, δεν περιμένει εκτεταμένες χρεοκοπίες αφού η κυβέρνηση, όπως χαρακτηριστικά λέει, κρατάει «διασωληνωμένη» την οικονομία. Μεσοπρόθεσμα όμως αναμένει και αναδιαρθρώσεις και νέους επενδυτές, και τη δημιουργία μεγαλύτερων σχημάτων στον τουρισμό. Εντοπίζει ως κρίσιμο κρίκο της αλυσίδας τις αερομεταφορές, ενώ σχολιάζει τη συνεργασία του ΣΕΤΕ με το υπουργείο Τουρισμού και τον ΕΟΤ αλλά και τη στενότερη συνεργασία με το οικονομικό επιτελείο και το υπουργείο Εργασίας.

– Ποια είναι η εκτίμησή σας για τη χρονιά και ποιες παράμετροι είναι καθοριστικές;

– Ο ΣΕΤΕ έχει τοποθετηθεί για το 2021, ήδη από τον Νοέμβριο του 2020, κάνοντας μια πρώτη εκτίμηση για έσοδα που πιθανώς να έφταναν το 50% των εσόδων του 2019. Η εκτίμηση αυτή λάμβανε υπ' όψιν την κατάσταση της πανδημίας τη δεδομένη στιγμή, αλλά και στοιχεία από τις αεροπορικές εταιρείες, τα αεροδρόμια και τα παγκόσμια online συστήματα κρατήσεων. Συνδεούσαν όμως και από την επισήμανση ότι η παγκόσμια ρευστότητα της κατάστασης μπορεί να κατασπύσει από τη μία στιγμή στην άλλη την οποιαδήποτε πρόβλεψη άκυρη και άτοπη. Σήμερα που μιλάμε, σχεδόν δύο μήνες μετά, την ευφορία από την έγκριση των πρώτων εμβολίων και της έναρξης των εμβολιασμών, αλλά και την αλλαγή της πολιτικής κατάστασης στις ΗΠΑ που ερμηνεύτηκε, δικαίως, ως προάγγελος καλύτερης και πιο θεσμικής επικοινωνίας με την Ευρώπη, έχει διαδεχθεί ο προβληματισμός. Αυτό οφείλεται στις διαμάχες της Ε.Ε. με τις εταιρείες των εμβολίων, σε αθέτηση συμφωνιών, αλλά και σε εμφανώς αυστηρότερη πολιτική έναντι της πανδημίας, που ήδη εφαρμόζει η νεοεκλεγμένη αμερικανική κυβέρνηση. Ας μην ξεχνάμε ότι παράλληλα υπάρχει και

“

Είναι βέβαιο πως θα χρειαστεί στήριξη ο τουρισμός όλο το πρώτο εξάμηνο του 2021.

“

Το μεγάλο στοίχημα είναι να διασωθεί η υγιής επιχειρηματικότητα, μικρή ή μεγάλη, η οποία αναπτύχθηκε έως ότου μας χτύπησε η πανδημία.

“

Πρέπει να σκεφτούμε και μία προσωρινή, για το 2021, μείωση του ΦΠΑ σε διαμονή και υπηρεσία τουριστικού πακέτου.

“

Τα κόκκινα δάνεια αποτελούν ένα από τα βασικότερα προβλήματα που άφησε πίσω της η δημοσιονομική κρίση.

μια παγκόσμια οικονομική κρίση. Στις περισσότερες αγορές μας καταγράφηκε μείωση του ΑΕΠ μεταξύ 5% και 10%. Και αυτό το γεγονός θα περιορίσει τη δυνατότητα πολλών να ταξιδέψουν. Όλα αυτά καθιστούν την οποία εκτίμηση παρακινδυνευμένη. Διατηρούμε την έμφυτη αισιοδοξία μας, ελπίζουμε για το καλύτερο, αλλά προετοιμαζόμαστε για το χειρότερο.

– Μέσα σε αυτή τη συγκυρία υπεγράφη πρόσφατα η νέα Εθνική Κλαδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας των Ξενοδοχοπαλλήλων. Θα θέλαμε ένα σχόλιό σας.

– Με δύο λέξεις. Μεγάλη χαρά. Η συλλογική σύμβαση, η μεγαλύτερη κλαδική που παραμένει σε ισχύ, αποτελεί μία εμ-

Και αναδιαρθρώσεις θα υπάρξουν, και νέοι επενδυτές θα εμφανιστούν, και σίγουρα θα έχουμε δημιουργία μεγαλύτερων σχημάτων σε πολλούς κλάδους του τουρισμού, τονίζει ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, Γιάννης Ρέτσος.

βληματική κατάσταση του τουρισμού, εδώ και πέντε δεκαετίες. Η σημασία της αναδείχθηκε στα χρόνια της δημοσιονομικής κρίσης. Να θυμίσω ότι το 2012, ενώ η νομοθεσία είχε καταργήσει όλα τα επιδόματα και θεσμικές κατακτήσεις που προέρχονταν από τις έως τότε συμβάσεις, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις, με ατομικές συμβάσεις, να μειώσουν τους μισθούς στο όριο του κατώτατου μισθού, η πλευρά των ξενοδόχων προχώρησε σε νέα σύμβαση. Και μάλιστα, με διατήρηση όλων των επιδομάτων της προηγούμενης. Από την πλευρά τους οι εργαζόμενοι, με ωριμότητα και τόλμη, για πρώτη φορά στην Ιστορία συναίνεσαν σε οριστική μείωση κατά 15% των αποδοχών τους. Η συγκεκριμένη συμφωνία, της οποίας είχα την

τιμή να ηγηθώ από την πλευρά των εργαζομένων, αποτέλεσε τον πυλώνα της εργασιακής ειρήνης στα δύσκολα χρόνια των μνημονίων που ο τουρισμός γνώρισε πρωτοφανή ανάπτυξη. Βοήθησε όμως και στη βελτίωση της εικόνας των ξενοδόχων στην κοινωνία. Όλες οι επόμενες διοικήσεις ακολούθησαν τον ίδιο επιτυχημένο δρόμο, με οφέλη και για τις δύο πλευρές έως και τις αρχές του 2020, όταν στη ζωή μας μπήκε η πανδημία. Ευτυχώς, η βίαιη αλλαγή των συνθηκών, οι χιλιάδες των εργαζομένων στον τουρισμό που παρέμειναν σε αναστολή, αλλά και των επιχειρήσεων που δεν λειτουργούσαν, ή λειτουργούσαν και λειτουργούν με ζημίες, δεν θόλωσαν το μυαλό των δύο ηγεσιών και δεν άλλαξαν την επιτυχημένη στρατηγική τώσον ετών

Οι μοναχικές πορείες δεν κάνουν καλό

– Είστε ως κλάδος ικανοποιημένοι από τη συνεργασία με το υπουργείο Τουρισμού και τον ΕΟΤ;
– Μίλησα προηγουμένως για πολύ στενή συνεργασία με την κυβέρνηση σε όλη τη διάρκεια της πανδημίας, ειδικά με το οικονομικό επιτελείο και το υπουργείο Εργασίας, που είχε έως σήμερα ως αποτέλεσμα ένα σημαντικό πλήγμα μέτρων για τον τουρισμό, το οποίο ελπίζουμε και επιδιώκουμε να συνεχιστεί για όσο χρειαστεί. Διαχρονικά ο ΣΕΤΕ επιζητεί συνεργείες και συνεργασία με όλες τις

κυβερνήσεις και όλους τους υπουργούς που έχουν περάσει, για το καλό του τουρισμού, της οικονομίας και της κοινωνίας. Δεν βρίσκουμε πάντα, όμως, την ανάλογη ανταπόκριση. Για τον ΣΕΤΕ και τη Marketing Greece, όμως, η συνεργασία του ιδιωτικού με τον δημόσιο τομέα δεν είναι μια ευκαιριακή επιλογή. Αποτελεί διαχρονική στρατηγική επιδίωξη μας για το καλό του τουρισμού, ανεξάρτητα από πρόσωπα ή κυβερνήσεις. Οι μοναχικές πορείες σε τέτοιες καταστάσεις μόνο καλό δεν κάνουν.

που θέλει τις εργασιακές σχέσεις ρυθμισμένες με συμβαση στα ξενοδοχεία. Δεν μπορώ παρά να χαιρετίσω τη συμφωνία και να συχαρώ και τις δύο πλευρές, την Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων και την Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων στον επισιτισμό - τουρισμό, για την ωριμότητά τους, σε μία εποχή πανικού και πολλές φορές ακραίου λαϊκισμού.

– Νέα κόκκινα δάνεια λόγω της δημοσιονομικής κρίσης που προκάλεσε η πανδημία. Πώς περιμένετε να εξελιχθεί η κατάσταση;

– Τα κόκκινα δάνεια είναι θεμελιώδες ζήτημα των τραπεζών και της οικονομίας μας. Αποτελούν ένα από τα βασικότερα προβλήματα που άφησε πίσω της η δημοσιονομική κρίση, εμποδίζοντας την οικονομία να περάσει στην επόμενη μέρα. Μία νέα και πρωτόγνωρη κρίση, όπως η πανδημία, δεν μπορεί να περναίσει πως δεν θα επηρεάσει εκ νέου τις επιχειρήσεις και την οικονομία. Ειδικά στον τουρισμό, όπου η θετική συγκυρία των οκτώ τελευταίων ετών οδήγησε σε νέες επενδύσεις, αυξημένη ανάληψη ρίσκου και κατ' επέκταση δανεισμού. Άμεσα όμως είναι δύσκολο να δούμε εκτεταμένες χρεοκοπίες. Αφενός γιατί οι συστηματικές τράπεζες έχουν αναστείλει υποχρεώσεις δόσεων δανείων, αφεντέρου γιατί η κυβέρνηση διατηρεί την οικονομία διασωληνωμένη στην εντατική, με ευρύ φάσμα μέτρων στήριξης. Επιπλέον, η χρόνια παθολογία της ελληνικής επιχειρηματικότητας, το μικρό δηλαδή και με οικογενειακό χαρακτήρα μέγεθος επιχειρήσεων, μάλλον θα αποδειχθεί ανθεκτικότερο μέσα στην αρνητική οικονομική συγκυρία. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι δεν θα υπάρξουν προβλήματα, ειδικά από τη στιγμή που η κατάσταση θα αρχίσει να εξομαλύνεται. Και αναδιαρθρώσεις θα υπάρξουν και νέοι επενδυτές θα εμφανιστούν και σίγουρα θα έχουμε δημιουργία μεγαλύτερων σχημάτων σε πολλούς κλάδους του τουρισμού.

– Ποιο είναι το στοίχημα για τη διάσωση της επιχειρηματικότητας;

– Το μεγάλο στοίχημα είναι να διασωθεί η υγιής επιχειρηματικότητα, μικρή ή με-

γάλη, η οποία παίρνοντας τα μαθήματα από τη δημοσιονομική κρίση, λειτουργήσει και αναπτύχθηκε σταθερά και βιώσιμα, έως ότου μας χτύπησε η πανδημία. Αυτό πρέπει να διασφαλιστεί και από τις τράπεζες, με διευκολύνσεις που δεν θα επιδεινώσουν όμως τα δικά τους θέματα στην προσπάθεια να «καθαρίσουν» το ενεργητικό τους από τα βάρη του παρελθόντος, αλλά και από την κυβέρνηση, με τη συνέχιση των υφιστάμενων μέτρων στήριξης, καθώς και κάποιων νέων που θα βοηθήσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων. Εχω επανειλημμένα πει δημοσίως ότι ο ΣΕΤΕ συνεργάστηκε άψογα με την κυβέρνηση και τα μέτρα που προέκυψαν βοήθησαν εργαζομένους και επιχειρήσεις να φτάσουν στο σημείο που είμαστε σήμερα, με απώλειες μεν, διαχειρίσιμες δε. Η στήριξη του τουρισμού είναι βέβαιο πως θα χρειαστεί όλο το πρώτο εξάμηνο του 2021. «Συν-Εργασία», αναστολές, επιδότηση εργοδοτικών εισφορών, αλλά και το νέο εργαλείο που ανακοινώθηκε επιδότησης παγίων δαπανών επιχειρήσεων που λόγω πανδημίας προκάλυψαν ζημίες, είναι μέτρα απόλυτα σωστά που συνεχίζονται και πιστεύουμε θα συνεχιστούν για όσο χρειαστεί.

– Δεν είναι όμως απερίοριστες οι αντοχές της ελληνικής οικονομίας. Σωστά;

– Σίγουρα δεν είναι. Και επειδή οι δημοσιονομικές μας αντοχές είναι περιορισμένες και ήδη η πανδημία δημιούργησε εκ νέου το 2020 ένα θριβώδες έλλειμμα, κάποια στιγμή, το μικρό δηλαδή και με σταματημό η οριζόντια στήριξη της οικονομίας και θα συνεχιστεί στοχευμένα, όπου χρειάζεται, λαμβάνοντας υπ' όψιν ποσοστά απώλειες τζίρου όχι μικρά διαστήματα, π.χ. διήμερα φαντάζομαι σήμερα, αλλά μεγαλύτερα. Πέρα όμως από μέτρα στήριξης, θα χρειαστούν και εργαλεία επιθετικής πολιτικής. Γι' αυτό και πρέπει να σκεφτούμε και κινήσεις όπως μία προσωρινή, για το 2021, μείωση του ΦΠΑ σε διαμονή και υπηρεσία τουριστικού πακέτου, που θα βοηθήσει ανταγωνιστικά τις επιχειρήσεις μας, το δεύτερο εξάμηνο του έτους, να διεκδικήσουν στον σκληρό ανταγωνισμό μεγαλύτερο μέρος από μία μικρότερη πίτα.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο χρειάζονται ενιαίοι κανόνες και πιστοποιητικό εμβολιασμού

– Μπορεί ο κλάδος των μεταφορών να διασφαλίσει τις απαραίτητες ροές ταξιδιωτών;

– Η κατάσταση της αλυσίδας μεταφορών –τουρ ορηγορ - αεροπορική εταιρεία - ξενοδοχείο-, όταν ξεκινήσει πάλι το ταξίδι, αποτελεί το μεγάλο ζήτημα και τη μεγάλη πρόκληση. Ειδικά για τη χώρα μας, που πάνω από τα 2/3 του εισερχόμενου τουρισμού έρχονται αεροπορικά. Το θέμα λοιπόν δεν είναι τόσο η αγοραστική δύναμη του ταξιδιώτη όσο η στήριξη στρατηγικών αερομεταφορών. Κάτι που ήδη γίνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έτσι ώστε να μη σπάσει ο κρίκος της αλυσίδας εφοδιασμού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα μέτρα στήριξης αφορούν και την ακτοπλοία, ως αναπόσπαστο κομμάτι της τουριστικής αλυσίδας αλλά όχι μόνο, καθώς για μεγάλο μέρος του νησιωτικού μας συμπλέγματος αποτελεί το μοναδικό μέσο επικοινωνίας και εφοδιασμού, κυρίως κατά τη διάρκεια των δύσκολων χειμερινών μηνών.

– Διαχείριση προορισμών και δημόσιες υποδομές, κάποια από τα πάγια ζητήματα που απασχολούν τον τουριστικό τομέα. Υπάρχει κάποιο ολοκληρωμένο σχέδιο;

– Πράγματι, το ζήτημα της βελτίωσης των δημοσίων υποδομών βρίσκεται στην

Το θέμα δεν είναι τόσο η αγοραστική δύναμη του ταξιδιώτη, όσο η στήριξη στρατηγικών αερομεταφορών.

ατζέντα των προτεραιοτήτων του ΣΕΤΕ τα τελευταία χρόνια. Η πλέον πρόσφατη εξέλιξη αφορά μελέτη του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, η οποία περιλαμβάνει πολύ συγκεκριμένες προτάσεις για επενδύσεις σε έργα δημοσίων υποδομών σε ολόκληρη την Ελλάδα. Η εν λόγω μελέτη, η οποία παραδόθηκε εγκαίρως στην κυβέρνηση για να βοηθήσει και στο σχέδιο που υποβλήθηκε στην Ε.Ε. για το Ταμείο Ανάκαμψης, μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο. Αλλωστε, η βελτίωση των υποδομών και η διαχείριση προορισμών συνδέεται άμεσα και με τη διατήρηση ή ακόμα και βελτίωση της 5s θέσης που έχουμε ως χώρα βάσει του Nation Brand Index του Simon Anholt.

– Πώς κινείται ο ανταγωνισμός; Τι πρέπει να κάνουμε εμείς για να διατηρήσουμε την ανταγωνιστικότητά μας;

είναι αυξημένος. Το γεγονός, πάντως, ότι θα δίνεται η δυνατότητα στους καταναλωτές να δοκιμάσουν τα είδη ένδυσης και υπόδησης, όπως και ότι το νέο μερικό κλείσιμο δεν εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα, μετρίασε ελαφρώς τις αντιδράσεις. «Είναι γεγονός πως οι συνεχείς μεταπτώσεις από τα ανοικτά καταστήματα σε υβριδικά και πολύπλοκα πλαίσια λειτουργίας προκαλούν σύγχυση σε εμπόρους και καταναλωτές και νέο σοβαρό πλήγμα στα ταμεία των επιχειρήσεων. Ούτε το click in shop ούτε ακόμη περισσότερο το click away συνιστούν λύση για το εμπόριο. Τα δεχόμαστε περισσότερο ως αναγκαίο κακό», δήλωσε ο πρόεδρος της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΣΕ) Γιώργος Καρανίκας, κάνοντας λόγο για «πενιχρό αντίκρισμα στο ταμείο».

Το εμβόλιο μπορεί να λειτουργήσει ως μια fast lane για τον ταξιδιώτη που θα το έχει κάνει, θα τον απαλλάξει από άλλες υποχρεώσεις, λέει ο κ. Ρέτσος.

– Ο ανταγωνισμός μας αυτή τη στιγμή είναι στην ίδια ή ακόμα χειρότερη θέση από εμάς λόγω του τρίτου κύματος της πανδημίας που μαίνεται στις χώρες αυτές. Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Κρο-

ατία, Τουρκία έχουν τα δικά τους εσωτερικά προβλήματα τα οποία πρέπει να διαχειριστούν και τον κίνδυνο παραμονής εκτός αγοράς για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά. Από την άλλη, διαθέτουν ισχυρά brands.

Επίσης, κάποιες χώρες εξ αυτών έχουν πολύ διαφορετικό μείγμα εισερχόμενου και εσωτερικού τουρισμού –Γαλλία, Ιταλία στο 50/50– και σίγουρα πολύ χαμηλότερους συντελεστές ΦΠΑ, τουλάχιστον κατά επτά μονάδες κατά μέσον όρο, κάτι το οποίο θα παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη διεκδίκηση μεγαλύτερου μέρους από μικρότερη πίτα. Παράλληλα, καταγράφονται και διαφορετικές τάσεις ανάλογα με τις ηλικίες των ταξιδιωτών. Για παράδειγμα, οι μεγαλύτεροι σε ηλικία που έχουν υψηλότερο εισόδημα φαίνεται πως διαστύχουν να ταξιδέψουν λόγω του υγειονομικού ζητήματος. Στον αντίποδα, οι νεότεροι σε ηλικία με μικρότερο πορτοφόλι είναι εκείνοι που θα ταξιδέψουν και θα αναζητήσουν την καλύτερη σχέση ποιότητας - τιμής. Άρα, και σε αυτή την περίπτωση οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να βελτιώσουμε την ανταγωνιστικότητα του τουριστικού πακέτου σε επίπεδο προσφερόμενου προϊόντος υπηρεσίας και τιμής.

– Πώς βλέπετε το άνοιγμα της αγοράς μετά την έναρξη των εμβολιασμών;

– Ο ΣΕΤΕ έχει μιλήσει από την αρχή της κρίσης για ενιαίους κανόνες ταξιδιών, όταν οι συνθήκες το επιτρέψουν, κατ' αρχάς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Έχουμε

πει πως οι κανόνες αυτοί πρέπει να βασίζονται κυρίως σε εμβόλια και τεστ, βάζοντας την каранτίνα στο περιθώριο και τελικά αποσυρτώντας τη από τα όποια μέτρα. Το ταξίδι, σε μεγάλο βαθμό, εξαρτάται από τη θετική ψυχολογία και το κλίμα ασφάλειας. Ο κίνδυνος αποκλεισμού σε κάποιον προορισμό ανά πάσα στιγμή, λόγω ξαφνικής μονομερούς απόφασης χώρας για μέτρα каранτίνας, δεν πρόκειται να επιτρέψει την επανεκκίνηση. Για τον λόγο αυτό, επιδοκιμάσαμε και την πρωτοβουλία του πρωθυπουργού να θέσει σε ευρωπαϊκό επίπεδο το θέμα του πιστοποιητικού εμβολιασμού. Κατά πρώτον γιατί ανοίγει επιτέλους συζήτηση για κοινούς κανόνες και κατά δεύτερον γιατί το εμβόλιο μπορεί να λειτουργήσει ως μια fast lane για τον ταξιδιώτη που θα το έχει κάνει. Θα τον απαλλάξει έτσι από άλλες υποχρεώσεις, χωρίς να στερεί από τον μη εμβολιασμένο το δικαίωμα να ταξιδέψει, αφού πρώτα ακολουθήσει τα όποια προαπαιτούμενα. Η πορεία των εμβολιασμών, η οποία δημιούργησε αρχικά μεγάλες προσδοκίες, το τελευταίο διάστημα μας προκαλεί μεγάλο προβληματισμό, βλέποντας να εξελίσσεται ένας «άτυπος πόλεμος» μεταξύ χωρών και εταιρειών, που έως ότου λήξει σίγουρα θα έχει μόνο αρνητικές επιπτώσεις.

Νέο πλήγμα για τις επιχειρήσεις το μερικό κλείσιμο της αγοράς

Ο εμπορικός κόσμος κάθε άλλο παρά με θέρμη υποδέχθηκε το νέο μερικό κλείσιμο της αγοράς, ειδικά, μάλιστα, όταν αυτό γίνεται εν μέσω εκπτώσεων και μόλις δύο εβδομάδες μετά την έναρξη λειτουργίας των φυσικών καταστημάτων, ενώ «κάνεται» ουσιαστικά ο τζίρος αυτού του Σεπτεμβρίου, ο οποίος αναμενόταν να

είναι αυξημένος. Το γεγονός, πάντως, ότι θα δίνεται η δυνατότητα στους καταναλωτές να δοκιμάσουν τα είδη ένδυσης και υπόδησης, όπως και ότι το νέο μερικό κλείσιμο δεν εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα, μετρίασε ελαφρώς τις αντιδράσεις. «Είναι γεγονός πως οι συνεχείς μεταπτώσεις από τα ανοικτά καταστήματα σε υβριδικά και πολύπλοκα πλαίσια λειτουργίας προκαλούν σύγχυση σε εμπόρους και καταναλωτές και νέο σοβαρό πλήγμα στα ταμεία των επιχειρήσεων. Ούτε το click in shop ούτε ακόμη περισσότερο το click away συνιστούν λύση για το εμπόριο. Τα δεχόμαστε περισσότερο ως αναγκαίο κακό», δήλωσε ο πρόεδρος της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΣΕ) Γιώργος Καρανίκας, κάνοντας λόγο για «πενιχρό αντίκρισμα στο ταμείο».

Πα στοχοποίηση του λιανεμπορίου έκανε λόγο σε ανακοίνωσή του ο Εμπορικός Σύλλογος Πειραιά, τονίζοντας ότι περιστεύεται η δραστηριότητα των μικρομεσαίων εμπορικών

επιχειρήσεων, ενώ οι εικόνες συνωστισμού αφορούσαν μόνο συγκεκριμένα σημεία και πολυεθνικές αλυσίδες.

«Η Αττική είναι ξανά στο «κόκκινο» επιδημιολογικά και η αγορά στα «μαύρα οικονομικά», σχολίασε από την πλευρά του το Περιφερειακό Επιμελητηρικό Συμβούλιο Αττικής.

Χάθηκαν 4 δισ. σε εννέα μήνες στο λιανεμπόριο και έπεται συνέχεια

Αιχμάλωτοι των lockdowns οι έμποροι – Ερχονται «λουκέτα» και απολύσεις

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Απώλειες σε τζίρο, αλλά ακόμη και σε θέσεις εργασίας – οι οποίες έως ένα βαθμό καλύπτονται από το γεγονός ότι συχνά στα στοιχεία που δημοσιοποιούνται από τους αρμόδιους φορείς (ΕΛΣΤΑΤ, «Εργάνη» κ.ά.) συγκαταλέγονται στοιχεία από τον κλάδο των σουπερ μάρκετ – μετράει ήδη το λιανεμπόριο έπειτα από δύο lockdowns το 2020 και ενώ βρίσκεται αντιμέτωπο με ένα νέο, μερικό κλείσιμο της αγοράς, χωρίς κανείς να μπορεί να προβλέψει με σιγουριά ότι δεν θα επιβληθούν τις επόμενες 1-2 εβδομάδες νέα, αυστηρότερα μέτρα.

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την εξέλιξη του τζίρου στο λιανεμπόριο, προκύπτει ότι στα τρία πρώτα τρίμηνα του 2020 συνολικά ο κλάδος είχε χάσει κάτι παραπάνω από 3 δισ. ευρώ, στα 34,77 δισ. ευρώ από

Στη ζημία που έχει συντελεστεί δεν συγκαταλέγεται το τέταρτο τρίμηνο, που περιλαμβάνει την Black Friday και τις εορτές των Χριστουγέννων.

37,79 δισ. ευρώ το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019. Τα τρία δισ. είναι έτσι κι αλλιώς σημαντικό ποσό, αλλά εάν αφαιρέσει κάποιος από τη ζυγαριά τον κλάδο των τροφίμων και ειδικά τον κλάδο των σουπερ μάρκετ που είδε τις πωλήσεις του να αυξάνονται περίπου 10% την προηγούμενη χρονιά, προκύπτει ότι η ζημία σε δεκάδες χιλιάδες επιχειρήσεις του υπόλοιπου λιανεμπορίου είναι αρκετά μεγαλύτερη, πάνω από 4 δισ. ευρώ. Επιπλέον, στα στοιχεία αυτά δεν συμπεριλαμβάνεται το κρίσιμο τέταρτο τρίμηνο του 2020, το οποίο παραδοσιακά συμβάλλει κατά 27% στον τζίρο του λιανεμπορίου καθώς περιλαμβάνει την περίοδο των Χριστουγέννων, τις ενδιάμεσες χειμερινές εκπτώσεις και την Black Friday. Μια ένδειξη για τις απώλειες μάς δίνουν τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ που φτάνουν μέχρι τον Νοέμβριο του 2020 και

Τα «λουκέτα» θα προκαλέσουν ανακατατάξεις στην αγορά εργασίας: ένα μέρος των αυτοαπασχολούμενων και των εργοδοτών θα περάσει στην κατηγορία της μισθωτής εργασίας και ένα μέρος θα περάσει στη «μαύρη» οικονομία.

δείχνουν ότι μόνο για τις επιχειρήσεις του λιανεμπορίου που ήταν σε αναστολή και έχουν υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων (πρόκειται δηλαδή για μεγάλες επιχειρήσεις αλλά δεν αποτελούν την πλειονότητα), ο τζίρος ήταν χαμηλότερος σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2019 κατά 38,5% ή κατά 250 εκατ. ευρώ περίπου.

Απώλειες όμως καταγράφονται ήδη στις θέσεις εργασίας στο λιανεμπόριο, παρά το μέτρο της αναστολής συμβάσεων εργασίας, εάν εξαιρεθεί ο κλάδος των τροφίμων και ειδικά των σουπερ μάρκετ, όπου το 2020 έγιναν αρκετές χιλιάδες προσλήψεις από τις αλυσίδες. Ο δείκτης απασχολούμενων, όπου συγκαταλέγονται και οι ίδιοι οι εργοδότες που εργάζονται στην επιχείρηση και συμβολούντα μέλη της οικογένειας, στον κλάδο του λιανικού εμπορίου υποχώρησε το τρίτο

τρίμηνο του 2020 συνολικά κατά 0,7% σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο του 2019. Ο γενικός δείκτης απασχολούμενων στο λιανεμπόριο, εξαιρουμένου όμως του κλάδου τροφίμων και των πρατηρίων καυσίμων, καταγράφει πολλαπλάσια υποχώρηση το ίδιο διάστημα, καθώς μειώθηκε κατά 3%.

Τα «λουκέτα» τα οποία θεωρούνται αναπόφευκτα, ειδικά μετά τις τελευταίες αποφάσεις για το λιανεμπόριο, ακόμη και αν δεν δούμε να βγαίνει εκτός επιχειρηματικού χάρτη το 50% των εμπορικών επιχειρήσεων – όπως προβλέπει ο πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Αθηνών Σταύρος Καρούνης – θα προκαλέσουν φυσικά αύξηση της ανεργίας, αλλά και θα δημιουργήσουν έναν νέο γύρο ανακατατάξεων στην αγορά εργασίας, με αρκετές ομοιότητες με αυτές που είδαμε κατά τη δεκαετή οικονομική κρίση: ένα μέρος

των αυτοαπασχολούμενων και των εργοδοτών θα περάσει στην κατηγορία της μισθωτής εργασίας και ένα μέρος αυτών θα περάσει στη «μαύρη» οικονομία, στην αδήλωτη δηλαδή επιχειρηματική δραστηριότητα.

Αντιδράσεις για μείωση ενοικίων

Το ενδεχόμενο ακόμη και προσφυγών στο Συμβούλιο της Επικρατείας εξετάζουν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της διαχείρισης ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της διαχείρισης εμπορικών κέντρων. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», τα νομικά τμήματα έχουν βάλει στο μικροσκόπιο τις κυβερνητικές αποφάσεις, τόσο αυτές που αφορούν το κλείσιμο των φυσικών λιανεμπορικών καταστημάτων όσο και αυτών που αφορούν την καταβολή μειωμένων ενοικίων από τις επιχειρήσεις, προκειμένου να δουν εάν τίθεται ζήτημα διακριτικής μεταχείρισης και εν γένει αντιουσιαστικότητας.

Δύο είναι τα βασικά επιχειρήματα που θέτουν οι πιθανοί προσφεύγοντες στο ΣτΕ: Πρώτον, ότι η αναστολή δραστηριότητας του λιανεμπορίου επιβλήθηκε σε όλη τη χώρα τον περασμένο Νοέμβριο, παρά το γεγονός ότι πολύ επιβαρυνμένη επιδημιολογικά ήταν μόνον η Θεσσαλονίκη. Δεύτερον και ίσως και πιο βάσιμο, είναι το ζήτημα με τα ενοίκια. Για ποιο λόγο δηλαδή τα νομικά πρόσωπα δεν δικαιούνται αποζημιώσεις, όπως προβλέπει πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση – σε σύγκριση με τους ιδιοκτήτες-φυσικά πρόσωπα. Τονίζουν, δε, ότι πολλές από τις εταιρείες του κλάδου, ιδίως σε ό,τι αφορά αυτές που διαχειρίζονται εμπορικά κέντρα, έχουν από μόνες τους προχωρήσει σε προγράμματα διευκόλυνσης των επιχειρήσεων-ενοικιαστών χωρίς να έχουν λάβει κάποια χρηματοδότηση από το κράτος. Σημειώνουν επίσης ότι αρκετά από τους ενοικιαστές-επιχειρήσεις εστίασης και λιανεμπορίου δεν έχουν καταβάλει ενοίκιο για τον Ιανουάριο του 2021, παρά το γεγονός ότι ακόμη δεν έχει νομοθετηθεί η ρύθμιση για πλήρη απαλλαγή από την καταβολή ενοικίου.

Κάμψη τζίρου 7,95% στα καταστήματα εντός του Νοεμβρίου

Με μείωση 7,9% έκλεισε ο τζίρος του λιανεμπορίου τον Νοέμβριο του 2020 σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2019, μείωση η οποία φαινομενικά είναι μικρή, δεδομένου ότι από τις 7 Νοεμβρίου 2020 επιβλήθηκε πανελλαδικά αναστολή λειτουργίας των φυσικών καταστημάτων του λιανεμπορίου, πλην των κλάδων τροφίμων και φαρμάκων.

Από τα επιμέρους στοιχεία, άλλωστε, φαίνονται οι σημαντικές διαφοροποιήσεις ανά κλάδο του λιανεμπορίου, με τα σουπερ μάρκετ για παράδειγμα να εμφανίζουν διψήφια ποσοστά ανάπτυξης, την ένδυση - υπόδηση να έχει χάσει πάνω από το 50% του τζίρου, ενώ την ίδια στιγμή το ηλεκτρονικό εμπόριο αναπτύσσεται κατά 60,5%. Η ανακοίνωση, πάντως, της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για τον γενικό δείκτη κύκλου εργασιών στο λιανεμπόριο κατά τον μήνα Νοέμβριο προκάλεσε την παρέμβαση του Ινστιτούτου Εμπορίου και Υπηρεσιών της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΙΝΕΜΥ ΕΣΣΕΕ), το οποίο σε ανακοίνωσή του υποστηρίζει ότι η ΕΛΣΤΑΤ έχει υποτιμήσει τη συρρίκνωση του τζίρου στην ένδυση - υπόδηση, δηλαδή ότι η πραγματική αρνητική επίπτωση στις επιχειρήσεις του κλάδου είναι ακόμη μεγαλύτερη από 56,5% που αναφέρει η ΕΛΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε η ΕΛΣΤΑΤ, ο δείκτης κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο υποχώρησε κατά 7,9% τον Νοέμβριο του 2020 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019, ενώ ο δείκτης όγκου (κύκλος εργασιών σε σταθερές τιμές) υποχώρησε σε ετήσια βάση κατά 6,9%. Σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2020, η μείωση του κύκλου εργασιών τον Νοέμβριο του 2019 ήταν 12,3%.

Στα σουπερ μάρκετ καταγρά-

Στα σουπερ μάρκετ καταγράφηκε αύξηση πωλήσεων 14,5%, ενώ σε ένδυση - υπόδηση πτώση 56,5%.

φηκε αύξηση πωλήσεων τον Νοέμβριο του 2020 σε σύγκριση με ένα χρόνο πριν κατά 14,5%, στα φαρμακεία αύξηση κατά 29,8% και στις πωλήσεις εκτός καταστημάτων (σ.σ. πρόκειται κυρίως για το ηλεκτρονικό εμπόριο) αύξηση του τζίρου κατά 60,5%. Από την άλλη, τη μεγαλύτερη μείωση τζίρου κατέγραψε ο κύκλος εργασιών στην κατηγορία της ένδυσης - υπόδησης (56,5%) και ακολουθούν τα πρατήρια καυσίμων (31,1%), τα πολυκαταστήματα (18,2%), τα καταστήματα επίπλων - οικιακού εξοπλισμού (16,9%), τα βιβλιοπωλεία (15,9%) και τα εξειδικευμένα καταστήματα τροφίμων (2%).

Το ΙΝΕΜΥ ΕΣΣΕΕ αποδίδει την υποτίμηση της συρρίκνωσης του τζίρου στην ένδυση - υπόδηση στα εξής: πρώτον, ότι τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ στηρίζονται σε δείγμα επιχειρήσεων με ετήσιο τζίρο τουλάχιστον 140.000 ευρώ και δεν καταγράφουν τις απώλειες στις πολύ μικρές επιχειρήσεις που είναι η πλειονότητα, δεύτερον, ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν εμπειρία και υποδομή για ηλεκτρονικές πωλήσεις.

DEEJAY 93.5 RADIO

Breakfast

ΜΕ ΤΟΝ ANTHONY 642 ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 06:00-10:00

epic

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

Great network. Great value.

ΤΟ Νο1 ΠΡΩΙΝΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 06:00 - 10:00

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣ

cyta mobile | vodafone

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

Ανοδος στο Χ.Α. με στήριξη από blue chips και Ευρώπη

Ο Γενικός Δείκτης ενισχύθηκε 1,45% και διαμορφώθηκε στις 760,59 μονάδες

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Ευθυγραμμίστηκε πλήρως με το διεθνές κλίμα το Χρηματιστήριο Αθηνών, ακολουθώντας την άνοδο που κατέγραψαν οι ξένες αγορές, καταφέροντας να καλύψει μέρος των απωλειών του Ιανουαρίου, έστω και αν έκλεισε μακριά από τα υψηλά ημέρας. Οι στήριξεις στον Γενικό Δείκτη ήρθαν από τη συντριπτική πλειοψηφία των blue chips αλλά και από επιλεγμένους τίτλους της μεσαίας κεφαλαιοποίησης, ενώ οι τάσεις στον τραπεζικό κλάδο ήταν μεικτές. Οι εγχώριοι αναλυτές είχαν επισημάνει τις τελευταίες ημέρες πως η διόρθωση στο Χ.Α. μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία νέων τοποθετήσεων, κάτι που πιθανόν να επιβεβαιώνεται από τη χθεσινή κίνηση, αν και το χαρακτηριστικό της υψηλής «ευσαιθσίας» που έχει η ελληνική αγορά δεν αφήνει πολλά περιθώρια εφρουασμού. Πάντως, παράγοντες της αγοράς συνεχίζουν να σημειώνουν ότι παρόλο που η βραχυπρόθεσμη μεταβλητότητα αναμένεται να παραμείνει υψηλή,

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε άνοδο 0,70%, ενώ ο τζίρος ανήλθε στα 69,88 εκατ. ευρώ.

πράγμα που σημαίνει πως υπάρχει πτωτικό ρίσκο για το Χ.Α. στα τρέχοντα επίπεδα, οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές ωστόσο προσφέρουν στήριξη.

Στα στατιστικά της αγοράς, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 1,45% στις 760,59 μονάδες, ενώ ενδοσυνεδριακά έφτασε έως και τις 769,91 μονάδες (+2,69%), και ο τζίρος ανήλθε στα 69,88 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με κέρδη 1,65%, στις 1.811,61 μονάδες, ενώ στο +1,26% και στις 1.075,34 μονάδες έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση.

Μεικτές τάσεις επικράτησαν στις τράπεζες, με τον κλαδικό δείκτη να ενισχύεται κατά 0,71% στις 450,14 μονάδες και την

Εγχώριοι αναλυτές είχαν επισημάνει τις τελευταίες ημέρες πως η διόρθωση στο Χ.Α. μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία νέων τοποθετήσεων, κάτι που πιθανόν να επιβεβαιώνεται από τη χθεσινή κίνηση, αν και το χαρακτηριστικό της υψηλής «ευσαιθσίας» που έχει η ελληνική αγορά δεν αφήνει πολλά περιθώρια εφρουασμού.

Alpha Bank να υποχωρεί κατά 0,48% στα 0,7494 ευρώ, την Πειραιώς να υποχωρεί επίσης κατά 2,81% στα 0,8650 ευρώ, ενώ με κέρδη 1,82% έκλεισε η Eurobank στα 0,5702 ευρώ και στο +1,37% η Εθνική και στα 1,9990 ευρώ.

Όλα αυτά εν μέσω της νέας έκθεσης της BofA Securities, η οποία αναπροσάρμοσε τις τιμές-στόχους για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες, μειώνοντας τον στόχο για την Alpha Bank σε 0,90 ευρώ από 0,94 ευρώ πριν, καθώς και της Πειραιώς στα 0,85 ευρώ από 1,28 ευρώ, ενώ αύξησε τον στόχο για την Eurobank στα 0,85 ευρώ από 0,52 ευρώ πριν, καθώς επίσης και της Εθνικής στα 2,50 ευρώ από 1,26 ευρώ πριν. Η ολοκλή-

ρωση του πρώτου μίνα του έτους, του Ιανουαρίου, ήταν τραυματική διαφεύδοντας τις προσδοκίες όσον πείσταν σε μια ακόμη εκπλήρωση του συκνού για τις αγορές January effect, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, επικεφαλής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματιστηριακή».

Οι τράπεζες μάλιστα κατέγραψαν διπλάσιες απώλειες από τον Γενικό Δείκτη, επιβεβαιώνοντας την τραπεζοκεντρική δομή του ελληνικού χρηματιστηρίου που κινείται είτε ανοδικά είτε πτωτικά με οδηγό τον υψηλότερο μεταβλητότητας τραπεζικό κλάδο. Η διακοπή του θετικού μομέντου του ελληνικού χρηματιστηρίου, όπως εξηγεί, σχετίζεται με τη χρονοκαθυστέρηση του προ-

γράμματος των εμβολιασμών στη χώρα μας, που σε συνδυασμό με την υποτροπή της υγειονομικής κρίσης οδήγησε σε νέες αποφάσεις για περιοριστικά μέτρα. Ετσι, η επανεκκίνηση της οικονομίας καθυστερεί, χωρίς μάλιστα να είναι δυνατό να υποστηριχθεί ότι αυτό θα συντελεστεί εντός του πρώτου εξαμήνου.

Ενόψει αυτών των αβεβαιοτήτων και της ακαρτογράφησης κατάστασης στην οικονομία σε σχέση με τις αναμενόμενες εξελίξεις των επομένων μηνών, το χρηματιστήριο τηρεί στάση αναμονής.

Η συναλλακτική υποχώρηση συσπύσεται το βασικό χαρακτηριστικό του τρέχοντος διαστήματος.

Αισιοδοξία για τις ΗΠΑ, θετικό κλίμα στις αγορές

Η προσδοκία για ταχύτερη ανάκαμψη της αμερικανικής οικονομίας και ενός νέου πακέτου ενίσχυσης εξώθησαν χθες ανοδικά τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια που έκλεισαν όλα με κέρδη.

Οι επενδυτές περίμεναν την έκβαση των συνομιλιών ανάμεσα στον Αμερικανό πρόεδρο και εκπροσώπους των Ρεπουμπλικανών με αντικείμενο το νέο πακέτο στήριξης της αμερικανικής οικονομίας.

Όπως τόνισε στο Reuters ο Ρας Μουλντ, στέλεχος της επενδυτικής AJ Bell, «οι αγορές έχουν την τάση να ρίχνουν μια ματιά σε μια δύσκολη κατάσταση και να κινούνται ακόμη πιο ανοδικά, δεδομένου ότι αυτή τη στιγμή υπάρχει ένας συνδυασμός εμβολίων, αναπτυξιακής δημοσιονομικής πολιτικής και κεντρικών τραπεζών που επιμένουν να στηρίζουν την οικονομία». Ωστόσο, η ανησυχία για τις επιπτώσεις που θα έχει στην οικονομία το νέο κύμα πανδημίας και οι καθυστερήσεις στην εμβολιαστική διαδικασία ήταν οι παράγοντες που την περασμένη εβδομάδα οδήγησαν σε πτώση τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια. Χθες, πάντως, ώθησε τις εταιρείες τεχνολογίας έδωσε η είδηση ότι η γαλλική συμβουλευτική τεχνολογίας της πληροφορίας Atos διέκοψε τις συνομιλίες με την αμερικανική ανταγωνίστριά της DXC Technology, την οποία υπήρχε ενδεχόμενο να εξαγοράσει έναντι 10 δισ. δολ.

Οι μετοχές της Atos σημείωσαν άνοδο 2,8%, ενώ συνολικά ο κλάδος των ευρωπαϊκών τεχνολογικών εταιρειών κατέγραψε άνοδο 1,3% και ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 κέρδη 1,2%.

Σε ό,τι αφορά τους εθνικούς δείκτες, τη μεγαλύτερη άνοδο σημείωσε χθες ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης, που έκλεισε με κέρδη 1,56% αλλά και ο CAC 40 του Παρισιού που έκλεισε με κέρδη 1,16%. Με μικρά κέρδη 0,78% έκλεισε, άλλωστε, και ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου.

Χθες, ο δείκτης Xetra DAX της Φρανκφούρτης σημείωσε τη μεγαλύτερη άνοδο και έκλεισε με κέρδη 1,56%.

Οι επενδυτές προσδοκούν ταχύτερη ανάκαμψη της αμερικανικής οικονομίας.

Στο μεταξύ, πτωτικά κινήθηκαν ο πετρελαϊκός κλάδος με τη μετοχή της BP να υποχωρεί κατά 3,4% μετά την ανακοίνωσή της ότι υποχώρησε τα κέρδη της εξαιτίας μειωμένων ζητήσεων για πετρέλαιο.

Πτώση άνω του 4% σημείωσε, άλλωστε, η τιμή του ασημιού, δινώντας τέλος σε μια ανοδική πορεία που το είχε εκτινάξει στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων οκτώ ετών εν μέσω της αναταραχής που είχε προκαλέσει στις αγορές η αντιπαράθεση μικροεπενδυτών και hedge funds γύρω από τη μετοχή της GameStop.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη			WALT DISNEY CO			RDS 'B			E.ON SE NA			Tokyo/Τόκιο			Paris/Παρίσι		
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%
3M COMPANY	175,68	0,561	WELLS FARGO & WARMALMART INC	30,84	2,8343	141,77	1,7951	ROYAL MAIL	415,258	1,304	HEIDELBERGCE	62,26	1,02	ACCOR	28,98	3,91	
ALCOA CORP	19,18	1,9129	ALPHA BANK	0,7494	-0,48	PIRAIOS	0,8650	-2,81	EUROBANK	0,5702	1,37	ETHNICA	1,9990	0,00	AIR LIQUIDE	135,85	-0,18
ALLEGHEAN CRP	586,41	1,8975	AMER EXPRESS C	122,22	4,4348	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	BANK OF AMERIC	31,075	3,7216	ALSTOM	47,00	2,2
ALTRIA GROUP	41,61	2,0603	AMER INTL GROU	38,88	3,9017	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	BAXTER INTL IN	7,14	0,995	AXA	18,82	1,96
AMAZON COM	3416,49	2,202	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	BOEING CO	201,1	2,6859	BNP PARIBAS	41,61	3,55
AMER EXPRESS C	122,22	4,4348	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	BORNEO	124,75	2,05	BOLYUEJES	33,56	1,48
AMER INTL GROU	38,88	3,9017	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	CARREFOUR	48,07	0,39	CAPGEMINI	124,75	2,05
AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	CASIO COMPUTER	2015	3,28	CARREFOUR	124,27	1,21
APPLE INC	135,1627	0,7624	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	CITIZEN WATCH	326	0,31	CREDIT SAISON	1214	0,83
BANK OF AMERIC	31,075	3,7216	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	RWE AG	36,12	0,22	CREDIT SAISON	1214	0,83
BAXTER INTL IN	7,14	0,995	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	THYSSENKRUPP A	9,928	0,406	CREDIT SAISON	1214	0,83
BOEING CO	201,1	2,6859	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	VOLKSWAGEN VZ	162,22	5,9	CREDIT SAISON	1214	0,83
BRISTOL MYERS	63,475	2,0334	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	VONOVIA SE	56,78	0,26	CREDIT SAISON	1214	0,83
CAMPBELL SOUP	47,45	-1,2076	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	WIPAC	108,26	1,22	CREDIT SAISON	1214	0,83
CATERPILLAR IN	192,425	1,0172	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	HITACHI	4468	-0,16	CREDIT SAISON	1214	0,83
CIGNA CORP	219,015	4,1212	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	HONDA MOTOR	2808	1,23	CREDIT SAISON	1214	0,83
CHEVRON	87,06	0,7522	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	IHI	1941	2,43	CREDIT SAISON	1214	0,83
CISCO SYSTEMS	45,715	0,6938	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	ISUZU MOTORS	1073	4,48	CREDIT SAISON	1214	0,83
CITIGROUP	60,07	2,8068	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	KANISAKI HVY I	2314	1,18	CREDIT SAISON	1214	0,83
CORVECAERAS	17,3	2,3063	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	KAJIMA CORP	1419	0,14	CREDIT SAISON	1214	0,83
COCACOLA CO	49,13	1,3408	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	KEIO	8270	4,16	CREDIT SAISON	1214	0,83
COLGATE PALMOL	79,42	1,1462	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	KOBE STEEL	512	1,79	CREDIT SAISON	1214	0,83
DANAOS CORP	27,38	-2,5276	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	KONICA MINOLTA	475	2,37	CREDIT SAISON	1214	0,83
DIANA SHIPPING	2,65	6	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	LEKAT	967	1,79	CREDIT SAISON	1214	0,83
DOW INC	54,47	3,2607	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	MITSUB UFJ FG	479	0,78	CREDIT SAISON	1214	0,83
DUPONT DE NMOU	73,03	-0,1504	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	MITSUBUSHI COR	2660	0,28	CREDIT SAISON	1214	0,83
ENTERGY CP	96,575	1,4976	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	MITSUBUSHI ELE	1634	0,74	CREDIT SAISON	1214	0,83
EXXON MOBIL	45,72	1,7809	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	MITSUBUSHI MOT	247	2,07	CREDIT SAISON	1214	0,83
FEDEX CORP	242,92	1,5382	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	NEC CORPORATIO	6480	0,78	CREDIT SAISON	1214	0,83
FORD MOTOR CO	10,889	0,5448	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	NIKON HLGD	2139	0,33	CREDIT SAISON	1214	0,83
INTL BUS MACHI	119,92	-0,5144	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	NIPRON SUI SAN	4293	-2,23	CREDIT SAISON	1214	0,83
GENERAL DYNAMI	151,13	2,3431	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	NISSAN MOTOR C	554	2,52	CREDIT SAISON	1214	0,83
GENERAL ELEC C	11,85	4,1434	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	NOMURA HOLDING	545,4	-0,67	CREDIT SAISON	1214	0,83
GOLDM SACHS GR	286,44	4,2624	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
HALLIBURTON CO	18,1189	1,4496	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
HARTFORD FINL	49,42	2,2342	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
HP INC	24,905	1,7361	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
HOME DEPOT INC	274,39	1,5996	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
HONEYWELL INTL	199,38	1,9534	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
INTEL CORP	57,8	1,958	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
JOHNSON JOHNSO	162,41	-0,1844	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
JPMORGAN CHASE	134,01	3,3868	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC	135,1627	0,7624	OSAKA GAS	6040	0	CREDIT SAISON	1214	0,83
LAZARD	41,63	-0,2157	AMGEN	241,13	0,2911	AMGEN	241,13	0,2911	APPLE INC								

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ Χ.Α.	760,59	749,73	10,86	1,45%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	1.811,61	1.782,26	29,35	1,65%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	4.935,78	4.948,16	-12,38	-0,25%
FTSE/Χ.Α. ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.637,83	2.592,14	45,69	1,76%
ATHEX SELECT PLUS	2.886,86	2.849,04	37,82	1,33%
ATHEX SELECT	2.871,64	2.845,31	26,33	0,93%
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	340,70	338,29	2,41	0,71%
FTSE/Χ.Α. MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	3.083,16	3.083,49	-0,33	-0,01%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.075,34	1.062,01	13,33	1,26%
FTSE/Χ.Α. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.015,30	1.987,03	28,27	1,42%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	444,78	436,98	7,80	1,78%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.279,10	1.260,83	18,27	1,45%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	450,14	446,96	3,18	0,71%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.310,37	4.256,89	53,48	1,26%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	718,53	701,52	17,01	2,42%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.026,99	2.954,72	72,27	2,45%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	47,64	47,74	-0,10	-0,21%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.128,81	7.076,72	52,09	0,74%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	9.354,70	9.180,34	174,36	1,90%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΗΣ ΥΛΗΣ	5.718,08	5.675,71	42,37	0,75%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΎΛΙΚΑ	2.631,05	2.608,65	22,40	0,86%
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	2.963,83	2.946,62	17,21	0,58%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	1.629,23	1.567,28	61,95	3,95%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.076,17	1.063,34	12,83	1,21%
FTSE/Χ.Α. ΘΑΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.433,92	3.311,15	122,77	3,71%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	424,53	419,87	4,66	1,11%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.514,20	4.484,46	29,74	0,66%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	17.814.571,34
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	17.183.410,27
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	7.312.317,33
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.073.841,24
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΚΗΔΙΑ	4.858.271,34
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3.645.323,44
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.055.087,22
ΠΑΚΗΔΙΑ	2.688.831,42
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	1.115.050,19
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	770.631,88
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	669.434,38
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	551.060,53
ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	530.102,11
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	355.498,92
ΥΔΡΕΥΣΗ	347.476,92
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	338.890,95
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	322.769,43
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	262.518,96
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ & ΖΗΜΙΩΝ	211.047,48
ΤΡΟΦΙΜΑ	201.085,57
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	183.053,77
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	180.005,48
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	140.439,61
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	140.244,98
ΕΞΟΦΛΙΣΜΟΣ ΘΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	116.093,06
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	102.176,10
ΕΞΕΙΔΙΚΩΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	94.236,36

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΚΑΡΕΛΙΑ (ΚΟ)	326,000	7,95%	SPACE HELLAS (ΚΟ)	5,300	-3,28%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΓΙΑΙΟΥ (ΚΟ)	4,270	6,75%	ΔΑΙΟΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ (ΚΟ)	3,060	-3,16%
ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	1,200	5,73%	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FIN. HOLDINGS (ΚΟ)	0,865	-2,81%
ΡΕΒΘΙΑ (ΚΟ)	1,010	5,43%	A.S. COMPANY (ΚΟ)	2,110	-2,31%
ΚΡΙ - ΚΡΙ (ΚΟ)	7,180	4,06%	ΔΡΟΜΕΑΣ (ΚΟ)	0,442	-1,78%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	10,380	3,80%	ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS (ΚΟ)	3,530	-1,67%
ΟΤΕ (ΚΟ)	12,420	3,76%	ΙΝΤΕΑΛ ΟΜΙΛΟΣ (ΚΟ)	2,720	-1,45%
ΠΑΙΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ)	0,880	3,53%	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,432	-0,92%
ΟΛΠ (ΚΟ)	19,220	3,22%	ΒΡΙΩ PROPERTY A.E.E.A.P. (ΚΟ)	1,940	-0,51%
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,355	2,65%	ALPHA BANK (ΚΟ)	0,749	-0,48%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟΧΑΛΚΟ	3,48	0,58
ΤΙΤΑΝ	14,34	0,28
COCA COLA HBC	24,96	1,88
ΟΤΕ	12,42	3,76
ΑΕΓΕΑΝ AIRLINES	4,27	6,75
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ	14,1	0,57
ΑΔΜΗΕ	2,45	2,08
ΣΑΡΑΝΤΗΣ	8,9	-0,22
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	1,341	-0,3
ΦΟΥΡΑΝΗΣ	3,81	0,13
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	7,35	2,23
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	12,46	2,64
LAMDA DEVELOPMENT	6,29	1,45
ALPHA BANK	0,7494	-0,48
JUMBO	12,99	0,7
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	1,999	1,37
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	0,865	-2,81
EUROBANK	0,5702	1,82
ΕΛΠΕ	5,48	1,67
ΕΥΔΑΠ	6,54	0,62
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ	3,6	2,56
ΟΠΑΠ	10,38	3,8
MOTOR OIL	11,7	0
ΔΕΗ	7,07	0,28
ΟΛΠ	19,22	3,22

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	17.228.940,62
ΟΤΕ (ΚΟ)	7.312.317,33
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	6.573.591,76
ALPHA BANK (ΚΟ)	5.618.208,64
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	4.813.582,90
ΔΕΗ (ΚΟ)	4.610.569,04
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.055.087,22
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	2.929.353,48
JUMBO (ΚΟ)	2.688.831,42
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	2.586.804,34

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	322	1.338	4.404
FTSE/Χ.Α. Large Cap	322	1.338	4.404
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.769	53.314	327.430
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	21	97	5.713
ALPHA BANK (ΚΟ)	758	25.171	78.159
ΑΤΤΙΣΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	0	0	220
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	8	12	199
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	5	172	6.211
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	71	469	4.454
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	202	5.898	41.471
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	9	14	238
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	32	99	521
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	100	456	5.784
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	20	116	2.119
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	34	119	2.161
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	3	11	1.413
JUMBO (ΚΟ)	12	44	935
LAMDA DEVELOPMENT (ΚΟ)	27	121	1.516
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	7	74	53.818
MOTOR OIL (ΚΟ)	28	138	1.783
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	68	237	5.118
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	621	13.357	33.737
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	73	404	2.233
ΟΤΕ (ΚΟ)	178	798	6.007
ΟΛΠ (ΚΟ)	14	33	331
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	216	4.241	56.938
ΔΕΗ (ΚΟ)	199	1.065	12.117
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	1	2	255
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	5	14	608
ΒΙΟΧΑΛΚΟ SA/ΝV (ΚΑ)	37	152	3.371
Δικαιώματα σε Δείκτες	14	125	1.506
FTSE/Χ.Α. Large Cap	14	125	1.506
Δικαιώματα σε Μετοχές	4	7	895
ALPHA BANK (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	4	7	529
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	40
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	21
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	27
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	278
Συνολική Δραστηριότητα	3.109	54.784	334.235

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 2 Φεβρουαρίου 2021

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΘ	ΑΝΩΤΑΘ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0,6800	0,7100	0,7032	2,3890	52.013	0,6980	0,7100	0,7100	4,11
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	0,7400	0,7700	0,7605	2,3910	34.523	0,7630	0,7670	0,7640	3,52
ΔΗΠΕ	Demetra Holdings Plc (EM)	0,3860	0,4100	0,3909	-1,7060	41.293	0,3860	0,4100	0,4100	-0,49
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0130		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0,1020	0,1100	0,1036	-0,6960	27.253	0,1020	0,1100	0,1100	-1,79
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD (Σ)						0,0935	0,1120		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD						1,3600	1,3700		
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1,3500	1,3800		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0405	0,0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0,0475	0,0525	0,0478	-0,0360	5.617	0,0475	0,0515	0,0525	1,94
ΑΚΕΠ	ACTIFOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΠΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)						0,0360	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,3200	0,0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC						0,0000	0,1030		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0,0020	0,0035	0,0024	0,0170	123.000	0,0020	0,0035	0,0025	-16,67
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0105		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PARACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0,2180	0,2400		
ΧΑΞΕ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0,0020	0,0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟ-ΕΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0000	0,0280		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΣ ΑΓΡΟΥ" "Η ΠΡΟΔΟΣΕ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ *						1,0400	0,0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0,0855	0,0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD	0,0160	0,0160	0,0160	-0,1500	1.006	0,0160	0,0190	0,0160	-8,57
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0780	0,0920		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0,0600	0,0625		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,5100	0,0000		
ΝΤΟΛ	DOMI INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,9900		
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD	0,1060	0,1060	0,1060						

Μήνας καθοριστικών εξελίξεων

«Καυτός» Φεβρουάριος έρχεται για το ελληνικό ποδόσφαιρο, που προσπαθεί να περάσει στη νέα εποχή

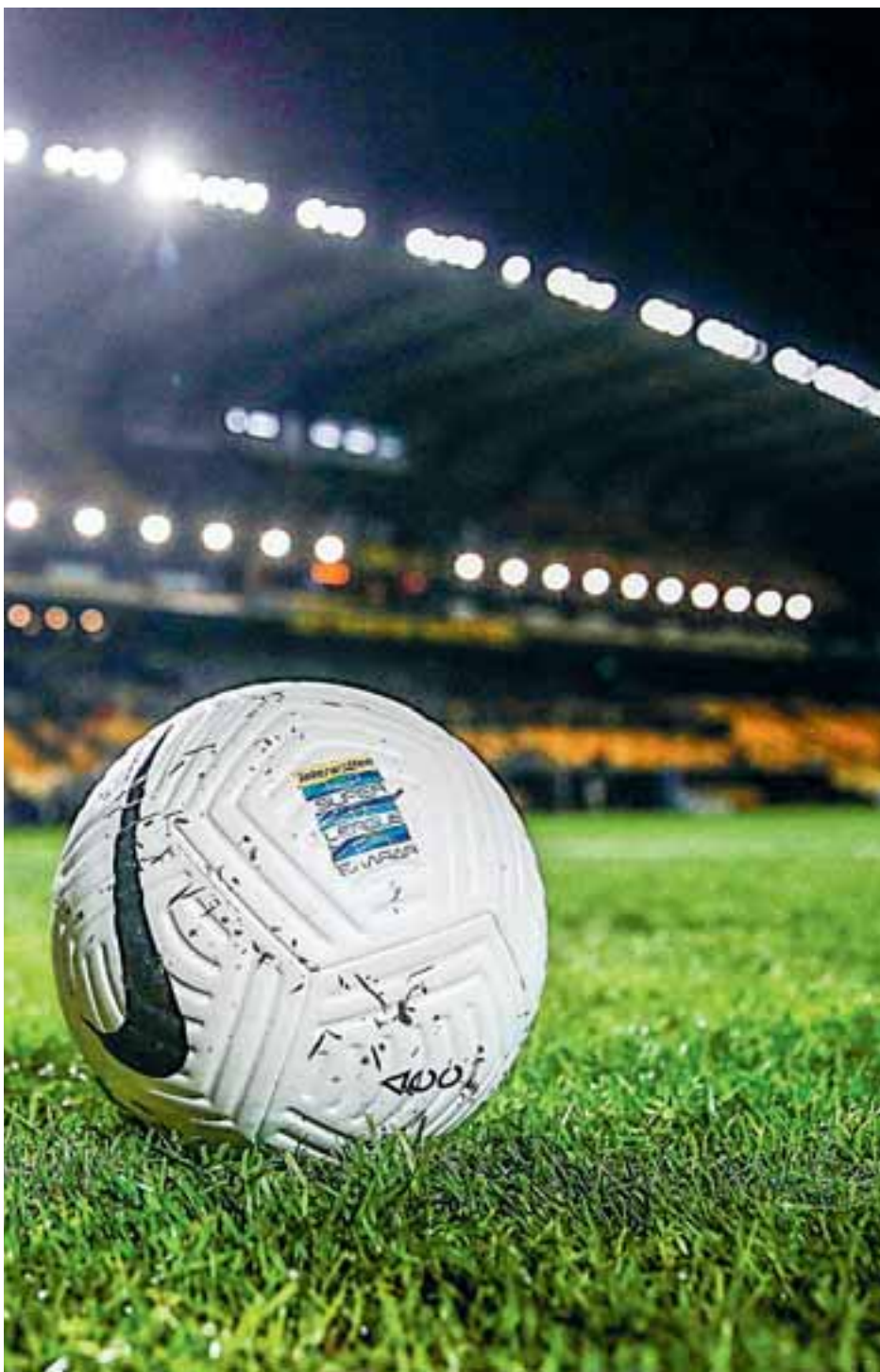
Του ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Ένας μήνας στον οποίο οι ισορροπίες, οι συμμαχίες και οι συσχετισμοί θα δοκιμαστούν και πιθανότατα θα ανατραπούν, είναι αυτός που ξεκινά για το ελληνικό ποδόσφαιρο. Τα ανοικτά μέτωπα είναι αρκετά και κλείνοντας θα αναδείξουν αυτούς που θα έχουν κυρίαρχο ρόλο στην επόμενη μέρα. Οι προγραμματισμένες εκλογές στην ΕΠΟ για τις 19/2, η επισημοποίηση της υποψηφιότητας Ζαγοράκη για την προεδρία της με την κυβερνητική στήριξη και την ανοχή των Big-4, το ξέσπασμα της μετωπικής σύγκρουσης της πλειονότητας των Ενώσεων με τον υφυπουργό Αθλητισμού με πρόσχημα το περίφημο αυτοδιοικητικό, η ολιστική μελέτη FIFA-UEFA που παρουσιάστηκε στο υπουργικό συμβούλιο και αναζητεί εφαρμογή και η διαταπία Τσαγκαράκη - Παπαπέτρου στο Ατρόμητος - Ολυμπιακός, που κλόνισε εκ νέου την εμπιστοσύνη στο πρόσωπο του αρχιδιατάπτη Μαρκ Κλάτενμπεργκ, δημιουργούν ένα εκρηκτικό μείγμα στο προσκήνιο αλλά κυρίως στο παρασκήνιο.

Η διεκυστήριδα κυβέρνησης - Ενώσεων, ΑΕΚ και ΠΑΟΚ με φόντο τις κρίσιμες εκλογές και ο ρόλος των FIFA-UEFA.

Το δεδομένο είναι πως στην ΕΠΟ τα «μαχαίρια» βγήκαν, με την ανακοίνωση των 40 ενώσεων κατά του Λευτέρη Αυγενάκη αφού επί της ουσίας, ξεκαθαρίζουν, πως δεν είναι διατεθειμένες να παραδώσουν εύκολα προνόμια ετών, έναντι της οποιαδήποτε σύγκλισης για πρόεδρο κοινής αποδοχής ακόμη κι αν αυτή αφορά τον εμβληματικό αρχηγό της Εθνικής του Euro 2004. Την ίδια στιγμή, η βούληση της κυβέρνησης, οι εισηγήσεις των FIFA-UEFA να γίνουν πράξη, είναι αδιαπραγμάτευτη. Το νομοσχέδιο το οποίο θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση προωθεί πολλά σημεία που υπάρχουν στην ολιστική μελέτη. Το μεγάλο ερώτημα είναι αν και πώς αυτό θα γίνει πράξη.

«Κυρίαρχο όργανο είναι η γενική συνέλευση των ποδοσφαιρικών ενώσεων» ξεκαθάρισαν οι ΕΠΣ, θέλοντας να καταστήσουν σαφές πως ακόμα και στην περίπτωση που η υποψηφιότητα Ζαγοράκη προχωρήσει και αποτελέσει τη μοναδική, τα πρόσωπα που θα τον πλαι-

Η συνάντηση μεταξύ ΕΠΟ, FIFA, UEFA και υπουργείου Αθλητισμού θα καταδείξει προθέσεις και διαθέσεις ενόψει των κρίσιμότερων εκλογών των τελευταίων δεκαετιών στην Ομοσπονδία.

σιώσουν στην Εκτελεστική Επιτροπή πρέπει να είναι δική τους υπόθεση. Μια διαδικασία, που από μόνη της είναι καινή να φέρει απέναντί τους «μεγάλους», καθώς ακόμη και στο ενδεχόμενο υλοποίησης της ολιστικής μελέτης, σε ό,τι αφορά τη σύνθεση του συμβουλίου αναμένεται μάχη για τις αποκρώσεις στα καίρια πόστα (CEO, αντιπρόεδρος, αναπληρωτής πρόεδρος).

Η ΑΕΚ (κυρίως) και μαζί ο ΠΑΟΚ διαθέτουν την απόλυτη επιρροή στις Ενώσεις, θα δεχθούν αυτό να αποτελέσει από σύνθεση δυνάμεων (επιλογές Ζαγοράκη, Ολυμπιακός, ΠΑΟΚ) Δύσκολο, αλλά όχι και απίθανο.

Επισημώς, τουλάχιστον, η στάση των μεγάλων ΠΑΕ στην κρίση που προκάλεσε η διαπίστωση του αγώνα Ατρόμητος - Ολυμπιακού δεν έδειξε τη διάθεση να τιναχθεί στον αέρα η όλη προσπάθεια σύγκλισης. Η συνάντηση του Δημήτρη Μελισσανίδη με τον -κοινής αποδοχής- Μαρκ Κλάτενμπεργκ ήταν προγραμματισμένη να γίνει και σε αυτή ο Άγγλος δεν αμφισβητήθηκε. Ο Παναθηναϊκός και ο θύμα άρσης της εμπιστοσύνης.

Πού μπορεί να οδηγήσει τις επόμενες μέρες μια αυξανόμενη ένταση; Το γνόμο σκηνικό των τελευταίων ετών με τις απειλές για «Grexit» θεωρείται δύσκολο να επανέλθει στο προσκήνιο, μιας και η κυβέρνηση έχει γίνει απειθείας συνομιλητής με FIFA-UEFA. Οι διεθνείς ποδοσφαιρικές αρχές, ωστόσο, είναι ενημερωμένες για τα πάντα και έτοιμες να κάνουν τη δική τους δυναμική παρέμβαση με τον διορισμό προσωρινής διοικούσας επιτροπής στην ΕΠΟ, τουλάχιστον ως το καλοκαίρι. Μια κίνηση που θα αποτελέσει τη «γέφυρα», προκειμένου εν συνεχεία η Ομοσπονδία να διοικηθεί με τεχνοκρατικά κριτήρια. Η αυριανή τετραμερής συνάντηση (ΕΠΟ - FIFA - UEFA - υπουργείου Αθλητισμού) με αντικείμενο τις διατάξεις του νόμου 4726 που παρεμβαίνουν στο αυτοδιοικητικό και πρέπει να εναρμονισθούν, πιθανότατα θα καταδείξει προθέσεις.

Αλλά ακόμη και μια νέα αναβολή των εκλογών λόγω COVID-19 είναι καινή να οδηγήσει τα πράγματα σε μια... «δημιουργική ασάφεια» με όρους ΣΥΡΙΖΑ, μέχρι τη λήξη της περιόδου. Με μια -επί της ουσίας- υπηρεσιακή διοίκηση Γραμμένου στη «βιτρίνα» και τους βασικούς πρωταγωνιστές να «τρέχουν» τις εξελίξεις από πίσω...

Φόβος, απειλές και παιχνίδια εξουσίας πίσω από την κουϊντα

Της ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ

Μετάλλια, φωτογραφίες και τα -επιβαλλόμενα- «ευχαριστώ» προς την οικεία ομοσπονδία στο προσκήνιο. Στο παρασκήνιο, φόβος, παιχνίδια εξουσίας, απειλές αλλά και, κάποιες φορές, σεξουαλικές παρενοχλήσεις.

Δύο, εντελώς, διαφορετικές εικόνες του ελληνικού αθλητισμού. Παράγοντες «γαντζωμένοι» σε καρέκλες ομοσπονδιών για 20 ή και 30 χρόνια. Οι πολιτικές ηγεσίες άλλαζαν, αλλά αυτοί ήταν «αθάνατοι». Ορισμένοι επέβλιναν και τον... νόμο της σιωπής στους αθλητές. Φυσικά, αυτή η εικόνα δεν ισχύει για όλα τα αθλήματα. Σε πολλά υπάρχουν παράγοντες που βλέπουν το έργο τους ως λειτουργημάτων και υπηρετούν το άθλημα τους σύμφωνα με τα ολυμπιακά ιδεώδη.

«Γράψτε ότι ευχαριστούμε την ομοσπονδία για να μη μας ζαλίζουν». Με αυτή τη φράση ολοκληρώνονταν τις δύο τελευταίες δεκαετίες πολλές συνεντεύξεις πρωταθλητών μας. Και, μετά, off the record τα παράπονα ήταν δεκάδες. Εάν όμως τα δημοσιοποιούσαν, το όνειρο για πρωταθλητισμό θα τελείωνε. Το εκλογικό σύστημα των ομοσπονδιών, όπως ήταν δομημένο, έδινε τα «κλειδιά» της εξουσίας σε όποιον την κατείχε. Δεν είναι τυχαίο ότι, από τη δεκαετία του '90, σε πολλές ομοσπονδίες τα μέλη του Δ.Σ. είναι κατά μεγάλο ποσοστό τα ίδια ή έχουν συγγενικές σχέσεις με προηγούμενα. «Αθάνατοι», όπως στη ΔΟΕ, αλλά με εκλογές.

Ο νέος νόμος

Τέλος στον «ισόβιο» παραγοντισμό αναμένεται να θέσει ο νέος αθλητικός νόμος της κυβέρνησης. Αθλητές, αθλήτριες αλλά και παράγοντες, που υπηρετούσαν στο περιθώριο τον αθλητισμό, βλέποντας ότι το, όπως το αποκαλούσαν, «αθανάτικο»

τελείωσε, άρχισαν να μιλάνε, και ήρθαν στην επιφάνεια κακώς κείμενα. Η καταγγελία της Σοφίας Μπεκατώρου για βιασμό από παράγοντα της ιστιοπλοϊκής ομοσπονδίας αποτέλεσε την αρχή σε μία αλυσίδα από καταγγελίες, η οποία όσο πλησιάζουν οι εκλογές θα μεγαλώνει.

Οικονομικά σκάνδαλα

Αιχμή του δόρατος θα είναι τα οικονομικά σκάνδαλα. Κάποιες διοικήσεις, τις τελευταίες δεκαετίες, χειρίστηκαν δεκάδες εκατομμύρια ευρώ. Σε ορισμένες περιπτώσεις αυτά δεν πήγαιναν μόνο στους αθλητές. Ανθρώποι της ιστιοπλοϊας, π.χ., έχουν καταγγείλει ότι υπήρχαν φορές που οι αθλητές δεν είχαν χρήματα ούτε για ξενοδοχείο. Μόλις χθες, μέλη της ολυμπιακής ομάδας στίβου του 2012 ζήτησαν να πληρωθούν πόσα χρήματα έδωσε η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή για την προετοιμασία τους στον ΣΕΓΑΣ, καθώς οι ίδιοι είχαν ελάχιστη βοήθεια.

«Πόθεν έσχες»

Σημαντικά στοιχεία αναμένεται να προκύψουν από τους ελέγχους του «πόθεν έσχες». Τα μέλη ενός Δ.Σ. μιας ομοσπονδίας είναι υποχρεωμένα να καταθέτουν δηλώσεις «πόθεν έσχες» και η παράλειψη ουσιαστικά ποινικό αδίκημα που τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματικό πρόστιμο. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ένα σοβαρό ποσοστό παραγόντων δεν έχει κάνει ανάλογες δηλώσεις. Ορισμένοι παράγοντες όμως χειραγωγούσαν και αποτελέσματα αγώνων ώστε κάποιος αθλητής (ή μη!) να μπει σε δημοφιλή σχολή (π.χ. ιατρική) χωρίς εξετάσεις. Τον δήλωναν σε μία αποστολή, και στη θέση του αγωνιζόταν άλλος ή είχε ελάχιστη συμμετοχή. Στην εισαγγελία, ήδη, βρίσκονται ανάλογες καταγγελίες από αθλήτριες του πινγκ πονγκ.

PRESSING
Λούης Νικολάου | Αντρέας Βιοτήρης

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
13:00 - 15:00

Listen Live
Radio Live

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ROAD TRIP CY
Αντρος Σκαθιστής

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ
08:00 - 10:00

Listen Live
Radio Live

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Όταν καταρρέουν και οι μαύρες τρύπες

Η συμβολή του Ρότζερ Πένρουζ στην επιστήμη και η απονομή του Νομπέλ Φυσικής 2020 για τη μελέτη των μελανών οπών

Του ΠΕΤΡΟΥ ΣΤΕΦΑΝΕΑ*

Όταν «πέφτουν τ' αστέρια» σβήνουν και χάνονται κατά τη λαϊκή αντίληψη. Επιστημονικά όμως, γνωρίζουμε σήμερα ότι όταν καταρρέουν στο τέλος του κύκλου της ζωής τους οι αστέρες μπορούν να δώσουν τη θέση τους σε μια μαύρη τρύπα (black hole). Αλλιώς, η γενική θεωρία της σχετικότητας του Αϊνστάιν προβλέπει την ύπαρξή τους. Μαύρες τρύπες ή μελανές οπές θεωρούνται οι περιοχές του σύμπαντος όπου η βαρύτητα είναι τόσο ισχυρή ώστε τίποτα δεν μπορεί να ξεφύγει από αυτές, συμπεριλαμβανομένου του φωτός.

Η καταρρευση ενός αστέρα, από τη

Ο καθηγητής χρησιμοποίησε τη μαθηματική θεωρία της τοπολογίας για να χαρακτηρίσει μαθηματικά το πότε μια κατάρρευση αστέρα έχει φτάσει σε σημείο μη επιστροφής.

σκοπία της γενικής θεωρίας της σχετικότητας του Αϊνστάιν, συνιστά μια παραμόρφωση του χωροχρόνου. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης Ρότζερ Πένρουζ (Sir Roger Penrose) χρησιμοποίησε τη μαθηματική θεωρία της τοπολογίας για να χαρακτηρίσει μαθηματικά το πότε μια κατάρρευση αστέρα έχει φτάσει σε σημείο μη επιστροφής, σε αυτό που ονόμασε παγιδευμένη επιφάνεια (trapped surface). Και το εφετινό Νομπέλ Φυσικής 2020 του απονεμήθηκε κατά το ήμισυ «για την ανακάλυψη ότι ο σχηματισμός μελανών οπών συνιστά μια ανθεκτική πρόβλεψη της γενικής θεωρίας της σχετικότητας». Το υπόλοιπο

μισό μοιράστηκε ανάμεσα στην Αντρέα Γκεζ (Andrea Ghez) και στον Ρέινχαρντ Γκένζελ (Reinhard Genzel) για την «ανακάλυψη ενός υπερμεγέθους σωματιδίου αντικειμένου στο κέντρο του γαλαξία μας».

Μισός αιώνας... τρύπες

Το άρθρο του Πένρουζ δημοσιεύθηκε το 1965, δέκα χρόνια μετά τον θάνατο του Αϊνστάιν. Θεωρείται από τις πιο σημαντικές συνεισφορές στη μαθηματική φυσική και ειδικά στη γενική θεωρία της σχετικότητας. Η απόδειξη του θεωρήματος στο οποίο κατέληξε (το ονόμασε «θεώρημα της κατάρρευσης»), δεν βασίστηκε στην προϋπόθεση ύπαρξης κάποιων συμμετρίας. Οι προηγούμενες προσεγγίσεις του θέματος δεν ήταν τόσο πειστικές γιατί προϋπέθεταν μια τέλεια (σφαιρική) συμμετρία, κάτι σπάνιο στον πραγματικό κόσμο. Ο Πένρουζ ανέδειξε ότι στο εσωτερικό των μελανών οπών παύουν να ισχύουν οι νόμοι της φυσικής όπως τους ξέρουμε, ότι δηλαδή οι μαύρες τρύπες συνιστούν μια ιδιομορφία (singularity). Αυτή η συμβολή του στη μαθηματική φυσική ήταν στην καρδιά του σχεπτικού της επιτροπής απονομής του Νομπέλ.

Η ενασχόλησή του με τις μαύρες τρύπες συνεχίστηκε μετά το 1965 σε συνεργασία με τον Στίβεν Χόκινγκ και, το 1970, κατέληξαν στο ιδιαίτερα γνωστό θεώρημα για τις ιδιομορφίες που φέρει και το ονόματά τους (Hawking and Penrose Singularity Theorem). Το θεώρημα αυτό προσδιορίζει τις συνθήκες ύπαρξης των ιδιομορφιών εφόσον ισχύει η γενική θεωρία της σχετικότητας του Αϊνστάιν. Παρά τη στενή συνεργασία τους, οι Χόκινγκ και Πένρουζ είχαν πολλές διαφορές στο πώς έβλεπαν το σύμπαν, όπως για παράδειγμα στο ζήτημα της απόλυτης πληροφοριών μέσα σε μαύρες τρύπες. Η κοσμολογική θεωρία του Πένρουζ – το ΑΕΟΝ όπως το ονομάζει – βασίζεται στην

Ο Ρότζερ Πένρουζ ανέδειξε ότι στο εσωτερικό των μελανών οπών παύουν να ισχύουν οι νόμοι της φυσικής όπως τους ξέρουμε.

Από τους σημαντικότερους ερευνητές

Ο καθηγητής Ρότζερ Πένρουζ γεννήθηκε στην Αγγλία και πέρασε τα παιδικά του χρόνια στον Καναδά. Μετά τις σπουδές του στο Λονδίνο και στο Κέμπριτζ, όπου έκανε και το διδακτορικό του υπό την επίβλεψη του γεωμέτρου και αλγεβριστή John A. Todd, έγινε καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και σκόλουθος (fellow) στο κολέγιο Wadham. Είναι επίσης μέλος της Βασι-

λικής Εταιρείας (Royal Society). Η ευρύτητα και το βάθος της έρευνάς του τον έχουν καταστήσει έναν από τους σημαντικότερους εν ζωή ερευνητές στην ευρύτερη περιοχή της μαθηματικής φυσικής. Είναι επίσης συγγραφέας βιβλίων για το ευρύτερο μη εξειδικευμένο κοινό, μέσα από τα οποία προβάλλει τις θεωρίες του για το σύμπαν και την ανθρώπινη συνείδηση.

αένα κυκλικότητα και προϋποθέτει την απόλυτη κάθε πληροφορία μέσα στις μαύρες τρύπες, κάτι που δεν δεχόταν ο Χόκινγκ.

Το μοντέλο αυτό, για το οποίο, όπως παραδέχεται και ο ίδιος ο Πένρουζ, δυσκολεύεται να πείσει την κοινότητα των ειδικών στην κοσμολογία, βασίζεται στην ιδέα ότι «όταν το σύμπαν απαλλαγεί για τα καλά από την ύλη του, με κάποιο τρόπο ξεχνάει το μέγεθός του». Δηλαδή, ότι όταν δεν υπάρχει μάζα πουθενά, δεν υπάρχει και κανένας τρόπος μέτρησης του μεγέθους του σύμπαντος. Σύμφωνα με αυτή την κοσμολογική θεωρία, το σύμπαν επεκτείνεται αέναα και ετοιμάζει την επόμενη μεγάλη έκρηξη (Big Bang). Η σημερινή εικόνα του διαρκώς επεκτεινόμενου σύμπαντος προέρχεται από την προηγούμενη μεγάλη έκρηξη, η οποία είχε προετοιμαστεί και αυτή με ανάλογο τρόπο.

Το σύμπαν έχει μια κοσμική κυκλικότητα: η εκάστοτε αρχή και το τέλος του σύμπαντος κατ' ουσίαν ταυτίζονται, γιατί και οι δύο αυτές φάσεις καταλήγουν σε σωματίδια χωρίς μάζα. Οι μαύρες τρύπες τελικά θα καταβροχθίσουν κάθε μορφή ύλης. Αυτές με τη σειρά τους θα χάσουν ενέργεια και τελικά θα εξαφανιστούν. Με την εξαφάνισή τους, το σύμπαν χάνει σε πληροφορία και μειώνεται η αταξία του – το μέτρο της αταξίας καλείται εντροπία. Η ελαχιστοποίηση της αταξίας είναι η αφετηρία της νέας έκρηξης του. Πώς όμως μπορούμε να επαληθεύσουμε ή να διαψεύσουμε τέτοιες θεωρίες που αναφέρονται στην προηγούμενη σε μας Μεγάλη Έκρηξη; Είναι το σημείο που κατά τη γνώμη μου η θεωρία του Πένρουζ εφάπτεται της δημιουργικής φαντασίας και της τέχνης.

Μαθηματικά και τέχνη

Από τα νεανικά του χρόνια ο Πένρουζ ανέπτυξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη σχέση μαθηματικών και τέχνης και πιο

συγκεκριμένα για τη σχέση του γεωμετρικού σχεδιασμού και της ζωγραφικής. Όπως έχει δηλώσει και ο ίδιος, όταν δημιουργεί νέα μαθηματικά σκέφτεται με οπτικό τρόπο. Ετσι, έπειτα από μια επίσκεψη σε μουσείο στο Αμστερνταμ τη δεκαετία του 1950, σχεδίασε αυτό που ονομάζεται σήμερα «τρίγωνο του Πένρουζ», έχοντας σαν αρχική του έμπνευση τα έργα του Ολλανδού ζωγράφου M. C. Escher. Η βασική ιδέα αφορά τη «γεωμετρική αποτύπωση του αδύνατου». Την ίδια δεκαετία και σε συνεργασία με τον πατέρα του, καθηγητή της ψυχιατρικής, γενετιστή, θεωρητικό του σκακιού και μαθηματικό Λάιονελ Πένρουζ, σχεδιάζει μια σκάλα που ανεβαίνει και κατεβαίνει ταυτόχρονα. Η σκάλα αυτή, γνωστή και ως «σκάλα του Πένρουζ», ενέπνευσε τον ζωγράφο Escher σε δύο σημαντικά έργα του (Waterfall, Ascending and Descending). Μια άλλη πολύ γνωστή συνεισφορά του τη δεκαετία του 1970, η οποία σχετίζεται με την τέχνη, είναι τα tilings (πλακάκια). Πρόκειται για διαδιάστατα μοτίβα από δύο πλακάκια που μπορούν να επιστρώσουν μια επιφάνεια με μη περιοδικό τρόπο.

Η σχέση του με την τέχνη και γενικά με τη δημιουργικότητα, τον οδήγησε να μελετήσει τα όρια της ανθρώπινης συνείδησης και τη σχέση της με τους υπολογιστές. Για να μελετήσουμε αυτή τη σχέση –ισχυρίζεται– χρειάζομαστε μια νέα «φυσική της συνείδησης (physics of consciousness)» που θα διαθέτει διαφορετικά εργαλεία από αυτά που μας προσφέρουν σήμερα η φυσική, η νευροεπιστήμη και η βιολογία. Σύμφωνα με την προσέγγισή του, η ανθρώπινη συνείδηση –ότι και να είναι αυτή– δεν είναι υπολογιστική. Δηλαδή, δεν μπορούμε να φτιάξουμε έναν υπολογιστή που να μπορεί να την αναπαραστήσει με πληρότητα.

* Ο κ. Πέτρος Στεφανέας είναι επίκουρος καθηγητής στο ΕΜΠ.

Η «Τζοκόντα» χαμογελάει σε άδεια αίθουσα

Η διοίκηση του Λούβρου βρήκε ευκαιρία για μεγάλα έργα συντήρησης

Της LIZ ALDERMAN
THE NEW YORK TIMES

Παρά την απουσία επισκεπτών, μετά την αναστολή λειτουργίας των γαλλικών μουσείων εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού, εντατικές εργασίες συντήρησης διαταράχουν την ησυχία του Μουσείου του Λούβρου. Κρουστικά τρυπάνια δουλεύουν πάνω από την αίθουσα της Μεγάλης Σφίγγας, ενώ μουσική ακούγεται από την πτέρυγα Σιλί, όπου εργάτες τοποθετούν το νέο ξύλινο δάπεδο. Στα πάλαι ποτέ διαμερίσματα του Λουδοβίκου ΙΔ' συντηρούν με χειρουργικές μάσκες σκαφαλώνουν σε σκαλωσιές, ανανεώνοντας την επικράτωση των διακοσμητικών στοιχείων της οροφής.

Το Μουσείο του Λούβρου, που κατέχει το παγκόσμιο ρεκόρ επισκεψιμότητας, με 10 εκατ. επισκέπτες το 2019 –κυρίως ξένους τουρίστες–, επιχειρεί να εκμεταλλευθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την επιβεβλημένη και μακρότερη διακοπή λειτουργίας του μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, προβαίνοντας σε αναγκαία έργα συντήρησης. Οι λάτρεις του μουσείου αναγκάστηκαν να καταφύγουν σε ψηφιακές ξεναγήσεις που προσφέρονται από αυτό, ενώ εκατομμύρια τηλεθεατές είχαν τη δυνατότητα να απολαύσουν τις άδειες αίθουσες και την Πυραμίδα του αρχιτέκτονα Ι. Μ. Πέι, χάρη στη σειρά δράσης και μυστηρίου «Lupin», εμπνευσμένη από τις περιπέτειες του «διαρρήκτη Τζέ-

Ενας μικρός στρατός 250 τεχνιτών, συντηρητών και μελετητών εργάζεται πυρετωδώς πέντε ημέρες την εβδομάδα.

ντλεμαν» Αρσέν Λιπέν, με πρωταγωνιστή τον Ουάρ Σι.

Η εικονική πραγματικότητα δεν μπορεί, όμως, να συγκριθεί με τη φυσική παρουσία, ενώ η διοίκηση του μουσείου πρέζει την κυβέρνηση για την επανάληψη των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, εφόσον το επιτρέψουν τα επιδημιολογικά δεδομένα.

Στο μεταξύ, μικρός στρατός 250 τεχνιτών, συντηρητών και μελετητών εργάζεται πυρετωδώς πέντε ημέρες την εβδομάδα –αντί της μιας ημέρας (Τρίτη) που το Λούβρο παρέμεινε κλειστό– για την ολοκλήρωση σημαντικών έργων συντήρησης, με ορίζοντα ολοκλήρωσής τους τα τέλη

Μεταλλικές μπάρες αποτρέπουν την πρόσβαση πεζών στην πυραμίδα του Λούβρου, ωστόσο εντός του μουσείου γίνονται σημαντικά έργα συντήρησης, με ορίζοντα ολοκλήρωσής τους τα τέλη Φεβρουαρίου.

Φεβρουαρίου. Ορισμένες εργασίες είναι σχετικά απλές, όπως το ξεσκόνισμα των περίπου 4.500 κορνιζών των έργων τέχνης. Άλλες μπορούν να χαρακτηριστούν τίτλιες, όπως η ανακαίνιση της μνημειώδους αίθουσας αιγυπτιακών αρχαιοτήτων και της πτέρυγας Σιλί.

Πριν ακόμη ξεσπάσει η πανδημία, το Λούβρο είχε μελετήσει τρόπους περιορισμού του συνωστισμού στις αίθουσες. Το μουσείο σχεδιάζει, μετά την άρση του lockdown στο Παρίσι, να επιτρέψει την είσοδο μόνο σε εφοδιασμένους με εισιτήρια επισκέπτες, υπακούοντας στους υγειονομικούς κανόνες. Νέες δραστηριότητες έχουν προγραμματισθεί, όπως ημίσαιρες τά-

ξεις γιόγκα δίπλα σε αριστουργήματα του Ζακ-Λουί Ραβινι ή του Ρομπινσόν και μονόπρακτα όπου ηθοποιοί θα παίζουν σκηνές εμπνευσμένες από εικαστικά έργα.

Η πανδημία οδήγησε επίσης στην ακύρωση προγραμματισμένων εδώ και χρόνια εκθέσεων και δανείων έργων σε μουσεία του εξωτερικού. Το Λούβρο δανείζει περίπου 400 έργα τέχνης ετησίως σε άλλα μουσεία, παραλαμβάνοντας ταυτόχρονα ξένα έργα για τη διοργάνωση μεγάλων εκθέσεων. Καθώς, όμως, οι κυβερνήσεις παγκοσμίως επιβάλλουν νέους περιορισμούς στις μετακινήσεις, οι εκθέσεις αναβάλλονται και οι συμφωνίες ανταλλαγής ακυρώνονται.

Η Ελλάδα γηράσκει χρόνο με τον χρόνο

Μικρή μείωση παρουσιάζει ο πληθυσμός, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ

Μείωση της τάξεως του 0,06% εμφανίζει ο μόνιμος πληθυσμός της Ελλάδας για το 2019 σε σχέση με το 2018, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ελληνική Στατιστική Αρχή. Η μείωση του μόνιμου πληθυσμού είναι μικρή κυρίως λόγω του συνυπολογισμού των μεταναστών που εισήλθαν στη χώρα και καταγράφονται ως μόνιμοι κάτοικοι, συμπεριλαμβανομένων και όσων παραμένουν στη χώρα λόγω της προσφυγικής κρίσης. Ο αριθμός των θανάτων είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από τις γεννήσεις για μία ακόμα χρονιά, με το χάσμα να διευρύνεται διαρκώς. Ετσι, το 2019 γεννήθηκαν 83.628 παιδιά, αλλά παράλληλα 124.101 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους.

Στις καταγραφές της ΕΛΣΤΑΤ, προκειμένου να μετρηθεί ο μόνιμος πληθυσμός της χώρας, λαμβάνεται υπόψη η καθαρή μετανάστευση: πρόκειται για τη διαφορά μεταξύ των εισερχόμενων και εξερχόμενων μεταναστών κάθε έτος. Ετσι, το 2019 η καθαρή μετανάστευση εκτιμάται σε 34.439 άτομα, καθώς εισήλθαν (κυρίως λόγω της προσφυγικής κρίσης) 129.459 μετανάστες και εξήλθαν 95.020. Την προηγούμενη χρονιά, το 2018, η καθαρή μετανάστευση είχε εκτιμηθεί σε 16.440 άτομα, καθώς είχαν εισέλθει 119.489 μετανάστες και αντίστοιχα είχαν εξέλθει 103.049.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η καθαρή με-

Αύξηση σημειώνεται στην καθαρή μετανάστευση το 2019 - Ο μόνιμος πληθυσμός της χώρας την 1η Ιανουαρίου 2020 εκτιμάται ότι ήταν 10.718.565 άτομα.

τανάστευση το 1991 ήταν 87.350 άτομα, το 1992, 57.945 άτομα και το 1993, 54.533. Εως το 2009 η καθαρή μετανάστευση είχε θετικό ισοζύγιο, με την έννοια ότι περισσότεροι μετανάστες έρχονταν από ό,τι έφευγαν. Η τάση αυτή αντιστρέφεται από το 2010 και μετά έως το 2015, καθώς κάθε έτος ο αριθμός των μεταναστών που παραμένουν ως μόνιμοι κάτοικοι στην Ελλάδα βαίνει μειούμενος, οπότε η καθαρή μετανάστευση που καταγράφεται έχει αρνητικό πρόσημο. Από το 2016 και μετά, λόγω και της προσφυγικής κρίσης, η καθαρή μετανάστευση αποκτά και πάλι θετικό πρόσημο.

Ο μόνιμος πληθυσμός της χώρας την

Ο αριθμός των θανάτων είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από τις γεννήσεις για μία ακόμα χρονιά, με το χάσμα να διευρύνεται διαρκώς. Ετσι, το 2019 γεννήθηκαν 83.628 παιδιά, αλλά παράλληλα 124.101 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους.

1η Ιανουαρίου 2020 εκτιμάται ότι ήταν 10.718.565 άτομα, εκ των οποίων 5.215.488 άνδρες και 5.503.077 γυναίκες. Αντίστοιχα ένα χρόνο νωρίτερα, την 1η Ιανουαρίου 2019, ο μόνιμος πληθυσμός ήταν 10.724.599 άτομα.

Ο δείκτης γήρανης (ο πληθυσμός, δηλαδή, που είναι άνω των 65 ετών στη χώρα προς τον πληθυσμό που βρίσκεται σε ηλικία από 0-14 ετών) βαίνει αυξανόμενος χρόνο με τον χρόνο, φτάνοντας στο 156,2 το 2020 έναντι 131,8 την προηγούμενη δεκαετία.

Ο πληθυσμός ηλικίας 0-14 ετών ανήλθε σε 14,2% του συνολικού πληθυσμού έναντι 63,5% του πληθυσμού 15-64 ετών

και 22,3% του πληθυσμού 65 ετών και άνω. Αξίζει να επισμανθεί ότι 12.1347 άνθρωποι την 1η Ιανουαρίου 2020 ήταν άνω των 100 ετών, 121.071 ήταν 90-99 ετών, 244.208 άνθρωποι στην Ελλάδα ήταν 85-89 ετών, ενώ 395.824 άνθρωποι είχαν ηλικία 80-84 ετών.

Το συντηρητικότερο ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού, το 34,9%, κατοικεί στην Περιφέρεια Αττικής και ακολουθούν με 17,5% η Κεντρική Μακεδονία και με 6,7% η Θεσσαλία. Στην Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας κατοικεί το 6,1% του μόνιμου πληθυσμού, στην Κρήνη το 5,9%, στην Αν. Μακεδονία και Θράκη το 5,6% και στην Πελοπόννησο το 5,3%.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η καθυστέρηση των εμβολιασμών επηρεάζει τις αγορές

Παρότι στο ξεκίνημα της εβδομάδας επικράτησε αισιοδοξία στις αγορές για το νέο δημοσιονομικό πακέτο στήριξης της αμερικανικής οικονομίας, ύψους 1,9 τρις. δολ., το επενδυτικό κλίμα αντιστράφηκε τις επόμενες ημέρες λόγω των ανησυχιών για τις μεταλλάξεις του ιού και τους αυστηρότερους περιορισμούς κινήσεων σε Ασία και Ευρώπη.

Παράλληλα, η βραδύτητα στον εμβολιασμό του παγκόσμιου πληθυσμού και οι σημαντικές καθυστερήσεις στις παραδόσεις των ήδη εγκεκριμένων εμβολίων βρέθηκαν στο επίκεντρο της προσοχής των επενδυτών, ενώ η διαφανόμενη καθυστέρηση για την ψήφιση από το Κογκρέσο του αμερικανικού πακέτου στήριξης έως τουλάχιστον τα μέσα Μαρτίου, ύστερα από σχετικά δήλωση του επικεφαλής της πλειοψηφίας της αμερικανικής Γερουσίας, Τσακ Σούμπερ, επηρέασε επίσης αρνητικά τη διάθεση των επενδυτών για ανάληψη ρίσκου.

Το αρνητικό κλίμα δεν μπόρεσε να ανατραπεί από τις δηλώσεις του επικεφαλής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, Fed, Τζερόμι Πάουελ, στη συνέντευξη Τύπου που ακολούθησε μετά τη λήξη της διήμερης συνεδρίασης νομισματικής πολιτικής, την Τετάρτη, ο οποίος έκανε σαφές για ακόμη μία φορά ότι οποιαδήποτε συζήτηση για αλλαγή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης είναι προς το παρόν πρόωπη. Ειδικότερα, ο Πάουελ επιβεβαίωσε ότι η καλά νομισματική πολιτική και η ποσοτική χαλάρωση «είναι εδώ για να μείνουν», τονίζοντας ότι η πορεία ανάκαμψης της οικονομίας έχει επιβραδυνθεί τους τελευταίους μήνες. Παρόμοιες δηλώσεις έχουν γίνει πρόσφατα και από μέλη της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής της Fed, οι οποίοι εξέφρασαν την πεποίθηση πως οι αγορές περιουσιακών στοιχείων θα συνεχίσουν τουλάχιστον με τον τρέχοντα ρυθμό (αγορές κρατικών τίτλων και ενυπόθηκων δανείων ύψους 120 δισ. δολ. συνολικά μηνιαίως), έως ότου η οικονομική ανάκαμψη σημειώσει ουσιαστική πρόοδο. Σε αυτό το περιβάλλον, το δολάριο ΗΠΑ ενισχύθηκε με τον δείκτη DXY να ανερχεται σε υψηλό 9 ημερών την Τετάρτη, 90,880, προτού υποχωρήσει ελαφρώς στην περιοχή του 90,645 στις αγορές της Ευρώπης την Παρασκευή. Η ενίσχυση του δολαρίου οδήγησε την ισοτιμία ευρώ/δολάριο ελαφρώς κάτω από το 1,21 την Τετάρτη, το χαμηλότερο επίπεδο από τα μέσα Ιανουαρίου, περίπου. Το κοινό νόμισμα επηρεάστηκε ενδεχομένως αρνητικά και από δημοσιεύματα που υποστήριξαν ότι η ΕΚΤ ανησυχεί πως οι αγορές υποεκτιμούν τον κίνδυνο για περαιτέρω μείωση των επιτοκίων, αλλά και από σειρά ασθενών οικονομικών στοιχείων για την οικονομία της Ευρωζώνης. Στις αγορές κυβερνητικών ομολόγων, οι δηλώσεις του επικεφαλής της Fed Πάουελ και η αναφορά στην επιβράδυνση της οικονομίας οδήγησαν σε περαιτέρω πτώση της απόδοσης του αμερικανικού 10ετούς ομολόγου σε χαμηλό τριών εβδομάδων οριακά κάτω από το 1,0% την Πέμπτη, πριν αυξηθεί στην περιοχή του 1,08% την Παρασκευή.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Σημαντικά κέρδη για δεύτερη συνεχόμενη ημέρα στο ΧΑΚ

Σημαντικά κέρδη, για δεύτερη συνεχόμενη ημέρα, σημείωσε το Χρηματιστήριο την Τρίτη, ως αποτέλεσμα των μεγάλων κερδών, πέραν του 3%, που κατέγραψαν οι τραπεζικές μετοχές.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 56,82 μονάδες, παρουσιάζοντας άνοδο σε ποσοστό 1,10%, ενώ ο Δείκτης FTSE/CySE 20 ενισχύθηκε σε ποσοστό 1,14%, κλείνοντας στις 33,72 μονάδες. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στα €89.311. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, ανωδικά κινήθηκε μόνο η Κύρια Αγορά σε ποσοστό 2,01%.

Αντίθετα, πτώση κατέγραψαν η Εναλλακτική Αγορά σε ποσοστό 0,28%, ο δείκτης των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 0,22% και ο δείκτης των Επενδυτικών Εταιρειών κατά 0,42%.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσε οι τίτλοι της Ελληνικής Τράπεζας με όγκο συναλλαγών αξίας €36.576 (άνοδος 4,11% - τιμή κλεισίματος €0,71), της Τράπεζας Κύπρου με €26.254 (άνοδος 3,52% - τιμή κλεισίματος

€0,764), της Δήμητρα Επενδυτικής με €16.139 (πτώση 0,49% - τιμή κλεισίματος €0,41), της Κυπριακής Εταιρείας Τιμέντων με €5.858 (άνοδος 0,54% - τιμή κλεισίματος €0,372) και της Louis με €2.824 (πτώση 1,79% - τιμή κλεισίματος €0,11).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 4 κινήθηκαν ανοδικά, 5 πτωτικά και 1 παρέμεινε αμετάβλητος. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 119.

Εξάλλου, το Συμβούλιο του Χρηματιστηρίου ανακοίνωσε ότι, σε πρόσφατη συνεδρία του επικύρωσε, με βάση το Άρθρο 184 του Νόμου του ΧΑΚ, την απόφαση για συνέχιση της αναστολής διαπραγματεύσεως των τίτλων της εταιρείας All Saints Commercial Plc, ως είχε ανακοινωθεί στις 8 Ιανουαρίου 2021.

Προσθέτει ότι η συνέχιση της αναστολής διαπραγματεύσεως θα έχει διάρκεια 2 μηνών (δηλαδή μέχρι 12 Μαρτίου 2021) ή νωρίτερα εάν η εταιρεία συμμορφωθεί με τις εκκρεμείς συνεχείς της υποχρεώσεις, ως έχουν ήδη ανακοινωθεί.

Δυναμική ανάπτυξη έως και 7,6% για την ελληνική οικονομία το 2022

Καθοριστικός παράγοντας η σωστή διανομή των πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης

ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ

Η «έκρηξη» των ρυθμών ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας άνω του 5% και έως 7,6%, που προβλέπουν οικονομολόγοι και αναλυτές για το 2022, βασίζεται σε έναν καθοριστικό παράγοντα και αυτός δεν είναι άλλος από τη σωστή διανομή των πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, πως το Ταμείο θεωρείται το «μεγάλο στοίχημα» για την Ελλάδα, το οποίο μπορεί να «εξελιχθεί» τις επενδύσεις αλλά και τις αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας, φέρνοντας την κοντά στην «ευρωπαϊκή κανονικότητα». Αυτό επισημαίνει σε νέα έκθεσή του ο οίκος αξιολόγησης DBRS, ενώ η Fitch όπως και οι υπόλοιποι οίκοι επισημαίνουν πως οι πόροι της E.E. έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν την «αλλαγή του παιχνιδιού» για την Ελλάδα.

Επιχορηγήσεις

Κατά την DBRS, οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για τις χώρες του Νότου, καθώς οι οικονομίες τους έχουν υποαποδώσει σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη, με την Ελλάδα και την Πορτογαλία να αναμένεται να επωφεληθούν περισσότερο, με τις επιχορηγήσεις να κί-

Η DBRS σημειώνει πως η Ελλάδα όπως και άλλες χώρες του Νότου αντιμετώπισαν την τελευταία 20ετία σημαντικές δομικές αδυναμίες και χαμηλά επίπεδα δημόσιων επενδύσεων.

νούνται στο 9% και το 6% του ΑΕΠ αντίστοιχως.

Οι αποφάσεις των κυβερνήσεων σχετικά με τον τρόπο κατανομής τους, η ποιότητα των νέων έργων και η ικανότητα εφαρμογής θα είναι καθοριστικοί παράγοντες για την αποτελεσματικότητα αυτών των πόρων στην επιτάχυνση της ανάκαμψης και την ενίσχυση των μεσοπρόθεσμων προοπτικών ανάπτυξης. Νέα και «καλά» έργα δεν θα αυξήσουν μόνο τη ζήτηση αλλά και την πιθανή παραγωγή.

Η DBRS σημειώνει πως η Ελλάδα όπως και άλλες χώρες του Νότου αντιμετώπισαν την τελευταία 20ετία σημαντικές δομικές αδυναμίες και χαμηλά επίπεδα δημόσιων επενδύσεων. Το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ελλάδα διαμορφωνόταν στο 89% του μέσου όρου της E.E. το 2000, ωστόσο η θέση της χώρας έχει επιδεινωθεί κατά 22% από τότε.

Η Fitch, η οποία διατήρησε σταθερή τη βαθμολογία της Ελλάδας στο BB (σταθερές προοπτικές), σημείωσε ότι αναμένει ισχυρή οικονομική ανάκαμψη την επόμενη διετία.

Επίσης, το μέσο επίπεδο των δημόσιων επενδύσεων προς ΑΕΠ στην Ελλάδα κινήθηκε στο 5% το 2000-2008 και στα επόμενα 10 έτη υποχώρησε στο 3,6%. Αυτή η τάση παραμένει ανησυχητική, τονίζει ο οίκος.

Η DBRS θεωρεί ότι υπάρχει πλέον σημαντική ευρωπαϊκή πολιτική στήριξη για δημόσιες επενδύσεις και οι πόροι της E.E. θα μπορούσαν να έχουν μεγάλο θετικό αντίκτυπο στη ζήτηση και στο δυναμικό ΑΕΠ των χωρών του Νότου χωρίς να επηρεάσουν αρνητικά τα δημοσιονομικά αποτελέσματα.

Αξίζει να σημειώσουμε πως η Fitch, η οποία διατήρησε σταθερή τη βαθμολογία της Ελλάδας στο BB (σταθερές προοπτικές), σημείωσε ότι αναμένει ισχυρή οικονομική ανάκαμψη την επόμενη διετία, εάν απορροφηθούν εμπροσθοβαρώς οι διαθέσιμοι πόροι από το Ταμείο Ανάκαμψης της E.E.

Ειδικότερα ανέφερε πως η καλύτερη εικόνα που αναμένεται φέτος στην οικονομία και η ώθηση από το Ταμείο –την οποία και τοποθετεί στους παράγοντες που θα οδηγήσουν σε αναβάθμιση της Ελλάδας– θα οδηγήσουν σε επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης στο 7,6% το 2022 (από 3% το 2021), αν και στη συνέχεια, μεσοπρόθεσμα, αναμένει πως θα επιβραδυνθεί στο 1%, καθώς το κενό παραγωγής θα κλείνει και τα οφέλη από τους πόρους της E.E. θα εξασθενούν με την πάροδο του χρόνου. Μηνύματα για βελτίωση των προοπτικών Ελλάδας χάρη στο Ταμείο Ανάκαμψης έχουν στείλει και οι άλλοι δύο οίκοι. Ο Μάρκο Μρονικ, επικεφαλής αναλυτής της S&P για την Ελλάδα, τόνισε πρόσφατα πως «εάν χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά, οι πόροι θα μπορούσαν να επιταχύνουν τη διαρθρωτική αλλαγή στην οικονομία και να

συμβάλουν στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης».

Μεταρρυθμίσεις

Οι φιλικές προς τις επιχειρήσεις μεταρρυθμίσεις θα ενισχύσουν τα μακροοικονομικά αποτελέσματα, ειδικά μέσω της αύξησης των επενδύσεων, καθώς και την ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους. Τα κεφάλαια του Ταμείου θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως καταλύτης για αυτές τις μεταρρυθμίσεις, κατά τον Μρονικ. Η Moody's από την πλευρά της έχει σημειώσει πως καθώς η Ελλάδα είναι μεταξύ των «νικητών» των πόρων του Ταμείου, η σωστή χρήση τους και η αναπτυξιακή δυναμική που θα δοθεί μέσω της αύξησης των επενδύσεων, θα περιορίσουν τις πηγές της πανδημίας και μπορούν να οδηγήσουν στην αναβάθμιση της αξιολόγησής της.

Το καλοκαίρι του 2022 θα επιστρέψει το ΑΕΠ στα επίπεδα του 2019

«Μέχρι τα μέσα του επόμενου έτους, ίσως προς το τέλος του καλοκαιριού του 2022, το ΑΕΠ θα επιστρέψει στα επίπεδα του 2019», εκτίμησε, σε συνέντευξή του στον ΣΚΑΪ, ο επικεφαλής οικονομολόγος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της, Φίλιπ Λέιν.

Ειδικά για την Ελλάδα, ο κ. Λέιν, απαντώντας σε σχετική ερώτηση της Ελενας Λάσκαρη, είπε ότι η ανάκαμψη θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την ανάκαμψη του τουρισμού. Πράγμα που με τη σειρά του θα εξαρτηθεί από την ταχύτητα της εκστρατείας εμβολιασμών. «Η πανδημία», είπε, «έχει αρκετά κοινά και αρκετά γενικά χαρακτηριστικά στις διάφορες χώρες».

Για την αύξηση του χρέους, το οποίο στην περίπτωση της Ελλάδας θα ξεπεράσει το 200% του ΑΕΠ, ο κ. Λέιν δεν εξέφρασε ιδιαίτερη ανησυχία. Είπε ότι είναι ένα καθολικό φαινόμενο, το χρέος παρουσιάζει αύξηση σε όλο τον κόσμο, αλλά η αύξηση αυτή ήταν αναγκαία και ο λόγος για τον οποίο αυξήθηκε ήταν φυσιολογικός. Σημείωσε ότι βλέπουμε, παρ' όλα

αυτά, ένα περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων, κάτι που διευκολύνει την ικανότητα εξυπηρέτησής του.

Ωστόσο, πρόσθεσε, «αυτό δεν εξαιρεί το πιο μακροπρόθεσμο ζήτημα, ότι τα υψηλά επίπεδα χρέους θα χρειαστεί να παρακολουθούνται προσεκτικά. Ομως, η διαχείρισή τους θα είναι ευκολότερη σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, επειδή όσο πιο γρήγορα θα αναπτύ-

σεται η οικονομία τόσο περισσότερες θα είναι οι μεταρρυθμίσεις που θα εφαρμόζονται με την πάροδο του χρόνου για τη στήριξη μιας ταχέως αναπτυσσόμενης οικονομίας».

Ο ίδιος εμφανίστηκε μάλλον αρνητικός σε μια προοπτική διαγραφής χρεών λόγω της πανδημίας. Είπε ότι, χάρη στη μεγάλη στήριξη από τις κυβερνήσεις, το ενδεχόμενο συσσώρευσης μη βιώσιμου χρέους στον ιδιωτικό τομέα έχει περιοριστεί. Επιπλέον, το περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων διευκολύνει τη διαχείρισή του. Και ξεκαθάρισε ότι «για την ΕΚΤ, η διαγραφή του δημοσίου χρέους δεν προβλέπεται από τη Συνθήκη».

«Η κατάσταση αυτή είναι προσωρινή», κατέληξε ο οικονομολόγος. «Ξέρουμε ότι οι βασικές επιπτώσεις της στην οικονομία θα διαρκέσουν το πολύ ένα με ενάμιση έτος ακόμη και ότι επομένως αυτά τα έκτακτα μέτρα που έχουν ληφθεί μπορούν να είναι βιώσιμα επειδή θα εφαρμοστούν μόνο για σχετικά σύντομη χρονική περίοδο σε σύγκριση με τον κανονικό οικονομικό ή δημοσιονομικό κύκλο».

Την εκτίμηση για την Ελλάδα διατύπωσε ο επικεφαλής οικονομολόγος της ΕΚΤ Φίλιπ Λέιν.

Deloitte.

Ο πλήρης οδηγός

Φορολογικές Πληροφορίες 2021

μόλις κυκλοφόρησε!

© 2020 Deloitte Limited

Κατεβάστε τον σε ελληνικά και αγγλικά

www.deloitte.com/cy/tax-facts-2021